

Lovforslag nr. L 156. Fremsat den 29. januar 2003 af integrationsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af udlændingeloven

(Skærpelse af udsendelsesforanstaltningerne, effektivisering af sagsbehandlingen vedrørende ansøgninger om humanitær opholdstilladelse m.v.)

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 608 af 17. juli 2002, som ændret ved lov nr. 134 af 20. marts 2002 og § 2 i lov nr. 1044 af 17. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 b, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter ”her i landet”: ”, og som er registrerede som asylansøgere efter § 48 e, stk. 1, og er meddelt afslag på ansøgningen om opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen”.

2. § 18 affattes således:

”§ 18. Retten til ophold her i landet bortfalder, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at en udlænding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.”

3. I § 19, stk. 3, ændres ”udlændingelovens kapitel 4” til: ”kapitel 4”.

4. I § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt., ændres ”her i landet og til hjemrejsen” til: ”både med hensyn til hele det påtænkte ophold i Schengenlandene og til enten hjemrejsen eller gennemrejsen til et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, og hvor den pågældende er sikret indrejse”.

5. I § 33, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter ”§ 7”: ”, eller hvis der er meddelt opsættende virkning i medfør af § 33, stk. 4, 1. eller 3. pkt., og udrejsefristen først fastsættes, efter at Flygtningenævnet har meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7”.

6. § 33, stk. 4, affattes således:

”Stk. 4. En ansøgning om opholdstilladelse efter § 9 b har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen indgives inden 15 dage efter, at Udlændingestyrelsen har meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7. Har Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7, har ansøgningen om opholdstilladelse efter § 9 b dog alene opsættende virkning, hvis ansøgningen indgives i tilknytning til forkyndelsen af udrejsefristen i forbindelse med afslaget på opholdstilladelse efter § 7. En ansøgning om opholdstilladelse efter § 9 b, der indgives på et senere tidspunkt end de i 1. og 2. pkt. nævnte tidspunkter, har ikke opsættende virkning, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.”

7. I § 33, stk. 6, ændres ”udlændingens udrejsefrist er overskredet” til: ”indbringelsen ikke sker i tilknytning til meddelelsen af afslaget på opholdstilladelse efter § 9 b”.

8. I § 34, stk. 2, indsættes efter ”tilstedeværelse”: ”eller medvirken til sagens behandling eller udrejse”.

9. § 34, stk. 2, nr. 1, affattes således:

”1) udlændingen indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1, 1. og 2. pkt.,”.

10. I § 34 indsættes som stk. 4:

”Stk. 4. Politiet kan bestemme, at en udlænding, der er udvist ved endelig dom efter §§ 22-24, og som ikke er varetægtsfængslet efter § 35, skal give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter med henblik på at sikre en effektiv fuldbyrdelse af bestemmelsen om udvisning.”

11. I § 36, stk. 1, 1. pkt., ændres ”§§ 25 a og 25 b” til: ”§§ 25, 25 a og 25 b”.**12. I § 36 indsættes efter stk. 4 som nye stykker:**

”Stk. 5. Drager politiet omsorg for en udlændings udrejse, og medvirker udlændingen ikke hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt., kan udlændingen frihedsberøves med henblik på at sikre, at udlændingen meddeler de nødvendige oplysninger til udrejsen og medvirker til tilvejebringelse af den nødvendige rejselegitimation og visum og til udrejsen i øvrigt.

Stk. 6. En udlænding, der af Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, eller Flygtningeneævnet er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse i medfør af § 7, og hvor politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt., kan frihedsberøves, såfremt de i §§ 34 og 42 a, stk. 7, 1. pkt., og stk. 10, nævnte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre udlændingens medvirken til udrejsen.”

Stk. 5 bliver herefter stk. 7.

13. § 40, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

”Retten kan på begæring af politiet, hvis det skønnes fornødent med henblik på udsendelse af udlændingen, bestemme, at en udlænding, der ikke ønsker at medvirke dertil, skal fremstilles for hjemlandets eller et andet lands repræsentation.”

14. § 40 a, stk. 2, affattes således:

”Stk. 2. Der kan endvidere optages fingeraftryk af en udlænding,

- 1) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende, eller
- 2) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende.”

15. § 40 a, stk. 3, 3. pkt., affattes således:

”Rigspolitechefen er dataansvarlig myndighed for registret.”

16. I § 40 a, stk. 6, ændres ”registreres” til: ”i medfør af stk. 3 og 4 er registreret”.**17. § 40 a, stk. 9, affattes således:**

”Stk. 9. Politiet og Udlændingestyrelsen kan uden udlændingens samtykke elektronisk eller manuelt videregive fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, til udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager. Politiet kan endvidere med henblik på identifikation af en udlænding eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument videregive fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer.”

18. § 40 b, stk. 2, affattes således:

”Stk. 2. Der kan endvidere optages personfotoграфи af en udlænding,

- 1) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende,
- 2) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument til den pågældende, eller
- 3) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende.”

19. I § 40 b, stk. 3, 1. pkt., ændres ”Personfotoграфи optaget i medfør af stk. 1 eller 2 kan registreres i et særligt edb-register” til: ”Personfotoграфи, der optages i medfør af stk. 1 eller 2, kan registreres i et særligt register”.**20. § 40 b, stk. 3, 3. pkt., affattes således:**

”Rigspolitechefen er dataansvarlig myndighed for registret”.

21. I § 40 b, stk. 4, ændres ”er modtaget” til: ”modtages”, og ”edb-register” ændres til: ”register”.**22. I § 40 b, stk. 5-8, ændres ”edb-register” til: ”register”.****23. § 40 b, stk. 9, affattes således:**

”Stk. 9. Politiet og Udlændingestyrelsen kan uden udlændingens samtykke elektronisk eller manuelt videregive personfotoграфи, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte register, til indenlandske og udenlandske udlæn-

dingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager. Politiet kan endvidere med henblik på identifikation af udlændingen eller med henblik på udstedelse af eller fremskaffelse af rejsedokument videregive personfotografi, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte register, til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer."

24. I § 42 a, stk. 8, 1. pkt., indsættes efter "§ 31,": "og en udlænding, der er udvist ved endelig dom efter §§ 22-24, og som ikke er varetaget fængslet efter § 35,."

25. I § 42 a, stk. 9, ændres "Udlændingestyrelsen kan bestemme, at en udlænding, der er omfattet af stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser" til: "Udlændingestyrelsen kan bestemme, at en udlænding, der er omfattet af stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, men alene skal modtage kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsmæssige ydelser".

26. I § 42 a, stk. 9, nr. 3, indsættes efter "stk. 7, 1. pkt.": "eller stk. 8, 1. pkt."

27. § 42 a, stk. 9, nr. 7, udgår.

28. § 42 a, stk. 10, affattes således:

"Stk. 10. Udlændingestyrelsen skal, medmindre særlige grunde taler derimod, bestemme, at en udlænding, der er omfattet af stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, men alene skal modtage kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsmæssige ydelser, såfremt

- 1) udlændingen indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1, 1. og 2. pkt., eller
- 2) politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt."

29. I § 42 a indsættes som stk. 11:

"Stk. 11. Udlændingestyrelsen kan til brug for en afgørelse efter stk. 9 eller 10 uden udlændingens samtykke indhente oplysninger om udlændingens helbredsforhold hos indkvarteringsoperatøren, jf. stk. 5."

30. § 43 a affattes således:

"§ 43 a. Til en udlænding, der opholder sig her i landet, og hvis ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 er taget under behandling, kan der, hvis udlændingen ikke selv har midler hertil, ydes hjælp til rejse til et tredjeland, hvor udlændingen efter indrejsen i Danmark og inden udløbet af en fastsat udrejsefrist har opnået indrejse- og opholdstilladelse, hvis udlændingen har fået afslag på eller frafalder en ansøgning om opholdstilladelse her i landet, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Til en udlænding, der opholder sig her i landet, og som er registreret som asylansøger efter § 48 e, stk. 1, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet, kan der ydes hjælp til tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland, hvis udlændingen medvirker til at udrejse uden ugrundet ophold, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Der kan ikke ydes hjælp efter stk. 1 og 2 til

- 1) udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet,
- 2) udlændinge, der er statsborgere i et af de nordiske lande,
- 3) udlændinge, der er statsborgere i et land, der er tilsluttet De Europæiske Fællesskaber, og
- 4) udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 4. Der kan endvidere ikke ydes hjælp efter stk. 2 til

- 1) udlændinge, som er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, og
- 2) udlændinge, der er omfattet af § 10.

Stk. 5. Hjælpen efter stk. 1 omfatter

- 1) udgifter til billet til fly, tog m.v.,
- 2) nødvendige udgifter til transport af personlige ejendele,
- 3) højst 5.000 kr. pr. familie til transport af understyr, der er nødvendigt for den pågældendes eller familiens erhverv i det pågældende tredjeland, og
- 4) andre udgifter, der er forbundet med rejsen.

Stk. 6. Hjælpen efter stk. 2 udgør 3.000 kr. pr. person over 18 år og 1.500 kr. pr. person under 18 år.

Stk. 7. En udlænding kan kun modtage hjælp efter stk. 1 og 2 én gang.

Stk. 8. Beløbene i stk. 5, nr. 3, og stk. 6, reguleres én gang årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent.”

31. Efter § 43 a indsættes:

”§ 43 b. Ministeren for flygtninge, indvandre- re og integration kan, når særlige repatrierings- hensyn taler derfor, bestemme, at der kan ydes økonomisk støtte til frivillig tilbagevenden til hjemlandet til grupper af udlændinge, der ophol- der sig her i landet, og som har indgivet ansøg- ning om opholdstilladelse efter § 7 og ikke har opholdstilladelse her i landet.”

32. I § 46 a ændres ”§ 33, stk. 4, 2. pkt.” til: ”§ 33, stk. 4, 3. pkt.”

33. § 47 a affattes således:

”§ 47 a. Ministeren for flygtninge, indvandre- re og integration kan fastsætte nærmere regler om, at Udlændingestyrelsen og politiet i særlige tilfælde kan udstede visum ved indrejsen her i

landet samt udstede tilbagerejsetilladelse til en udlænding, der lovligt opholder sig her i landet.”

34. I § 48, 4. pkt., indsættes efter ”integration”: ”, jf. dog 6. og 7. pkt.”

35. I § 48, 7. pkt., indsættes efter ”§ 33, stk. 9,”: ”og § 43 a, stk. 2,”.

36. I § 58 f ændres ”andre Schengenlande” til: ”andre Schengenlande eller EU-lande”.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. maj 2003.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigel- ser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund og indhold

Folketinget vedtog den 31. maj 2002 regeringens lovforslag nr. L 152 af 28. februar 2002 om ændring af udlændingeloven og ægteskabsloven med flere love (Afskaffelse af de facto-flygtningebegrebet, effektivisering af asylsagsbehandlingen, skærpede betingelser for meddelelse af tidsbegrænset opholdstilladelse og stramning af betingelserne for familiesammenføring m.v.). Loven, der trådte i kraft den 1. juli 2002 som lov nr. 365 af 6. juni 2002, udmønter regeringens udlændingespil fra 17. januar 2002 ”En ny udlændingepolitik” og har til hensigt at begrænse indvandringen for at få ro til at sikre den nødvendige integration af de udlændinge, som allerede er i Danmark. Der henvises til Folketingstidende 2001-2002, Tillæg C, sp. 678.

Allerede på nuværende tidspunkt viser en foreløbig opgørelse fra Udlændingestyrelsen, at der kan konstateres et markant fald i antallet af udlændinge, der søger om asyl og familiesammenføring i Danmark, og i det antal opholdstilladelser, der gives. Antallet af personer, der har indgivet ansøgning om asyl i Danmark (bruttoansøgstallet) er således mere end halveret fra ca. 9.500 personer i de første ni måneder af 2001 til 4.412 personer i den samme periode i 2002. Antallet af givne opholdstilladelser på asylområdet m.v. er også faldet mærkbart fra 6.263 i hele 2001 til 2.718 i de første ni måneder af 2002. Antallet af personer, der har indgivet ansøgning om familiesammenføring i Danmark, er faldet fra 11.579 personer i de første ni måneder af 2001 til 9.470 personer i samme periode af 2002. Antallet af givne tilladelser til familiesammenføring er faldet fra 13.187 i hele 2001 til 9.114 i de første ni måneder af 2002.

Regeringens politik har altså haft den tilsigtede effekt.

Næste skridt på udlændingelovgivningens område er en styrkelse af arbejdet med at hjemsende afviste asylansøgere og andre udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet.

Det er et grundlæggende princip i udlændingeloven, at udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig

her i landet, skal udrejse. Det er således den enkelte udlændings ansvar at udrejse. Sker udrejsen ikke frivilligt, drager politiet omsorg herfor (udsendelse).

Det har i praksis vist sig, at det i visse tilfælde kan være vanskeligt eller måske ligefrem umuligt – i hvert fald i en periode – at udsende nogle af de udlændinge, der skal forlade Danmark. Det gælder særligt afviste asylansøgere. Grunden hertil kan f.eks. være den enkelte udlændings manglende vilje til at medvirke til udrejsen.

Dette er ikke acceptabelt. Det er afgørende for asylsystemets legitimitet, at et afslag på en ansøgning om asyl rent faktisk fører til, at den afviste asylansøger udrejser af landet. En konsekvent håndhævelse af udrejsepligten er også en forudsætning for, at Danmark har mulighed for og indkvarteringskapacitet til at hjælpe de asylansøgere, der har behov for beskyttelse.

Danmark er ligesom de øvrige lande, der har underskrevet FN's Flygtningekonvention, forpligtet til at sikre, at en asylansøger, der befinder sig på dansk territorium, får behandlet sin asylansøgning enten her i landet eller i et andet land. Det følger endvidere af udlændingeloven, at der gives asyl til udlændinge, der efter internationale konventioner har krav på beskyttelse.

Når en udlænding er meddelt afslag på en ansøgning om asyl, er det således konstateret, at udlændingen ikke har behov for beskyttelse her i landet og ikke er i risiko for forfølgelse, dødsstraf eller tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf ved en tilbagevenden til hjemlandet.

På den baggrund finder regeringen det rimeligt at kræve, at afviste asylansøgere overholder udrejsepligten og ubetinget medvirker til de foranstaltninger, der kan være nødvendige for udrejsen.

Som opfølgning på regeringens ønske om at styrke arbejdet med hjemsendelse af afviste asylansøgere og andre udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, nedsatte integrationsministeren i foråret 2002 en arbejdsgruppe vedrørende udsendelse af afviste asylansøgere og udlændinge, der er udvist ved dom. Arbejdsgruppen afgav i oktober 2002 en redegø-

relse, der indeholder forslag til en række tiltag vedrørende udsendelse. Arbejdsgruppens arbejde omtales nærmere i afsnit 2.2.

Arbejdsgruppen konkluderer, at de instrumenter, som udlændingemyndighederne i dag har til rådighed med henblik på at fremme afviste asylansøgere udrejse, i de fleste tilfælde er tilstrækkelige, men at de eksisterende instrumenter i de senere år har vist sig utilstrækkelige i forhold til visse grupper af afviste asylansøgere. For at sikre større konsekvens i udsendelsesarbejdet foreslår arbejdsgruppen, at der indføres en ny procedure for udsendelse af afviste asylansøgere samt en række yderligere tiltag, der efter arbejdsgruppens opfattelse vil kunne lette udsendelsesbestræbelserne.

Endvidere foreslår arbejdsgruppen, at alle udlændinge, der er udvist ved dom, behandles efter de samme regler, som gælder for en anden gruppe udlændinge, der er uønskede her i landet; nemlig udlændinge på såkaldt tålt ophold.

Regeringen kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag.

Lovforslaget indebærer på den baggrund, at der indføres en ny konsekvent procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, jf. afsnit 2.3, og at der indføres en række yderligere tiltag, der kan lette udsendelsesbestræbelserne, jf. afsnit 2.4.

Lovforslaget indeholder i den forbindelse forslag til en række ændringer af udlændingeloven i det omfang, det er nødvendigt for at gennemføre den styrkede indsats med udsendelse af udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet.

Lovforslaget indebærer endvidere, at udlændinge udvist ved dom, der har afsonet deres straf og ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35 med henblik på effektivering af udvisningsdommen, som udgangspunkt pålægges at tage ophold i Center Sandholm og tillige pålægges meldepligt, jf. afsnit 3.

Der har siden 2001 været en markant stigning i antallet af ansøgninger om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b (humanitær opholdstilladelse), hvilket har ført til en række problemer bl.a. i form af stigende sagsbehandlingstid med deraf følgende pres på indkvarteringsystemet.

Dette problem ønsker regeringen at afhjælpe.

Der foreslås derfor en effektivisering af sagsbehandlingen af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, som skal sikre, at sagsbehandlingen heraf ikke forsinkes effektiviteten af Flygtningesnævnets afslag på en ansøgning om asyl, jf. afsnit 4.

Endvidere indeholder lovforslaget forslag til en række ændringer af udlændingelovens regler om opta-

gelse og videregivelse af fingeraftryk og personfotografi m.v., med henblik på at styrke politiets muligheder for at identificere udlændinge og få udstedt eller fremskaffet rejsedokumenter til de pågældende, jf. afsnit 5.

Herudover indebærer lovforslaget, at udlændingelovens afvisningsbestemmelser bringes i fuld overensstemmelse med Schengenkonventionens regler om afvisning af udlændinge, der ikke har de nødvendige midler til opholdet i Schengenområdet, jf. afsnit 6.

Lovforslaget indebærer endvidere en præcisering af, at retten til ophold her i landet bortfalder, når de sociale myndigheder efter lov om aktiv socialpolitik har truffet afgørelse om hjemsendelse af en udlænding af forsørgelsesmæssige grunde, jf. afsnit 7.

Endelig indebærer lovforslaget en række justeringer og præciseringer af teknisk karakter af udlændingelovens bestemmelser.

2. Skærpelse af udsendelsesforanstaltningerne over for afviste asylansøgere

2.1. De gældende instrumenter til rådighed for politiet i forbindelse med udsendelsesarbejdet

Efter udlændingelovens § 30, stk. 1, skal en udlænding, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, udrejse. Princippet i udlændingeloven er således, at en udlænding, der er blevet pålagt at udrejse, eller som ikke i øvrigt har ret til at opholde sig her i landet, frivilligt skal forlade landet.

Når en udlænding meddeles endeligt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) af asylmyndighederne – Udlændingestyrelsen og Flygtningesnævnet – pålægges udlændingen at udrejse straks, jf. udlændingelovens § 33, stk. 1.

Udrejser udlændingen ikke frivilligt, er det politiets opgave at sørge for, at udlændingen udrejser, jf. udlændingelovens § 30, stk. 2. Til brug herfor sender asylmyndighederne uden udlændingens samtykke alle asylsagens akter til politiet, når udlændingen meddeles endeligt afslag på en ansøgning om asyl, jf. udlændingelovens § 30, stk. 3.

Når udrejsefristen er overskredet, foretager politiet udrejsekontrol. Træffes udlændingen ved udrejsekontrollen, vil den pågældende blive afhørt om årsagen til den manglende udrejse og om, hvorvidt den pågældende vil medvirke til frivillig udrejse. En udlænding har pligt til at medvirke til udrejsen, dvs. at udlændingen skal meddele de nødvendige oplysninger til politiet og i øvrigt medvirke til at tilvejebringe nødvendig

rejsselegitimation, visum m.v., jf. udlændingelovens § 40.

Ønsker udlændingen at medvirke til udrejsen, vil politiet om nødvendigt være udlændingen behjælpelig med løsningen af en række praktiske problemer, f.eks. planlægning af hjemrejseruten og fremskaffelse af rejsselegitimation. Udlændingen skal som udgangspunkt selv afholde udgifterne til udrejsen, jf. udlændingelovens § 43, stk. 2, 2. pkt. Politiet vil opfordre udlændingen til at underskrive en ”Erklæring om medvirken til udsendelse af Danmark”, og der vil normalt ikke blive tale om iværksættelse af yderligere foranstaltninger over for sådanne udlændinge.

Nægter udlændingen at medvirke til udrejsen, herunder at underskrive erklæringen, har politiet efter de gældende bestemmelser i udlændingeloven en række instrumenter, der kan tages i anvendelse.

Er udlændingen ikke i besiddelse af de fornødne rejседokumenter, f.eks. pas og transitvisum, vil politiet søge at fremskaffe sådanne dokumenter ved henvendelse til hjemlandets eller et andet lands diplomatiske repræsentation her i landet eller i udlandet. Visse repræsentationer kræver, at udlændingen møder personligt op, førend udstedelse af de fornødne dokumenter kan ske. Ønsker udlændingen ikke at medvirke til at henvende sig på repræsentationen, kan politiet efter udlændingelovens § 40, stk. 3, 2. pkt., anmode retten om at bestemme, at udlændingen tvangsmæssigt skal fremstilles for repræsentationen. Endvidere kan politiet anmode retten om at bestemme, at udlændingens fingeraftryk kan videregives til repræsentationen, jf. udlændingelovens § 40, stk. 3, 2. pkt.

Efter udlændingelovens § 34, stk. 2, nr. 5, kan politiet pålægge udlændingen at give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter (meldepligt) hvis det skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse. Meldepligten kan anvendes systematisk, således at udlændingen om fornødent pålægges daglig meldepligt.

Efter udlændingelovens § 36, stk. 1, kan politiet, såfremt de i udlændingelovens § 34 nævnte foranstaltninger, herunder meldepligt, ikke er tilstrækkelige til at sikre muligheden for udsendelse af udlændingen, bestemme, at udlændingen skal frihedsberøves. Efter udlændingelovens § 37 skal en frihedsberøvet udlænding, der ikke forinden er løsladt, inden 3 døgn efter frihedsberøvelsens iværksættelse fremstilles for retten, der tager stilling til frihedsberøvelsens lovlighed og fortsatte opretholdelse.

Efter udlændingelovens § 42 a, stk. 9, nr. 7, kan Udlændingestyrelsen bestemme, at udlændingen ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset

fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser (den såkaldte madkasseordning). Som udgangspunkt får afviste asylansøgere dækket udgifterne til underhold af Udlændingestyrelsen, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 1, dvs. at de pågældende får udbetalt et kontant beløb til dækning af kost-, tøj- og lommepenge. Madkasseordningen indebærer, at udlændingen ikke får udbetalt kontante ydelser i form af kost-, tøj- og lommepenge, men alene modtager naturalieydelser i form af logi på et asylcenter og en madkasse og hygiejneartikler m.v. hver 14. dag.

Efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, kan Udlændingestyrelsen bestemme, at en udlænding, der er undergivet styrelsens underholdsforpligtelse, skal tage ophold på et asylcenter, uanset om udlændingen selv har tilstrækkelige midler til sit underhold.

Når grundlaget for udrejsen er til stede, kan politiet i medfør af udlændingelovens § 30, stk. 2, om nødvendigt udsende udlændingen under anvendelse af tvang.

2.2. Arbejdsgruppen vedrørende udsendelse af afviste asylansøgere og udlændinge, der er udvist ved dom

Integrationsministeren nedsatte i juni 2002 en arbejdsgruppe, der bl.a. skulle fremkomme med konkrete forslag til, hvilke instrumenter der kan og bør tages i brug for at sikre, at afviste asylansøgere og udlændinge, der er udvist ved dom, kan udsendes og bliver udsendt til hjemlandet.

Arbejdsgruppen bestod af repræsentanter fra Udlændingestyrelsen (formand), Integrationsministeriet, Udenrigsministeriet, Rigspolitiet og Flygtningenævnet. Arbejdsgruppen afgav i oktober 2002 en redegørelse med titlen ”Redegørelse fra Arbejdsgruppen vedrørende udsendelse af afviste asylansøgere og udlændinge, der er udvist ved dom”. Der henvises til redegørelsen for en nærmere beskrivelse af arbejdsgruppens arbejde. Redegørelsen er sendt til Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik (Folketingsåret 2002-2003, alm. del – bilag 104).

Arbejdsgruppen foreslår, at der indføres en ny procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, der skal sikre større konsekvens i udsendelsesarbejdet. Den foreslåede nye procedure og de enkelte elementer heri beskrives i afsnit 2.3. Enkelte af de elementer, der indgår i den foreslåede nye procedure, har allerede hjemmel i udlændingeloven, men den foreslåede nye procedure sætter disse elementer ind i en helhed.

Endvidere anbefaler arbejdsgruppen en række yderligere tiltag, der kan lette udsendelsesbestræbelserne. Disse forslag er beskrevet i afsnit 2.4.

Herudover anbefaler arbejdsgruppen at behandle udlændinge, der er udvist ved dom, efter de samme regler som udlændinge på såkaldt tålt ophold, jf. afsnit 3.

2.3. Ny konsekvent procedure for udsendelse af afviste asylansøgere

Den foreslåede nye konsekvente procedure for udsendelse af afviste asylansøgere indebærer, at de udsendelsesfremmende foranstaltninger stiger i intensitet, jo længere henne i udsendelsesfasen, udlændingen befinder sig. Proceduren består bl.a. af følgende elementer: Intensiveret rådgivning om og indskærpelse af udrejsepligten; mulighed for at modtage 3.000 kr. til genetablering i hjemlandet, hvis udlændingen aktivt medvirker til udrejsen og rent faktisk udrejser; fratagelse af kontante ydelser (madkasseordningen), hvis udlændingen ikke medvirker til udrejsen; overflytning til Center Sandholm, der skal fungere som et pengeløst center for denne persongruppe med meldepligt, indhegning og adgangskontrol. De nævnte tiltag understøttes af en øget adgang til frihedsberøvelse. De enkelte elementer beskrives nedenfor.

Den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere vil finde anvendelse over for alle udlændinge, der har fået endeligt afslag på en ansøgning om asyl og er i reel udsendelsesposition, dvs. hvor der ikke er meddelt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen i forbindelse med en ansøgning om opholdstilladelse på andet grundlag eller en anmodning om genoptagelse af asylsagen, og som ikke ønsker at medvirke til udrejsen.

I de tilfælde, hvor der er generelle hindringer for udsendelse af udlændingen til dennes hjemland eller tidligere opholdsland – dvs. hindringer, der ikke relaterer sig til udlændingens egne forhold, f.eks. at hjemlandet nægter at tilbagetage egne statsborgere – og hvor politiet ikke kan anvise udlændingen en frivillig hjemrejserute, vil den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere ikke finde anvendelse. Når de generelle udsendelseshindringer ophører, eller politiet bliver i stand til at anvise udlændingen en frivillig hjemrejserute, vil den foreslåede nye procedure skulle anvendes, såfremt udlændingen ikke herefter medvirker til udrejsen.

2.3.1. Intensiveret rådgivning om udrejsepligten og udsendelsesproceduren samt støttemulighed ved medvirken til hurtig udrejse

Arbejdsgruppen finder, at den vejledning, som asylansøgere i dag modtager i den indledende fase af asylsagsbehandlingen om eventuel hjemrejse, som

udgangspunkt er tilstrækkelig. Vejledningen omfatter udover oplysning om rettigheder og pligter som asylansøger og myndighedernes rolle i sagsbehandlingen også oplysning om pligten til at udrejse ved endeligt afslag på asylansøgningen. Vejledningen sker fortrinsvis i form af udlevering af brochurer, fremvisning af videofilm og afholdelse af informationsmøder.

Arbejdsgruppen finder derimod, at der fra myndighedernes side bør sættes ind med målrettet vejledning over for asylansøgere om udrejsepligten og udsendelsesproceduren, når Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl foreligger.

Er sagen behandlet af Udlændingestyrelsen i normalprocedure, dvs. med automatisk påklage til Flygtningenævnet, foreslås det, at udlændingen af Udlændingestyrelsen informeres om, at sagsbehandlingen af ansøgningen om asyl nu kan resultere i, at den pågældende skal udrejse af Danmark. Det foreslås, at udlændingen i forbindelse med Udlændingestyrelsens afgørelse modtager en kort og klart formuleret skriftlig vejledning om udsendelsesproceduren på udlændingens eget sprog eller et sprog, udlændingen forstår, således at udlændingen selv kan sætte sig ind i proceduren og forberede sig på en eventuel udrejse af landet på et senere tidspunkt.

Er sagen afgjort af Udlændingestyrelsen i medfør af udlændingelovens § 53 b, stk. 1 (åbenbart grundløsproceduren), skal konsekvenserne af Udlændingestyrelsens afslag på ansøgningen om asyl – nemlig at den pågældende straks skal udrejse af landet, jf. udlændingelovens § 33, stk. 2, 1. pkt. – fremhæves over for udlændingen.

Når udlændingen er meddelt endeligt afslag på en ansøgning om asyl og pålagt at udrejse, foretager politiet udrejsekontrol. Arbejdsgruppen foreslår, at rådgivningsindsatsen ved politiets udrejsekontrol intensiveres yderligere. Konstaterer politiet således ved udrejsekontrollen, at udlændingen ikke er udrejst, skal politiet under en indgående, personlig samtale med den pågældende rådgive om udsendelsesproceduren.

Ved samtalen skal politiet indskærpe udrejsepligten og tilbyde praktisk bistand til planlægning af udrejsen. Politiet skal endvidere orientere om konsekvenserne af ikke at medvirke til udrejsen: anvendelse af madkasseordningen, overflytning til Center Sandholm, pålæggelse af meldepligt og eventuelt frihedsberøvelse, jf. nærmere afsnit 2.3.2. – 2.3.5.

Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at en afvist asylansøger, der måtte ønske det – under forudsætning af, at dette ikke sinker politiets arbejde – skal kunne bede om, at en medarbejder fra indkvarteringsstedet deltager i den personlige samtale med politiet. Det er

F. t. 1. vedr. udlændingeloven

arbejdsgruppens vurdering, at dette efter omstændighederne vil kunne fremme udsendelsesprocessen.

Forslagene om intensiveret rådgivning i form af udlevering af en vejledning i forbindelse med Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl, når sagen er afgjort i normalprocedure, og i form af en personlig samtale mellem politiet og den afviste asylansøger i forbindelse med udrejsekontrollen, kræver ikke lovgivningsmæssige ændringer. Ved indførelse af den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere vil Integrationsministeriet således anmode Udlændingestyrelsen og Rigspolitichefen om at foranstalte forslagene om intensiveret rådgivning iværksat.

Arbejdsgruppen har overvejet, om der – med henblik på at motivere afviste asylansøgere til at udrejse frivilligt – bør indføres hjemmel til, at udlændingen kan modtage et mindre kontant beløb, hvis udlændingen medvirker til udrejsen. Politiet vil således ved den personlige samtale i forbindelse med udrejsekontrollen kunne give udlændingen tilsagn om et mindre kontant beløb, hvis udlændingen medvirker til udrejsen.

Arbejdsgruppen finder, at det taler for forslaget, at næppe mange afviste asylansøgere har forladt deres hjemland og eventuelt realiseret alle deres værdier uden en god grund, selv om de ikke er berettiget til asyl. Endvidere kan en mindre startkapital gøre udsigten til en tilbagevenden til hjemlandet lidt mere attraktiv og fremme lysten til selv at træffe beslutningen om at udrejse, særligt når udlændingen ved, at en udsendelse under alle omstændigheder er forestående.

Arbejdsgruppen finder, at det taler imod en generel støtteordning, at der kan være risiko for en pull-effekt i forhold til nye asylansøgere. Arbejdsgruppen finder imidlertid, at hvis beløbets størrelse begrænses til 3.000 kr., vil pull-effekten være begrænset. Endvidere skal støtteordningen alene anvendes over for afviste asylansøgere, der har fået afslag på en ansøgning om asyl i normalprocedure.

Arbejdsgruppen anbefaler på den baggrund, at støtteordningen iværksættes i en begrænset periode på et år, hvor virkningerne nøje følges.

Arbejdsgruppen finder, at støtteordningen kan tilrettelægges således, at det er politiet, der afgør, om en afvist asylansøger har medvirket til udrejsen på en sådan måde, at der er grundlag for udbetaling af 3.000 kr. til den pågældende. Det foreslås, at det skal være en betingelse for modtagelse af støtten, at

- udlændingen ved den personlige samtale i forbindelse med udrejsekontrollen erklærer sig villig til at medvirke til udrejsen og underskriver en erklæring herom,

- udlændingen efterfølgende aktivt medvirker til udsendelsesbestrebelse, f.eks. ved at underskrive ansøgning om rejselegitimation m.v., og
- udlændingen udrejser, så snart forudsætningerne herfor er til stede.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at støtten kun kan udbetales én gang og først umiddelbart i tilknytning til udrejsen, og at politiets afgørelse om støtten af administrative og økonomiske grunde ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Der er ikke efter de gældende regler i udlændingeloven hjemmel til at udbetale økonomisk støtte til afviste asylansøgere bortset fra et eventuelt mindre beløb til dækning af forretning m.v. under hjemrejsen.

Det foreslås derfor, at der indføres hjemmel i udlændingeloven til, at politiet kan yde hjælp til afviste asylansøgers tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland, hvis udlændingen medvirker til at udrejse uden ugrundet ophold.

Hjælpen vil udgøre 3.000 kr. pr. person over 18 år og 1.500 kr. pr. person under 18 år:

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 30.

Nægter udlændingen ved den personlige samtale i forbindelse med udrejsekontrollen at medvirke til udrejsen, foreslår arbejdsgruppen, at politiet skal kunne anvende en række motiverende foranstaltninger, der normalt forudsættes anvendt i et fremadskridende forløb, hvor mindre indgribende foranstaltninger tages i anvendelse forud for mere indgribende foranstaltninger. Foranstaltningerne er beskrevet i afsnit 2.3.2 – 2.3.5.

2.3.2. Udvidelse og præcisering af madkasseordningen

Efter udlændingelovens § 42 a, stk. 1, får en afvist asylansøger som udgangspunkt udgifterne til sit underhold dækket af Udlændingestyrelsen, indtil den pågældende udrejser eller (tvangsmæssigt) af landet. Bestemmelsen betyder, at en afvist asylansøger får udbetalt kost-, tøj- og lommepenge.

Efter udlændingelovens § 42 a, stk. 9, nr. 7, kan Udlændingestyrelsen bestemme, at en afvist asylansøger, som ikke medvirker til udrejsen, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser (den såkaldte madkasseordning). En beslutning om at anvende madkasseordningen over for en afvist asylansøger betyder, at den pågældende ikke får udbetalt kontante ydelser, men alene får kost m.v. i form af udlevering af en madkasse og hygiejneartikler m.v. hver 14. dag, logi på et indkvarteringssted for asylansøgere og nødvendige sundhedsmæssige ydelser.

Madkasseordningen efter udlændingelovens § 42 a, stk. 9, nr. 7, administreres således, at politiet sender en indstilling til Udlændingestyrelsen om anvendelse af madkasseordningen over for en afvist asylansøger, der ikke ønsker at medvirke til udrejsen. Efter en konkret og individuel vurdering af sagen træffer Udlændingestyrelsen afgørelse om, hvorvidt madkasseordningen skal anvendes over for den pågældende. Afgørelsen kan påklages til Integrationsministeriet.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at Udlændingestyrelsen efter en konkret vurdering kan undlade at anvende madkasseordningen, hvis anvendelsen heraf efter udlændingens personlige og familiemæssige forhold vil virke særligt belastende for udlændingen, f.eks. hvis udlændingen har børn i den undervisningspligtige alder, eller hvis udlændingen er mindreårig. Der henvises til lovforslag nr. L 190 af 12. marts 1997 om ændring af udlændingeloven (Optagelse af fingeraftryk og personfoto, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.), s. 19, jf. Folketingstidende 1996-97, Tillæg A, sp. 3994.

På baggrund heraf og efter den praksis, der er anlagt ved anvendelsen af madkasseordningen, indstiller politiet ikke anvendelse af madkasseordningen over for følgende udlændinge:

- Familier med børn under 18 år,
- gravide og
- uledsagede mindreårige asylansøgere.

Udlændingestyrelsen afgør konkret, hvorvidt sygdom hos en afvist asylansøger i øvrigt kan begrunde, at madkasseordningen ikke anvendes over for den pågældende.

Det fremgår af arbejdsgruppens redegørelse, at pr. 3. oktober 2002 blev madkasseordningen anvendt over for i alt 57 personer, der ikke ønskede at medvirke til udrejse. Det fremgår i den forbindelse, at politiet på det seneste har intensiveret undersøgelserne af, om madkasseordningen kan anvendes over for flere afviste asylansøgere, hvorfor antallet forventes at stige.

Arbejdsgruppen har overvejet, om den eksisterende madkasseordning fungerer tilfredsstillende og motiverer afviste asylansøgere til at udrejse. Rigspolitiet har oplyst, at det er politiets opfattelse, at madkasseordningen rent faktisk motiverer visse afviste asylansøgere til at medvirke til udrejsen, men at der også er en relativt stor gruppe afviste asylansøgere, der ikke lader sig påvirke af anvendelsen af madkasseordningen.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at den eksisterende madkasseordning bør opretholdes, og at virkningen af ordningen som motiverende foranstaltning formentlig vil blive styrket, når ordningen indgår i den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at politiet over for Udlændingestyrelsen skal indstille, at madkasseordningen anvendes over for en afvist asylansøger, der under den personlige samtale med politiet i forbindelse med udrejsekontrollen, jf. afsnit 2.3.1, nægter at medvirke til udrejsen. Tilsvarende skal gælde for afviste asylansøgere, der under den personlige samtale underskriver en erklæring om medvirken til udrejsen, men hvor politiet efterfølgende konstaterer, at udlændingen rent faktisk ikke medvirker.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at afviste asylansøgere, hvor madkasseordningen som følge af små børn i familien, sygdom eller graviditet ikke kan anvendes, overflyttes til Center Sandholm, hvor der er en vederlagsfri bespisningsordning, jf. herved afsnit 2.3.3.

Som anført anvendes madkasseordningen efter gældende praksis ikke over for familier med børn under 18 år. Arbejdsgruppen foreslår, at denne aldersgrænse nedsættes væsentligt – også under hensyn til, at alternativet til anvendelse af madkasseordningen er overflytning til Center Sandholm.

Det foreslås på den baggrund, at det i udlændingeloven fastsættes, at i tilfælde, hvor politiet drager omsorg for en udlændings udrejse, og den pågældende ikke medvirker hertil, skal madkasseordningen bringes i anvendelse, medmindre særlige grunde taler derimod. Det foreslås endvidere, at madkasseordningen også skal kunne anvendes over for familier med børn, som er yngre end 18 år. Kun hvis en familie har børn under den undervisningspligtige alder – dvs. under 7 år – skal madkasseordningen alene af den grund ikke anvendes over for familien.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 28.

Arbejdsgruppen foreslår, at Udlændingestyrelsen i tilfælde, hvor madkasseordningen ikke i løbet af en måned har fået udlændingen til at medvirke til udrejsen, efter indstilling fra politiet kan beslutte, at udlændingen skal overflyttes til Center Sandholm, jf. afsnit 2.3.3. Tilsvarende skal gælde for en udlænding, som er blevet fritaget for madkasseordningen på grund af samarbejdsvillighed, men som senere ikke medvirker fuldt ud til udrejsen. Udlændingen vil også efter overflytning til Center Sandholm være omfattet af madkasseordningen.

2.3.3. Overflytning af afviste asylansøgere til Center Sandholm

Efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., kan Udlændingestyrelsen bestemme, at en udlænding, der er undergivet Udlændingestyrelsens underholdsforpligtelse, herunder en afvist asylansøger, skal tage ophold efter styrelsens nærmere bestemmelse, uanset om den pågældende selv har tilstrækkelige midler til sit underhold. Udlændingestyrelsens afgørelse kan ikke indbringes for Integrationsministeriet, jf. udlændingelovens § 46, stk. 2.

Afviste asylansøgere, som endnu ikke er udrejst, er normalt indkvarteret i det almindelige indkvarterings-system og forbliver i dag normalt boende på det indkvarteringssted, hvor de har boet under behandlingen af asylansøgningen.

Arbejdsgruppen har overvejet, om en ændring af indkvarteringsforholdene for afviste asylansøgere i form af oprettelsen af en særlig indkvarteringsenhed for denne persongruppe kan medvirke til at fremskynde de pågældendes udrejse.

Arbejdsgruppen finder, at følgende forhold taler for, at afviste asylansøgere overflyttes fra deres hidtidige indkvarteringssted til en særlig indkvarteringsenhed:

- Overflytningen giver en klar markering over for den enkelte af, at nu befinder den pågældende sig i udsendelsesfasen, og at de danske myndigheder alvorligt mener, at den pågældende skal udrejse.
- Overflytningen giver en klar markering over for andre asylansøgere af, at endeligt afslag på en ansøgning om asyl indebærer udrejse.
- Et potentielt pres fra lokalsamfundet modvirkes, da de afviste asylansøgere fjernes fra området.
- Kendskab til udlændingens opholdssted kan bedre sikres, hvis der er tale om et indhegnet center med adgangskontrol og meldepligt.
- En overflytning til en særlig indkvarteringsenhed med deraf følgende tab af det sociale netværk, der er opbygget gennem ophold på et almindeligt indkvarteringssted, er erfaringsmæssigt meget lidt attraktivt for asylansøgere.

Arbejdsgruppen anfører, at det kan give anledning til uro, hvis der på stedet for den særlige indkvarteringsenhed alene opholder sig afviste asylansøgere i udsendelsesfasen. Dette problem kan imidlertid modvirkes ved, at oprettelsen af en særlig indkvarteringsenhed for afviste asylansøgere sker i tilknytning til et eksisterende indkvarteringssted, der også huser andre asylansøgere, og hvor der er politivagt.

Arbejdsgruppen finder herefter, at den særlige indkvarteringsenhed for afviste asylansøgere mest hen-

sigtsmæssigt og mindst ressourcekrævende kan ligge i Center Sandholm, hvor der er indhegning og døgnbemanding, herunder døgnbemandet politivagt, og hvor der er en vederlagsfri bospisningsordning. Center Sandholm vil dermed principielt kunne fungere som et pengeløst center for denne persongruppe. Endvidere er der mulighed for, at børn fortsat kan modtage undervisning, samtidig med at aktivitetsniveauet for de voksne afviste asylansøgere begrænses.

Arbejdsgruppen foreslår på den baggrund, at udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., administreres således i den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, at afviste asylansøgere i reel udsendelsesposition, dvs. hvor der er meddelt endeligt afslag på en ansøgning om asyl og ikke er meddelt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen i forbindelse med en ansøgning om opholdstilladelse på andet grundlag eller en anmodning om genoptagelse af asylsagen, overflyttes fra det hidtidige indkvarteringssted til Center Sandholm.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at det som udgangspunkt skal være en forudsætning for overflytningen til Center Sandholm, at udlændingen har været omfattet af madkasseordningen i en måned som følge af manglende medvirken til udrejsen eller har været fritaget for madkasseordningen på grund af samarbejdsvillighed, men efterfølgende ikke har medvirket til udsendelsesbestræbelserne. Det forudsættes i det sidstnævnte tilfælde, at politiet senest efter, at udlændingen har været omfattet af madkasseordningen i en måned, indstiller til Udlændingestyrelsen, at den pågældende overflyttes til Center Sandholm.

Arbejdsgruppen finder, at det – således som det også er tilfældet i dag – skal være Udlændingestyrelsen, der efter indstilling fra politiet træffer afgørelse om overførsel til Center Sandholm. Afgørelsen kan ikke påklages til Integrationsministeriet, jf. udlændingelovens § 46, stk. 2.

Arbejdsgruppen forudsætter, at det kun vil ske helt undtagelsesvist, at en afvist asylansøger, der én gang er overført til Center Sandholm, tilbageføres til et almindeligt indkvarteringssted. Det forhold, at en afvist asylansøger, der er overflyttet til Center Sandholm, efterfølgende indvilliger i at medvirke til frivillig udrejse, bevirker således ikke i sig selv, at den pågældende flyttes fra Center Sandholm. Den pågældende vil derimod i et sådant tilfælde kunne få udbetalt midler til dækning af tøj- og lommepenge efter de regler, der gælder for asylansøgere i øvrigt. Henset til, at der er en vederlagsfri bospisningsordning i Center Sandholm, vil den pågældende derimod ikke kunne få udbetalt midler til dækning af kost. Tilsvarende vil gæl-

de en afvist asylansøger, der er overflyttet til Center Sandholm, og hvor der efterfølgende meddeles opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen i forbindelse med en ansøgning om opholdstilladelse på andet grundlag eller en anmodning om genoptagelse af asylsagen.

Arbejdsgruppens forslag om overflytning af afviste asylansøgere til Center Sandholm som led i den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere kræver ikke ændring af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., eller andre bestemmelser. Ved indførelse af den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere vil Integrationsministeriet således anmode Udlændingestyrelsen og Rigspolitichefen om at foranstalte forslaget iværksat. Overflytning til Center Sandholm vil ikke ske for den gruppe af afviste asylansøgere, som ikke kan (tvangsmæssigt) grundet generelle udsendeshindringer, og hvor politiet ikke kan anvise en frivillig hjemrejs rute, jf. herved ovenfor under afsnit 2.3.

2.3.4. Præcisering af udlændingelovens regler om meldepligt

Efter udlændingelovens § 34, stk. 2, nr. 5, kan afviste asylansøgere, der ikke medvirker til udrejsen, pålægges at melde sig hos politiet på nærmere angivne tidspunkter (meldepligt), hvis det skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse.

Det fremgår af forarbejderne til udlændingelovens § 34, stk. 2, at politiet kan pålægge udlændingen meldepligt, selv om betingelsen i udlændingelovens § 34, stk. 1, om, at fastsættelsen af meldepligt skal være nødvendig for at sikre udlændingens tilstedeværelse, ikke er opfyldt, og at det vil være tilstrækkeligt for at fastsætte meldepligt, at dette skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse på det indkvarteringssted, hvor udlændingen er indkvarteret. Det fremgår endvidere, at hensigten med bestemmelsen er at give mulighed for en systematisk anvendelse af meldepligt (om fornødent dagligt). Der henvises til lovforslag nr. L 190 af 12. marts 1997 om ændring af udlændingeloven (Optagelse af fingeraftryk og personfotografi, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.), s. 13, jf. Folketingstidende 1996-97, Tillæg A, sp. 3994.

Arbejdsgruppen foreslår, at afviste asylansøgere, der ikke medvirker til udrejsen, og som derfor som led i den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere overflyttes til Center Sandholm, på-

lægges meldepligt – f.eks. dagligt eller et par gange om ugen – til Rigspolitiet i Center Sandholm.

Arbejdsgruppens forslag kræver ikke ændring af udlændingelovens § 34, stk. 2, nr. 5. Ved indførelse af den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere vil Integrationsministeriet således anmode Rigspolitichefen om at foranstalte forslaget iværksat. Det bemærkes, at udlændingen – som anført i forarbejderne til udlændingelovens § 34, stk. 2 – kan pålægges meldepligt systematisk og om fornødent dagligt, hvis det skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse på Center Sandholm.

Det foreslås i den sammenhæng, at det præciseres i udlændingelovens § 34, stk. 2, at bestemmelsen kan anvendes til at sikre en udlændings medvirken til udrejsen. Der henvises herved til lovforslagets § 1, nr. 8.

2.3.5. Øget adgang til frihedsberøvelse af afviste asylansøgere

Efter udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt., kan en afvist asylansøger, der ikke medvirker til udrejsen, frihedsberøves, såfremt de i udlændingelovens § 34 nævnte foranstaltninger (meldepligt m.v.) ikke er tilstrækkelige til at sikre muligheden for udsendelse.

Arbejdsgruppen anfører, at intentionen bag den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere er at motivere de pågældende til hurtigt at udrejse ved anvendelse af så lidt indgribende foranstaltninger som muligt. Arbejdsgruppen finder imidlertid, at der – formentlig i få tilfælde – vil kunne være behov for at anvende frihedsberøvelse som motivationsfremmende foranstaltning, hvis de mindre indgribende foranstaltninger ikke har den fornødne effekt.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at udlændingelovens regler om frihedsberøvelse suppleres med adgang til frihedsberøvelse i hele udsendelsesfasen i det omfang, politiets udsendelsesbestræbelser medfører behov herfor.

Arbejdsgruppen finder således, at der er behov for, at politiet kan målrette frihedsberøvelsen mod enkelte elementer i udsendelsesforløbet. Arbejdsgruppen foreslår derfor, at en udlænding, der afviser at medvirke til et specifikt element i udsendelsesbestræbelserne – typisk det element, der viser sig udslagsgivende for, om den pågældende rent faktisk vil kunne udsendes (tvangsmæssigt) – skal kunne frihedsberøves. Den pågældende vil skulle løslades, så snart den pågældende rent faktisk medvirker til den specifikke handling. Det kan f.eks. betyde, at en udlænding, der nægter at underskrive en ansøgning om pas, kan frihedsberøves, indtil den pågældende rent faktisk underskriver.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at frihedsberøvelse skal kunne anvendes som et generelt udsendelsesfremmende instrument i tilfælde, hvor de mindre indgribende udsendelsesfremmende foranstaltninger (madkasseordningen, overflytning til Center Sandholm og meldepligt) konkret viser sig ikke at have den tilsigtede motivationsfremmende effekt i forhold til at formå udlændingen til at medvirke til udrejsen eller en udsendelse af landet.

Lovforslaget indebærer på den baggrund, at der indføres hjemmel til, at en udlænding, der ikke ønsker at medvirke til udrejsen, kan frihedsberøves for at sikre, at udlændingen efterlever den oplysnings- og handlepligt, der er angivet i udlændingelovens § 40, stk. 3. Lovforslaget indebærer endvidere, at der indføres hjemmel til, at en afvist asylansøger, der ikke ønsker at medvirke til udrejsen, kan frihedsberøves, hvis mindre indgribende foranstaltninger i form af madkasseordningen, overflytning til Center Sandholm og meldepligt ikke er tilstrækkelige til at sikre udlændingens medvirken til udrejsen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 12.

2.4. Yderligere tiltag, der kan lette udsendelsesbe- stræbelserne

2.4.1. Økonomisk støtte til frivillig tilbagevenden til hjemlandet for asylansøgere

I lyset af de ændringer, der er indtrådt i de politiske og sikkerhedsmæssige forhold i Afghanistan, og på baggrund af UNHCR's anbefalinger herom indførte Danmark i september 2002 en særlig støtteordning, hvorefter visse afghanske statsborgere med ophold her i landet kan modtage økonomisk støtte til frivillig tilbagevenden til Afghanistan. Der henvises til Akt 226 af 22. august 2002 tiltrådt af Folketingets Finansudvalg den 5. september 2002.

Støtteordningen omfatter afghanske asylansøgere, herunder afviste asylansøgere, der har eller har haft en ansøgning om asyl under behandling, og som pr. 15. september 2002 ikke havde opholdstilladelse her i landet. Afghanske statsborgere med opholdstilladelse her i landet er omfattet af den generelle ordning om støtte til tilbagevenden til hjemlandet i repatrieringsloven.

I aktstykket er den persongruppe, som kan modtage støtte, og betingelserne herfor nærmere opregnet, herunder den tidsmæssige betingelse for ansøgning om den særlige støtte. Det beløb, de pågældende kan modtage, er udgiften til egen transport og transport af

en begrænset mængde personlige ejendele til Afghanistan samt 18.000 kr. pr. voksen og 6.000 kr. pr. barn under 18 år.

Arbejdsgruppen har overvejet, om der med fordel kunne indføres en hjemmel i udlændingeloven, der giver integrationsministeren mulighed for på baggrund af særlige omstændigheder konkret og på ad hoc-basis at beslutte, at der kan gives økonomisk støtte af en ikke helt ubetydelig størrelse til fremme af frivillig tilbagevenden for visse nærmere afgrænsede grupper af asylansøgere.

Efter arbejdsgruppens opfattelse er de asylansøgere, der bør komme i betragtning til en sådan særlig økonomisk støtte, de personer, der – som det generelt var tilfældet for de afghanske asylansøgere – på tidspunktet for deres udrejse fra hjemlandet må antages at have haft en berettiget forventning om at blive anerkendt som flygtninge, men som ved afgørelsen af asylsagen typisk på grund af ændrede forhold i hjemlandet ikke kan anerkendes som flygtninge.

Arbejdsgruppen finder, at en sådan støtteordning må antages at kunne motivere i hvert fald et vist antal asylansøgere til frivillig tilbagevenden.

På den baggrund foreslår arbejdsgruppen, at der i udlændingeloven tilvejebringes hjemmel til, at integrationsministeren kan beslutte, at der kan ydes økonomisk støtte til frivillig tilbagevenden i sådanne særlige situationer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 31.

2.4.2. Andre tiltag

Arbejdsgruppen har foreslået en række yderligere tiltag, der kan medvirke til at lette udsendelsesarbejdet, men som enten ikke kræver lovændring eller anbefales først at skulle overvejes nærmere.

Det drejer sig om forslag til tiltag på visumområdet for at lette udsendelsen af afviste asylansøgere, der er indrejst på visum, herunder krav om skriftlig erklæring fra hjemlandets myndigheder om at ville lade den pågældende genindrejse som betingelse for udstedelse af visum, forslag vedrørende indgåelse af tilbagetagsaftaler, forslag om øget samarbejde mellem udlændingemyndighederne ved nedsættelse af et Udsendelsesforum, forslag om ny statistikføring og -præsentation på udlændingområdet samt forslag om skærpet kriminalisering af hjælp til afviste asylansøgere.

Arbejdsgruppens forslag er for tiden under overvejelse i Integrationsministeriet.

3. Indkvartering af udlændinge, der er udvist ved dom og ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, i Center Sandholm og udvidelse af udlændingelovens regler om meldepligt over for denne persongruppe

Når en udlænding dømmes for et strafbart forhold, afgøres det efter anklagemyndighedens påstand ved dommen, om udlændingen skal udvises i medfør af udlændingelovens §§ 22-24, jf. udlændingelovens § 49, stk. 1. Efter udlændingelovens § 32, stk. 1, medfører en udvisningsdom et indrejseforbud. Selve udrejsen eller udsendelsen af udlændingen effektueres normalt først, når den idømte straf er afsonet.

Arbejdsgruppen har anført, at de udsendelseshindringer, der gælder for udlændinge udvist ved dom, som er i reel udsendelsesposition, svarer til de udsendelseshindringer, der er knyttet til afviste asylansøgere.

De instrumenter, som politiet i dag har til rådighed ved udsendelsesbestræbelserne i forhold til udlændinge udvist ved dom, svarer til de instrumenter, der er til rådighed i forhold til afviste asylansøgere, jf. afsnit 2.1. Hertil kommer, at udlændinge udvist ved dom kan varetægtsfængsles efter udlændingelovens § 35, stk. 1, nr. 1, når der er bestemte grunde til at anse varetægtsfængsling for nødvendig for at sikre udlændingens tilstedeværelse, indtil bestemmelsen om udvisning kan fuldbyrdes. Også udlændinge udvist ved dom, der indgiver ansøgning om asyl, kan varetægtsfængsles, jf. udlændingelovens § 35, stk. 2.

Endvidere følger det af udlændingelovens § 10, stk. 3, 1. pkt., at en udlænding, der er udvist ved dom, ikke kan gives opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7 og 8 (asyl), medmindre særlige grunde taler derfor. Efter udlændingelovens § 10, stk. 4, kan en udlænding, der er udvist ved dom, ikke gives opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 6 og 9-9 e, medmindre ganske særlige grunde taler derfor, dog tidligst 2 år efter udrejsen.

Udlændinge, der er udvist ved dom, og som har afsonet den idømte straf, vil således som udgangspunkt skulle udrejse af landet.

Arbejdsgruppen har overvejet, om udlændinge udvist ved dom, som efter afsonet straf ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, men som endnu ikke er udrejst eller udsendt af landet, skal behandles efter den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere eller efter andre regler. Henset til, at udlændinge udvist ved dom er uønskede i Danmark og derfor tillige har fået indrejseforbud her til landet, bør denne persongruppe efter arbejdsgruppens opfattelse behandles som udlændinge,

der – ligeledes uønsket – opholder sig her i landet på såkaldt tålt ophold, fordi de pågældende på grund af begåede grove forbrydelser eller lignende er udelukkede fra at opnå asyl, men som ikke kan (tvangsmæssigt) af Danmark på grund af refoulementforbudet i udlændingelovens § 31.

I medfør af udlændingelovens § 42 a, stk. 8, 1. pkt., bestemmer Udlændingestyrelsen, medmindre særlige grunde taler derimod, at en udlænding på tålt ophold skal tage ophold i Center Sandholm.

Efter udlændingelovens § 34, stk. 3, kan politiet bestemme, at en udlænding på tålt ophold skal give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter (meldepligt), med henblik på løbende at sikre, at politiet har kendskab til udlændingens opholdssted.

Arbejdsgruppen foreslår, at udlændinge udvist ved dom, der har afsonet deres straf og ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35 med henblik på at effektuere udvisningsdommen, ligeledes skal kunne pålægges meldepligt og at tage ophold i Center Sandholm.

Lovforslaget indebærer på den baggrund, at udlændinge udvist ved dom, der har afsonet deres straf og ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, som udgangspunkt pålægges at tage ophold i Center Sandholm og tillige pålægges meldepligt.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 10 og 24.

4. Effektivisering af sagsbehandlingen vedrørende ansøgninger om humanitær opholdstilladelse

Efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, kan der efter ansøgning gives opholdstilladelse til en udlænding, der uden for de i udlændingelovens § 7, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde befinder sig i en sådan situation, at væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at imødekomme ansøgningen (humanitær opholdstilladelse). Efter udlændingelovens § 9 b, stk. 2, 1. pkt., kan ansøgning om humanitær opholdstilladelse kun indgives af udlændinge, der opholder sig her i landet.

Bestemmelsen om humanitær opholdstilladelse blev indsat i udlændingeloven ved lov nr. 232 af 6. juni 1985 om ændring af udlændingeloven. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at bestemmelsen blev indsat for at præcisere, at justitsministeren (nu integrationsministeren) i ganske særlige tilfælde har mulighed for at give opholdstilladelse til personer, som af Flygtningenævnet er meddelt endeligt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl). Det fremgår endvidere, at det med udtrykket "... uden for de i § 7, stk. 1, nævnte tilfælde befinder sig i en sådan situation..." tilkendegives, at

Flygtningenævnets afgørelse af selve flygtningestatusspørgsmålet er endelig. Det fremgår herudover af forarbejderne til bestemmelsen, at den er tiltænkt et snævert anvendelsesområde, og at det vil have undtagelses karakter, at justitsministeren (nu integrationsministeren) giver humanitær opholdstilladelse til udlændinge, der har fået afslag på en ansøgning om asyl. Der henvises til lovforslag nr. L 201 af 20. marts 1985, jf. Folketingstidende 1984-85, Tillæg A, sp. 4091.

Det følger af udlændingelovens § 33, stk. 4, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, der indgives i tilknytning til, at et afslag på en ansøgning om asyl og den i forbindelse hermed fastsatte udrejsefrist forkyndes for udlændingen, har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen. Det betyder, at udlændingen har ret til at forblive her i landet under sagsbehandlingen og fortsat kan få udgifterne til sit underhold dækket af Udlændingestyrelsen og være indkvarteret på et indkvarteringssted for asylansøgere m.v.

Siden begyndelsen af 2001 har Integrationsministeriet oplevet en stor stigning i antallet af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse med deraf følgende stigning i sagsbehandlingstiden og merbelastning af indkvarteringssystemet. Uanset den markante stigning i ansøgningstallet er det samlede antal meddelte humanitære opholdstilladelser forblevet på samme niveau som hidtil. Der er således tale om en merbelastning, som ikke forholdsmæssigt hænger sammen med en stigning i antallet af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, der har en reel mulighed for at blive imødekommet.

Det fremgår således af en foreløbig opgørelse foretaget af Integrationsministeriet, at andelen af asylansøgere, der efter afslag på en ansøgning om asyl indgiver ansøgning om humanitær opholdstilladelse – ansøgningsfrekvensen – i 2000 udgjorde ca. 48 % (ministeriet modtog i 2000 ansøgninger om humanitær opholdstilladelse vedrørende 788 personer, og samme år blev 1628 personer meddelt afslag på en ansøgning om asyl i Flygtningenævnet), i 2001 ca. 67 % (ministeriet modtog i 2001 ansøgninger om humanitær opholdstilladelse vedrørende 1377 personer, og samme år blev 2062 personer meddelt afslag på en ansøgning om asyl i Flygtningenævnet), og i første halvår af 2002 udgjorde ca. 85 % (ministeriet modtog i første halvår af 2002 ansøgninger om humanitær opholdstilladelse vedrørende 1060 personer, og i samme periode blev 1243 personer meddelt afslag på en ansøgning om asyl i Flygtningenævnet). Det bemærkes, at tallene er opgjort på baggrund af oplysninger i Udlændingeregisteret.

Det fremgår endvidere, at der i 2000 blev givet humanitær opholdstilladelse i 20 sager omfattende 31 personer (svarende til 4,7 % af de ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, der blev behandlet samme år), i 2001 i 34 sager omfattende 83 personer (svarende til 6,3 % af de ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, der blev behandlet samme år) og i første halvår af 2002 i 10 sager omfattende 25 personer (svarende til 4,7 % af de ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, der blev behandlet i samme periode). Det bemærkes, at tallene er manuelt opgjort.

Samtidig hermed er sagsbehandlingstiden i Integrationsministeriet for ansøgninger om humanitær opholdstilladelse steget fra gennemsnitligt 2-3 uger i 2000 til 2-3 måneder i 2002.

Det er efter regeringens opfattelse en nærliggende mulighed, at den stigende sagsbehandlingstid har betydning for antallet af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, idet asylansøgere, der har fået endeligt afslag på en ansøgning om asyl, opnår en forlængelse af deres ophold her i landet ved at indgive en ansøgning om humanitær opholdstilladelse i tilknytning til forkyndelsen af et afslag på en ansøgning om asyl og den i forbindelse hermed fastsatte udrejsefrist. Den relativt lange sagsbehandlingstid vedrørende ansøgninger om humanitær opholdstilladelse kan på denne måde siges at have en selvforstærkende effekt, ligesom den skaber problemer i forhold til indkvarteringssystemet på asylcentre, hvor gruppen af afviste asylansøgere, hvis ansøgninger om humanitær opholdstilladelse er under behandling, er indkvarterede.

Hertil kommer, at det efter regeringens opfattelse ikke er hensigtsmæssigt, at bestemmelsen om humanitær opholdstilladelse i praksis bliver anvendt som en ekstra instans i forhold til udlændinge, der opholder sig her i landet, fordi de har indgivet ansøgning om asyl. Det stigende antal ansøgninger om humanitær opholdstilladelse modvirker tillige den konsekvente effektivering af endelige afgørelser om afslag på ansøgninger om asyl, som den seneste ændring af udlændingeloven skulle sikre, jf. lov nr. 365 af 6. juni 2002 om ændring af udlændingeloven og ægteskabsloven med flere love (Afskaffelse af de facto-flygtningebegrebet, effektivisering af asylsagsbehandlingen, skærpede betingelser for meddelelse af tidsbegrænset opholdstilladelse og stramning af betingelserne for familiesammenføring m.v.). Det følger således herefter af udlændingelovens § 33, stk. 2, at udrejsefristen altid fastsættes til straks ved endeligt afslag på asyl. Der henvises til Folketingstidende 2001-2002, Tillæg C, sp. 678.

Det bør efter regeringens opfattelse være den alt-overvejende hovedregel, at Flygtningenævnets afgørelse vedrørende en ansøgning om asyl faktisk bliver det sidste led i en asylsag i den forstand, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse og sagsbehandlingen heraf ikke skal kunne forsinke effektueringen af et endeligt afslag på en ansøgning om asyl.

Det foreslås på den baggrund, at sagsbehandlingen af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse fremrykkes i forhold til asylsagsbehandlingen i normalproceduren – hvorefter Udlændingestyrelsen træffer afgørelse med automatisk påklage til Flygtningenævnet – således at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse ikke som nu først kan indgives efter nævnets afslag på en ansøgning om asyl, men allerede efter styrelsens afslag herpå i 1. instans. Forslaget betyder, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse kan behandles i Integrationsministeriet sideløbende med asylsagens behandling i Flygtningenævnet.

Det foreslås endvidere, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, der indgives efter Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl i 1. instans, alene har opsættende virkning, hvis ansøgningen indgives inden 15 dage efter, at styrelsen har meddelt afslag på ansøgningen om asyl. Herved sikres det, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse indgives så tidligt i forløbet, at sagsbehandlingen i Integrationsministeriet normalt kan være afsluttet, inden den endelige afgørelse af asylsagen i Flygtningenævnet.

Forslaget vil betyde, at den samlede sagsbehandling i de ca. 85 % af asylsagerne, hvor udlændingen indgiver ansøgning om humanitær opholdstilladelse efter afslag på en ansøgning om asyl, alt andet lige vil være afsluttet et par måneder tidligere end i dag. En kortere samlet sagsbehandlingstid vil være til gavn både for de udlændinge, der får afslag på en ansøgning om opholdstilladelse og skal vende tilbage til hjemlandet og reintegreres dér, og for de udlændinge, der får opholdstilladelse i Danmark og skal integreres og i arbejde her i landet. Endvidere vil forslaget have en positiv effekt på indkvarteringsystemet og ressourceforbruget i den forbindelse.

Forslaget vedrører alene en ændring af sagsbehandlingen af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, når asylsagen afgøres i normalprocedure.

Forslaget medfører således ingen ændring i forhold til sagsbehandlingen af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse, når asylsagen er afgjort af Udlændingestyrelsen i medfør af udlændingelovens § 53 b, stk. 1 (åbenbart grundløs-proceduren). Der vil udlændingen som hidtil skulle indgive ansøgning om humanitær opholdstilladelse straks ved forkyndelsen af et

afslag på en ansøgning om asyl og den i forbindelse hermed fastsatte udrejsefrist, for at ansøgningen om humanitær opholdstilladelse har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, jf. udlændingelovens § 33, stk. 4, 1. pkt.

I tilknytning til den foreslåede ændring forudsættes det, at udlændingen i forbindelse med meddelelsen af Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl modtager skriftlig vejledning om muligheden for at søge om humanitær opholdstilladelse. Vejledningen skal indeholde oplysning om betingelserne for at få meddelt humanitær opholdstilladelse og eksempler på tilfælde, hvor der er meddelt humanitær opholdstilladelse, samt oplysning om proceduren for indgivelse af ansøgningen herom og om den foreslåede 15-dages frist.

Der vil som hidtil være mulighed for, at Integrationsministeriet kan give opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, når en ansøgning om humanitær opholdstilladelse indgives senere end 15 dage efter Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl, hvis ganske særlige grunde taler derfor. Tilsvarende vil Integrationsministeriet fortsat kunne give opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, når en ansøgning om humanitær opholdstilladelse indgives senere end i tilknytning til forkyndelsen af et afslag på en ansøgning om asyl og den i forbindelse hermed fastsatte udrejsefrist, når asylsagen er afgjort i åbenbart grundløs-proceduren, hvis ganske særlige grunde taler derfor.

Det er regeringens opfattelse, at den foreslåede ændring af sagsbehandlingen er i overensstemmelse med forarbejderne til bestemmelsen om humanitær opholdstilladelse, fordi det fortsat vil være asylmyndighederne – Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet – der tager endelig stilling til spørgsmålet om flygtninge- eller beskyttelsesstatus. Forslaget ændrer således ikke på kompetencefordelingen, men er alene af proceduremæssig karakter.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 og 5-7.

5. Udvidelse af politiets mulighed for at optage og videregive fingeraftryk og personfotoграфи med henblik på identifikation af en udlænding og med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende

Som anført i afsnit 2.1. er en udlænding, der ikke har ret til at opholde sig her i landet efter udlændingelovens § 30, stk. 1, forpligtet til at udrejse af landet. Udrejser udlændingen ikke frivilligt, drager politiet omsorg for udrejsen, jf. udlændingelovens § 30, stk. 2.

Det er efter regeringens opfattelse afgørende for politiets mulighed for effektivt at kunne drage omsorg for at udsende de udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, at politiet sikres de fornødne muligheder for at kunne identificere udlændinge og om nødvendigt skaffe rejsedokumenter til de pågældende.

Efter udlændingelovens § 40 a, stk. 1, kan der optages fingeraftryk af asylansøgere og udlændinge, der ikke søger asyl, men om hvem der er bestemte grunde til at antage, at de pågældende vil indrejse på ny med henblik på at søge asyl. Endvidere kan der efter udlændingelovens § 40 a, stk. 2, optages fingeraftryk af en udlænding, hvis det skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 2, blev indsat i udlændingeloven ved lov nr. 482 af 24. juni 1992 om ændring af udlændingeloven (Familiesammenføring, effektivisering af asylsagsbehandlingen m.v.). Det følger i den forbindelse af Folketingets Retsudvalgs betænkning af 11. juni 1992 over lovforslaget, at adgangen til at optage fingeraftryk kun skal anvendes i de tilfælde, hvor der ved indreisen kan være tvivl om identitetsspørgsmålet. Der henvises til lovforslag nr. 257 af 1. april 1992, jf. Folketingstidende 1991-1992, Tillæg A, sp. 6207.

Efter udlændingelovens § 40 b, stk. 1 og 2, kan der optages personfotoграфи af asylansøgere og af andre udlændinge, hvis det skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af de pågældende, med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Efter udlændingelovens § 40, stk. 3, 2. pkt., kan retten på begæring af politiet, hvis det skønnes fornødent i forbindelse med politiets udsendelsesbestrebelse, bestemme, at en udlænding, der ikke ønsker at medvirke dertil, skal fremstilles for hjemlandets eller et andet lands repræsentation, eller at udlændingens fingeraftryk, der er optaget i medfør af udlændingelovens § 40 a, stk. 1 og 2, kan videregives til hjemlandets eller et andet lands repræsentation.

Bestemmelsen i udlændingelovens § 40, stk. 3, fik sit nuværende indhold ved lov nr. 407 af 10. juni 1997 om ændring af udlændingeloven (Optagelse af fingeraftryk og personfotoграфи, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.). Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår, at det er

en betingelse for rettens beslutning om videregivelse af fingeraftryk, at udlændingen ikke frivilligt er udrejst ved udløbet af en eventuel udrejsefrist, og at politiet herefter drager omsorg for udlændingens udrejse, jf. udlændingelovens § 30, stk. 2. Det fremgår endvidere, at det er en betingelse for rettens beslutning om videregivelse af fingeraftryk, at videregivelsen er nødvendig for udsendelsen, dvs. at det er påkrævet at videregive fingeraftryk for at få repræsentationen til at udstede det fornødne rejsedokument. Dette skal enten godtgøres konkret i den enkelte sag eller ud fra Rigspolitiets generelle erfaringer om, at en repræsentation ikke uden videregivelse af fingeraftryk vil udstede rejsedokumentet. Der henvises til lovforslag nr. L 190 af 12. marts 1997, s. 14, jf. Folketingstidende 1996-1997, Tillæg A, sp. 3994.

Efter udlændingelovens §§ 40 a, stk. 9, og 40 b, stk. 9, kan politiet og Udlændingestyrelsen i forbindelse med behandlingen af en udlændingesag uden udlændingens samtykke elektronisk eller manuelt videregive fingeraftryk og personfotoграфи, der er registreret i de i udlændingelovens §§ 40 a, stk. 3, og 40 b, stk. 3, nævnte edb-registre, til udenlandske udlændingemyndigheder. Endvidere kan politiet og Udlændingestyrelsen efter udlændingelovens § 40 b, stk. 9, videregive en udlændings personfotoграфи til indenlandske udlændingemyndigheder.

Det er efter regeringens opfattelse nødvendigt at styrke politiets muligheder for at gennemføre udsendelse af udlændinge særligt i de situationer, hvor udlændingen ikke selv ønsker at medvirke hertil. I den forbindelse er det vigtigt at skabe de bedst mulige betingelser for, at politiet kan identificere de udlændinge, der opholder sig her i landet, og om nødvendigt skaffe rejsedokumentation til de pågældende.

Rigspolitichefen har oplyst, at det er Rigspolitichefens erfaring, at mange af de personer, der ikke kan identificeres, bevidst skjuler deres identitet med henblik på at undgå udsendelse af Danmark. Rigspolitichefen har i den forbindelse endvidere oplyst, at fingeraftryk er det eneste identifikationsmiddel, der anvendes bredt i verden til entydig identifikation af personer, og at det derfor er af afgørende betydning, at politiet har ubesværet adgang til at optage og anvende fingeraftryk med henblik på identifikation af udlændinge.

Rigspolitichefen har endvidere oplyst, at samarbejdet inden for internationale politisamarbejdsorganisationer (Interpol, Europol og nuværende og fremtidige institutioner inden for Schengensamarbejdet og lignende) efter Rigspolitichefens opfattelse i høj grad vil

kunne anvendes til at fremskaffe oplysninger om en udlændings identitet.

Med henblik på at lette politiets arbejde med at udsende udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, foreslås det derfor at udvide politiets muligheder for at optage og videregive fingeraftryk og personfotografi med henblik på identifikation af en udlænding og med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende.

Det foreslås således, at politiets adgang til at optage fingeraftryk og personfotografi af en udlænding, såfremt dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende, udvides til også at gælde i de tilfælde, hvor der efter udlændingens indrejse her i landet opstår tvivl om den pågældendes identitet. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 14 og 18.

Endvidere foreslås det, at kravet om retskendelse i forbindelse med videregivelse af en udlændings fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation i forbindelse med politiets bestræbelser på at udsende udlændingen ophæves. Herved sikres politiet mulighed for ubesværet at kunne videregive en udlændings fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation med henblik på at opnå rejsedokument til den pågældende i forbindelse med politiets bestræbelser på at udsende den pågældende.

Det bemærkes, at kravet om retskendelse i udlændingelovens § 40, stk. 3, 2. pkt., i forbindelse med videregivelse af fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation vurderes alene at være et tidsforlængende sagsskridt, idet Rigspolitichefen har oplyst, at politiet ikke har problemer med at opnå retens tilladelse til videregivelse af fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 13 og 17.

Det foreslås endvidere, at politiet også skal kunne videregive en udlændings personfotografi til hjemlandets eller et andet lands repræsentation i forbindelse med politiets bestræbelser på at udsende den pågældende, idet videregivelse af en udlændings personfotografi ofte vil være afgørende for, at en repræsentation vil udstede et rejsedokument til den pågældende. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 23.

Endelig foreslås det, at politiets muligheder for at videregive fingeraftryk og personfotografi af en udlænding med henblik på identifikation af den pågældende og med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokumenter udvides, således at der fremover med henblik på identifikation eller udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument vil kunne videregives fingeraftryk til udenlandske udlændingemyndigheder, hjemlandets eller et andet lands repræsentation og internationale politisamarbejdsorganisationer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 17 og 23.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 17 og 23.

6. Afvisning af udlændinge, som ikke er i besiddelse af de nødvendige midler til opholdet

Efter udlændingelovens § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt., kan en udlænding uden opholdstilladelse her i landet og en nordisk statsborger uden fast bopæl her i landet afvises ved indrejsen fra et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, hvis den pågældende udlænding ikke har de nødvendige midler til sit underhold her i landet og til hjemrejsen og ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve disse midler.

Det følger af udlændingelovens § 28, stk. 2, at statsborgere i lande, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen eller De Europæiske Fællesskaber, skal afvises ved indrejsen fra et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, efter bestemmelsen i § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt.

Det følger af Schengenkonventionens artikel 5, stk. 1, litra c, jf. artikel 5, stk. 2, at en tredjelandstatsborger ved indrejse i de kontraherende parters område skal nægtes indrejse, hvis den pågældende ikke er i besiddelse af de nødvendige midler til sit underhold både med hensyn til hele det påtænkte ophold og til hjemrejsen til hjemlandet eller til gennemrejse til et tredjeland, hvor den pågældende er sikret indrejse, eller ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve sig disse midler.

Udlændingelovens § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt., jf. stk. 2, indeholder ikke fornøden hjemmel til at opfylde konventionens krav, idet det ikke er muligt ved indrejsen til Danmark fra et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, at afvise en udlænding, som nok er i besiddelse af tilstrækkelige midler til sit underhold her i landet, men ikke er i besiddelse af tilstrækkelige midler til et påtænkt efterfølgende ophold i et andet Schengenland.

Det foreslås på den baggrund, at udlændingelovens § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt., ændres, således at udlændingen som udgangspunkt skal være i besiddelse af midler til hele det påtænkte ophold i Schengenområdet og til hjemrejsen eller til gennemrejse til et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, og hvor den pågældende er sikret indrejse, eller være i stand til på lovlig vis at erhverve sig disse midler.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4.

7. Præcisering af udlændingelovens § 18

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 18 bortfalder en opholdstilladelse, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at

en udlænding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.

Efter sin ordlyd har den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 18 alene direkte betydning for udlændinge, der er meddelt opholdstilladelse. Indenrigsministeriet (i dag Integrationsministeriet) har imidlertid antaget, at bestemmelsen tillige har virkning for udlændinge, der har ret til ophold her i landet uden en sådan tilladelse, herunder f.eks. nordiske statsborgere, der efter udlændingelovens § 1 har ret til ophold her i landet uden opholdstilladelse. Højesteret har ved dom af 31. maj 2001 tiltrådt denne retsopfattelse.

Det foreslås, at bestemmelsen præciseres i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2.

8. Forholdet til internationale konventioner

8.1. Øget adgang til frihedsberøvelse af afviste asylansøgere

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention fastslår i artikel 5, stk. 1, retten til personlig frihed som en grundlæggende ret, hvori der kun kan ske indgreb i nogle nærmere opregnede tilfælde og kun, hvis indgrebet er foretaget i overensstemmelse med den ved lov foreskrevne fremgangsmåde. De opregnede tilfælde i artikel 5, stk. 1, litra a-f, er udtømmende angivet. Det vil være konventionsmedholdeligt, hvis en frihedsberøvelse, der er foretaget i overensstemmelse med den ved lov foreskrevne fremgangsmåde, falder ind under blot ét af de opregnede tilfælde.

Ifølge *Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, stk. 1, litra b*, og den praksis, der knytter sig til bestemmelsen, er frihedsberøvelse tilladt for at sikre opfyldelsen af en ved lov foreskrevet forpligtelse, der endnu ikke er efterlevet, og som utrykkeligt påhviler den pågældende person. Det er endvidere en betingelse, at frihedsberøvelse er et egnet middel til at sikre opfyldelsen.

Indgreb efter artikel 5, stk. 1, litra b, kan kun ske med henblik på at fremtvinge opfyldelse af forpligtelsen, og det må antages at være i strid med bestemmelsen at frihedsberøve ud over det tidspunkt, hvor forpligtelsen er efterlevet. Det må derfor antages, at frihedsberøvelsen skal ophøre, når den forpligtelse, der søges gennemtvunget, er efterlevet.

Det bemærkes herved, at en udlænding alene kan frihedsberøves efter den ved lovforslagets § 1, nr. 12, foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, hvis politiet klart over for udlændingen kan angive, hvilken oplysning udlændingen skal give, eller hvilken handling

udlændingen skal udføre, og udlændingen nægter at medvirke hertil. Det er endvidere en forudsætning, at sådanne oplysninger eller handlinger må anses for at være af væsentlig betydning for politiets mulighed for at drage omsorg for udlændingens udrejse. Det følger heraf, at så snart udlændingen afgiver den påkrævede oplysning eller udfører den påkrævede handling, skal frihedsberøvelsen ophøre og udlændingen løslades. Bestemmelsen skal således ses i sammenhæng med den oplysnings- og handlingsforpligtelse, der efter udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt., påhviler en udlænding i udsendelsesposition.

Frihedsberøvelse efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, sker således med henblik på at sikre udlændingens medvirken til opfyldelse af forpligtelsen efter udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt., hvilket må antages at være i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, stk. 1, litra b.

Ifølge *Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, stk. 1, litra f*, er det endvidere i overensstemmelse med konventionen at frihedsberøve en person, ”mod hvem der tages skridt til udvisning”, jf. f.eks. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse i Chahal mod UK (dom af 15. november 1996).

Det bemærkes i den forbindelse, at udvisningsbegrebet efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er bredere end det danske udvisningsbegreb efter den gældende udlændingelov, der alene omfatter situationer, hvor der til udvisning er knyttet et indrejseforbud. Konventionens udvisningsbegreb antages således tillige at omfatte tilfælde, hvor en afvist asylansøger udsendes (tvangsmæssigt) af landet.

De ved lovforslagets § 1, nr. 12, foreslåede bestemmelser i § 36, stk. 5 og 6, om frihedsberøvelse omhandler udlændinge i udsendelsesposition, som ikke ønsker at medvirke til udrejsen eller udsendelsen. De foreslåede bestemmelser må på den baggrund antages at høre inden for området af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, stk. 1, litra f.

Det bemærkes herved, at der efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, ikke vil ske frihedsberøvelse af en udlænding, hvis udlændingens manglende medvirken er undskyldelig eller bagatelagtig. Det bemærkes endvidere, at det efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, er en betingelse, at en række mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre udlændingens medvirken til udrejsen. Hertil kommer, at de foreslåede bestemmelser i § 36, stk. 5 og 6, ikke finder anvendelse, hvis udlændingen ikke kan udsendes (tvangsmæssigt) af landet grundet

generelle udsendelseshindringer, og politiet ikke kan anvise en frivillig hjemrejs rute, jf. afsnit 2.3.

En indførelse af de foreslåede bestemmelser i udlændingeloven vil endvidere medføre, at afgørelser om frihedsberøvelse vil blive truffet i overensstemmelse med den ved lov foreskrevne fremgangsmåde, således som det er en betingelse efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, stk. 1.

FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder indeholder i artikel 9, stk. 1, en bestemmelse, som beskytter den personlige frihed. Bestemmelsen antages ikke generelt at give en bedre beskyttelse end Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5.

Efter *Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 14* skal rettigheder i henhold til konventionen beskyttes uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold.

Efter *artikel 5 i FN's konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination* må der ikke ske diskrimination på grund af race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse.

Det forhold, at der gælder særlige regler i udlændingeloven om frihedsberøvelse af asylansøgere, som ikke har en tilknytning til det danske samfund, således at de kan sidestilles med personer med dansk indfødsret, kan ikke antages at stride mod bestemmelserne. Det bemærkes herved, at udlændingelovens regler om frihedsberøvelse gælder på samme måde for alle asylansøgere, uanset køn, race, politisk overbevisning m.v.

8.2. *Udvidelse af politiets mulighed for at optage og videregive fingeraftryk og personfotoграфи*

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, stk. 1, beskytter bl.a. retten til privatlivet. Efter artikel 8, stk. 2, må ingen offentlig myndighed gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige trykthed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse eller for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres ret og frihed.

De ved lovforslagets § 1, nr. 17 og 23, foreslåede bestemmelser i §§ 40 a, stk. 9, og 40 b, stk. 9, om videregivelse af fingeraftryk og personfotoграфи til udenlandske udlændingemyndigheder, til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til inter-

nationale politisamarbejdsorganisationer må anses for at udgøre et indgreb i retten til privatlivet, jf. artikel 8, stk. 1. Om et indgreb er konventionsmedholdeligt efter artikel 8, stk. 2, beror navnlig på, om indgrebet kan anses for at være nødvendigt og stå i et rimeligt forhold til dets angivne formål (proportionalitetskravet).

De foreslåede bestemmelser i §§ 40 a, stk. 9, og 40 b, stk. 9, vil medføre, at videregivelse af fingeraftryk og personfotoграфи til de i bestemmelserne anførte modtagere med de i bestemmelserne anførte formål vil ske i overensstemmelse med lov, således som det er en betingelse efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, stk. 2.

De foreslåede bestemmelser har til formål at bidrage til, at udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, udsendes (tvangsmæssigt) af landet. Bestemmelserne har således til formål at begrænse muligheden for, at udlændinge ved bevidst at skjule deres identitet kan undgå eller udsætte at blive udsendt af Danmark.

Udlændinge, der ikke udrejser, efter at deres sag er endeligt afgjort, og det derfor påhviler dem at udrejse af landet, udgør en væsentlig økonomisk byrde for det danske samfund.

De foreslåede bestemmelser må derfor anses for nødvendige af hensyn til landets økonomiske velfærd. Hertil kommer, at der for visse udlændinge vil være tale om, at de pågældende har begået kriminalitet og derfor er udvist af landet. De foreslåede bestemmelser kan i forhold til sådanne tilfælde siges at medvirke til at sikre den offentlige trykthed og til at forebygge forbrydelse.

Proportionalitetskravet er utvivlsomt opfyldt, da der er tale om indgreb af begrænset rækkevidde. Indgrebet består således alene i at videregive allerede registrerede fingeraftryk og personfotoграфи, hvilket ikke kan anses for at være uforholdsmæssigt, når formålet med indgrebet – at bidrage til at forhindre, at udlændinge ved bevidst at skjule deres identitet kan undgå eller udsætte at efterleve myndighedernes pålæg om udrejse – tages i betragtning.

Hertil kommer, at en udlænding har mulighed for at påklage Udlændingestyrelsens eller politiets videregivelse af fingeraftryk eller personfotoграфи til Integrationsministeriet efter udlændingelovens §§ 46, stk. 2, og 48. Endvidere har en udlænding, der ønsker at klage over en afgørelse truffet af Integrationsministeriet om stadfæstelse af politiets eller Udlændingestyrelsens videregivelse af fingeraftryk eller personfotoграфи, adgang til at indbringe afgørelsen herom for Folketingets Ombudsmand. Endelig har udlændingen efter grundlovens § 63 mulighed for at indbringe lovligheds-

den af administrationens afgørelser for domstolene. Forslagene om udvidelse af politiets mulighed for at videregive en udlændings fingeraftryk og personfoto-grafi har derfor efter Integrationsministeriets opfattelse det fornødne retssikkerhedsmæssige grundlag.

De foreslåede bestemmelser i §§ 40 a, stk. 9, og 40 b, stk. 9, er på den baggrund i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget

9.1. Ny procedure for udsendelse af afviste asylansøgere m.v.

Forslaget om intensiveret rådgivning om udrejsepligten og den nye udsendelsesprocedure og forslaget om støttemulighed ved medvirken til hurtig udrejse, jf. lovforslagets § 1, nr. 30, skønnes at indebære merudgifter på ca. 0,75 mio. kr. i 2003 og 1,5 mio. kr. i 2004. Skønnet er baseret på en antagelse om, at 500 asylansøgere hver modtager 3.000 kr. i støttebeløb. Merudgifterne skønnes finansieret ved afledte besparelser på indkvarteringsområdet på mindst samme niveau.

Forslaget om udvidelse og præcisering af madkaseordningen, jf. lovforslagets § 1, nr. 28, forudsættes modsvaret af besparelser på de kontante ydelser til asylansøgere. Det vurderes dog, at der i 2003 vil være behov for at foretage engangsinvesteringer på i alt ca. 2 mio. kr. til indkøb af fødevareropbevaringsfaciliteter.

Forslaget om overflytning af afviste asylansøgere til en pengeløs indkvarteringsenhed i Center Sandholm skønnes at indebære behov for, at der iværksættes særlige foranstaltninger i centret, herunder en personalemæssig styrkelse af bemanningen i centret. Det skønnes, at udgifterne hertil vil udgøre ca. 1 mio. kr. i 2003 og 2 mio. kr. i 2004. Forslagene om øget anvendelse af meldepligt og øget adgang til frihedsberøvelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 12, skønnes ikke at medføre et merbevillingsbehov.

De økonomiske konsekvenser af forslagene i lovforslagets § 1, nr. 10 og 24, om indkvartering af udlændinge, der er udvist ved dom og ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, i en pengeløs indkvarteringsenhed i Center Sandholm og udvidelse af udlændingelovens regler om meldepligt overfor denne persongruppe, skønnes at kunne afholdes inden for den eksisterende bevilling.

Forslaget om økonomisk støtte til frivillig tilbagevenden til hjemlandet for asylansøgere, jf. lovforsla-

gets § 1, nr. 31, skønnes at kunne finansieres ved afledte besparelser på indkvarteringsområdet.

9.2. Effektivisering af sagsbehandlingen vedrørende ansøgninger om humanitær opholdstilladelse

Forslaget om fremrykning af tidspunktet for indgivelse af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse for udlændinge, hvis ansøgning om asyl behandles i normalprocedure, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 og 5-7, skønnes at indebære, at der alt andet lige vil ske et fald i sagsbehandlingstiden og dermed indkvarteringsbehovet i asylcentersystemet. Faldet er på nuværende tidspunkt ikke muligt at kvantificere.

9.3. Udvidelse af politiets mulighed for at optage og videregive fingeraftryk og personfoto-grafi samt afvisning af udlændinge, som ikke er i besiddelse af de nødvendige midler til opholdet

Den foreslåede udvidelse af politiets mulighed for at optage og videregive fingeraftryk og personfoto-grafi med henblik på identifikation af en udlænding og med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende, jf. lovforslagets § 1, nr. 13, 14, 17, 18 og 23, samt forslaget om afvisning af udlændinge, som ikke er i besiddelse af de nødvendige midler til opholdet, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, skønnes at indebære visse merudgifter for politiet, der imidlertid vil kunne afholdes inden for de eksisterende rammer.

10. Erhvervsadministrative, erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser af lovforslaget og lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget forventes ikke at medføre erhvervsadministrative, erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser eller administrative konsekvenser for borgerne.

11. Forholdet til EU-retten

Ved lovforslaget foreslås der indsat den fornødne hjemmel i udlændingeloven til opfyldelse af Schengenkonventionens artikel 5, stk. 1, litra c, jf. artikel 5, stk. 2, hvorefter en tredjelandsstatsborger ved indrejse i de kontraherende parters område (Schengenlandene) skal nægtes indrejse, hvis den pågældende ikke er i besiddelse af de nødvendige midler til sit underhold både med hensyn til hele det påtænkte ophold og til hjemrejsen til hjemlandet eller til gennemrejse til et tredjeland, hvor den pågældende er sikret indrejse, eller ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve sig disse midler. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil og afsnit 6.

Lovforslaget indeholder endvidere en præcisering af betingelserne for udstedelse af visum ved grænsen i overensstemmelse med gældende EU-regulering. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 33, og bemærkningerne hertil.

Herudover indeholder lovforslaget ikke EU-retlige aspekter.

12. Hørte myndigheder m.v.

Lovforslaget har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet, Amnesty International, Amtsrådsforeningen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, De Etniske Minoriteters Landsorganisation, Den Almindelige Danske Lægeforening, Den Danske

Dommerforening, Det Danske Center for Menneskerettigheder (nu Institut for Menneskerettigheder), Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination, Dommerfuldmægtigforeningen, Domsstolsstyrelsen, Flygtningenævnet, Foreningen af Politimestre i Danmark, Foreningen af Statsamtmand, Frederiksberg Kommune, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Landsorganisationen i Danmark, Mellempfolkeligt Samvirke, Nævnet for Etnisk Ligestilling (nedlagt pr. 1. januar 2003, jf. lov nr. 411 af 6. juni 2002), Politidirektøren i København, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, præsidenterne for Østre og Vestre landsret, retterne i København, Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Retslægerådet, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Rådet for Etniske Minoriteter, Statsamtsjuristforeningen samt UNHCR.

13. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre- udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merud-gifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	<p>Ja. Forslaget om intensiveret rådgivning om udrejsepligten og den nye udsendelsesprocedure og forslaget om støttemulighed ved medvirken til hurtig udrejse, jf. lovforslagets § 1, nr. 30, skønnes at indebære en afledt besparelse i indkvarteringsssystemet på mindst 0,75 mio. kr. i 2003 og 1,5 mio. kr. i 2004.</p> <p>Herudover skønnes lovforslaget ikke at indebære mindreudgifter af betydning.</p>	<p>Ja. Forslaget om intensiveret rådgivning om udrejsepligten og den nye udsendelsesprocedure og forslaget om støttemulighed ved medvirken til hurtig udrejse, jf. lovforslagets § 1, nr. 30, skønnes at indebære merudgifter på ca. 0,75 mio. kr. i 2003 og 1,5 mio. kr. i 2004.</p> <p>Forslaget om udvidelse og præcisering af madkasseordningen, jf. lovforslagets § 1, nr. 28, forudsættes modsvaret af besparelser på de kontante ydelser til asylansøgere. Engangsinvesteringer til indkøb af fødevareropbevaringsfaciliteter skønnes dog at udgøre ca. 2 mio. kr. i 2003.</p> <p>Forslaget om overflytning af afviste asylansøgere til en pengeløs indkvarteringsenhed i Center Sandholm, skønnes at indebære behov for, at der iværksættes særlige foranstaltninger i centret, herunder en personalemæssig styrkelse af bemanningen i centret. Det skønnes, at udgifterne hertil vil udgøre ca. 1 mio. kr. i 2003 og 2 mio. kr. i 2004.</p> <p>Herudover skønnes lovforslaget ikke at indebære merudgifter af betydning.</p>
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej. Lovforslaget skønnes samlet set ikke at indebære administrative konsekvenser af betydning.	Ja, jf. ovenfor.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Miljømæssige konsekvenser	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for borgerne	Nej	Nej

	Positive konsekvenser/mindre- udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merud-gifter (hvis ja, angiv omfang)
Forholdet til EU-retten	<p>Ved lovforslaget foreslås der indsat den fornødne hjemmel i udlændingeloven til opfyldelse af Schengenkonventionens artikel 5, stk. 1, litra c, jf. artikel 5, stk. 2, hvorefter en tredjelandsstatsborger ved indrejse i de kontraherende parters område (Schengenlandene) skal nægtes indrejse, hvis den pågældende ikke er i besiddelse af de nødvendige midler til sit underhold både med hensyn til hele det påtænkte ophold og til hjemrejsen til hjemlandet eller til gennemrejse til et tredjeland, hvor den pågældende er sikret indrejse, eller ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve sig disse midler. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil og afsnit 6.</p> <p>Lovforslaget indeholder endvidere en præcisering af betingelserne for udstedelse af visum ved grænsen i overensstemmelse med gældende EU-regulering. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 33, og bemærkningerne hertil.</p> <p>Herudover indeholder lovforslaget ikke EU-retlige aspekter.</p>	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 9 b, stk. 2, 1. pkt., kan ansøgning om humanitær opholdstilladelse kun indgives af udlændinge, der opholder sig her i landet.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4, er det kun asylansøgere, der efter forarbejderne til udlændingelovens § 9 b har mulighed for at ansøge om humanitær opholdstilladelse. Således administreres bestemmelsen også af Integrationsministeriet.

Den gældende praksis vedrørende sagsbehandlingen af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse indebærer, at ansøgning herom alene kan indgives af udlændinge, der er registrerede som asylansøgere, jf. udlændingelovens § 48 e, stk. 1, dvs. asylansøgere, der får en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) behandlet her i landet, og som har fået endeligt afslag på ansøgningen om asyl enten af Udlændingestyrelsen i medfør af udlændingelovens § 53 b, stk. 1 (åbenbart grundløs-proceduren), eller af Flygtningenævnet.

Udlændinge, der ikke er registrerede som asylansøgere, og som ikke har fået endeligt afslag på en ansøgning om asyl, kan ikke indgive og få realitetsbehandlet en ansøgning om humanitær opholdstilladelse. Det betyder, at f.eks. udlændinge, der befinder sig i afvisningsposition, fordi der endnu ikke er taget stilling til, om deres asylansøgning skal behandles her i landet, udlændinge, der slet ikke har ansøgt om asyl, og udlændinge, der har fået inddraget eller nægtet forlæn-

gelse af en opholdstilladelse som flygtning, ikke kan indgive og få realitetsbehandlet en ansøgning om humanitær opholdstilladelse.

For udlændinge, der har fået inddraget eller nægtet forlængelse af en opholdstilladelse som flygtning, gælder imidlertid, at der ved afgørelsen om inddragelse eller forlængelse er taget stilling til, hvorvidt de humanitære hensyn i udlændingelovens § 26, stk. 1, bør føre til, at udlændingen bevarer sin opholdstilladelse. Udlændingen har endvidere mulighed for at anmode asylmyndighederne om genoptagelse af inddragelses- eller forlængelsessagen, hvis der er særlige omstændigheder af humanitær karakter, som kan føre til en ændret vurdering af sagen. Asylmyndighederne tager i den forbindelse stilling til, hvorvidt anmodningen om genoptagelse kan tillægges opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen.

Med den foreslåede ændring af § 9 b, stk. 2, 1. pkt., præciseres det i overensstemmelse med gældende praksis, at alene udlændinge, der opholder sig her i landet og er registrerede som asylansøgere efter udlændingelovens § 48 e, stk. 1, og som er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, kan indgive ansøgning om humanitær opholdstilladelse. Det foreslås i den forbindelse endvidere, at de nævnte udlændinge kan indgive ansøgning om humanitær opholdstilladelse, når de pågældende er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 af Udlændingestyrelsen, uanset om styrelsens afslag er meddelt i normalprocedure, dvs. med automatisk påklage til Flygtningenævnet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at de udlændinge, der ikke hidtil har kunnet indgive og få realitetsbehandlet en ansøgning om humanitær opholds-

F. t. 1. vedr. udlændingeloven

tilladelse, jf. ovenfor, heller ikke efter den foreslåede bestemmelse vil kunne indgive og få realitetsbehandlet en sådan ansøgning.

Hidtil har det alene været udlændinge, der har fået meddelt afslag på en ansøgning om asyl af Udlændingestyrelsen i åbenbart grundløs-proceduren, der har kunnet indgive og få realitetsbehandlet en ansøgning om humanitær opholdstilladelse allerede efter styrelsens afgørelse i asylsagen. Udlændinge, der af Udlændingestyrelsen har fået afslag på en ansøgning om asyl i normalprocedure, har først kunnet indgive og få realitetsbehandlet en ansøgning om humanitær opholdstilladelse efter, at Flygtningenævnet har stadfæstet styrelsens afgørelse.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4, foreslås det, at sagsbehandlingen af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse fremrykkes for udlændinge, hvis ansøgning om asyl behandles i normalprocedure.

Det foreslås på den baggrund i § 9 b, stk. 2, 1. pkt., at ansøgning om humanitær opholdstilladelse kan indgives, når Udlændingestyrelsen har meddelt afslag på en ansøgning om asyl. Ansøgningen om humanitær opholdstilladelse vil hermed blive behandlet samtidig med Flygtningenævnets behandling af asylsagen.

Også udlændinge, der meddeles afslag på en ansøgning om asyl af Udlændingestyrelsen i normalprocedure, og som herefter frafalder klagen til Flygtningenævnet, vil kunne få realitetsbehandlet en ansøgning om humanitær opholdstilladelse.

Har en udlænding indgivet ansøgning om humanitær opholdstilladelse, og meddeles udlændingen asyl i Flygtningenævnet, førend Integrationsministeriet har truffet afgørelse i sagen om humanitær opholdstilladelse, vil ministeriet anse ansøgningen om humanitær opholdstilladelse for bortfaldet, idet der i så fald ikke længere er væsentlige hensyn af humanitær karakter, der afgørende taler for at imødekomme ansøgningen, jf. udlændingelovens § 9 b, stk. 1. Udlændingen vil således ikke kunne fastholde sin ansøgning om humanitær opholdstilladelse.

Har en udlænding indgivet ansøgning om humanitær opholdstilladelse, og meddeles udlændingen afslag på ansøgning om asyl i Flygtningenævnet, førend Integrationsministeriet har truffet afgørelse i sagen om humanitær opholdstilladelse, vil ministeriet fortsætte behandlingen af ansøgningen om humanitær opholdstilladelse.

Meddeles udlændingen humanitær opholdstilladelse af Integrationsministeriet, førend Flygtningenævnet har truffet afgørelse i asylsagen, forudsættes det, at nævnet fortsætter behandlingen af asylsagen, med-

mindre udlændingen frafalder asylansøgningen. Meddeler Flygtningenævnet herefter udlændingen asyl, bevarer den pågældende begge opholdstilladelser. Meddeler Flygtningenævnet udlændingen afslag på ansøgningen om asyl, bibeholder udlændingen den meddelte humanitære opholdstilladelse.

Efter udlændingelovens § 55, stk. 1, beskikkes en advokat af Flygtningenævnet til at varetage udlændingens interesser i forbindelse med behandlingen af asylsagen i nævnet. Det fremgår i den forbindelse af udlændingelovens § 58, stk. 1, at der gælder samme regler for salær og godtgørelse for udlæg til advokater, der beskikkes af Flygtningenævnet, som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces. Beskikkelsen omfatter kun det arbejde, som advokaten udfører i forbindelse med asylsagens behandling i Flygtningenævnet. Har advokaten udført arbejde i forbindelse med asylsagens behandling i Udlændingestyrelsen, kan dette arbejde således ikke honoreres. Som udgangspunkt kan advokaten heller ikke honoreres for arbejde, der er udført, efter at Flygtningenævnet har meddelt afslag på en ansøgning om asyl. Flygtningenævnet har imidlertid i praksis fundet i medfør af udlændingelovens § 58, stk. 1, jf. § 55, stk. 1, efter en konkret vurdering af arbejdets relevans og omfang at kunne honorere op til en times arbejde i forbindelse med en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, der indgives i umiddelbar forlængelse af nævnets behandling af asylsagen. Der henvises herved til Flygtningenævnets formandskabs 10. beretning for 2001, s. 48.

Det forudsættes, at denne praksis ophører, når sagsbehandlingen af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse fremrykkes, således at ansøgning herom kan indgives allerede efter Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl, også når asylsagen er afgjort i normalprocedure. Der vil således ikke være adgang til advokatbeskikkelse i forbindelse med den foreslåede sagsbehandlingsprocedure for ansøgninger om humanitær opholdstilladelse. Det bemærkes i den forbindelse, at det – som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4 – forudsættes, at udlændingen i forbindelse med meddelelsen af Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl modtager skriftlig vejledning om muligheden for at ansøge om humanitær opholdstilladelse.

Bestemmelsen forudsættes i øvrigt administreret i overensstemmelse med gældende praksis.

Til nr. 2

Efter den foreslåede bestemmelse i § 18 bortfalder retten til ophold her i landet, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at en udlæn-

ding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.

Den foreslåede bestemmelse indebærer en præcisering af ordlyden i den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 18, hvorefter en opholdstilladelse bortfalder, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at en udlænding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.

Efter § 3, stk. 4, i lov om aktiv socialpolitik træffer de sociale myndigheder afgørelse om, hvorvidt en udlænding, der får behov for vedvarende hjælp, skal hjemsendes. Ved vedvarende hjælp forstås hjælp til forsørgelse, der er ydet mere end ½ år eller må påregnes at ville vare mere end ½ år, jf. § 3, stk. 3, i lov om aktiv socialpolitik. De sociale myndigheder kan dog ikke træffe afgørelse om hjemsendelse af en udlænding, der er statsborger i en EU/EØS-medlemsstat og efter fællesskabsretlige regler har ret til forsørgelse fra de danske myndigheder, eller om hjemsendelse af et familiemedlem til en sådan person, som efter fællesskabsretlige regler har ret til forsørgelse fra de danske myndigheder. Sådanne personer vil således ikke kunne hjemsendes efter de foreslåede regler, selv om de ikke kan forsørge sig selv.

Der kan heller ikke træffes afgørelse om hjemsendelse af en udlænding, hvis dette følger af aftale med andre stater eller internationale organisationer. Endvidere kan de sociale myndigheder ikke træffe afgørelse om hjemsendelse af en udlænding, som med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i mere end de sidste 7 år eller – for personer, der er omfattet af den nordiske konvention om social bistand og sociale tjenester – de sidste 3 år. Endelig kan personer, der er omfattet af den europæiske konvention om social og sundhedsmæssig hjælp af 11. december 1953 kun hjemsendes i henhold til bestemmelserne i denne konvention.

Bestemmelsen i udlændingelovens § 18 indebærer, at en opholdstilladelse bortfalder ex lege, når de sociale myndigheder har truffet afgørelse om hjemsendelse. Udlændingemyndighederne har således ingen indflydelse på, hvorvidt der indtræder bortfald.

Det forhold, at opholdstilladelsen bortfalder ex lege, indebærer, at udlændingemyndighederne indstiller behandlingen af en eventuel verserende sag om inddragelse eller nægtelse af forlængelse af den pågældende opholdstilladelse, herunder indstiller behandlingen af en eventuel klage over en afgørelse vedrørende inddragelse eller nægtelse af forlængelse af opholdstilladelsen.

Efter sin ordlyd har den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 18 alene direkte betydning for udlændinge, der er meddelt opholdstilladelse.

Indenrigsministeriet (i dag Integrationsministeriet) har imidlertid antaget, at bestemmelsen tillige har virkning for udlændinge, der har ret til ophold her i landet uden en sådan tilladelse, herunder f.eks. nordiske statsborgere, der efter udlændingelovens § 1 har ret til ophold her i landet uden opholdstilladelse.

Højesteret har ved dom af 31. maj 2001 (UfR 2001.1875 H) tiltrådt denne retsopfattelse. Det følger således af dommen, som omhandlede en nordisk statsborger, der var fritaget for opholdstilladelse, jf. udlændingelovens § 1, at der efter formålet med og forarbejderne til bestemmelsen i udlændingelovens § 18 – jf. betænkning nr. 968/1982, s. 25-26, 37-39 og 154-155 – ikke er grundlag for at antage, at der skulle gælde en anden ordning for nordiske statsborgere, der efter udlændingelovens § 1 har ret til ophold her i landet uden opholdstilladelse, end for udlændinge, der er meddelt opholdstilladelse. Udlændingelovens § 1 må på denne baggrund forstås med forbehold for tilfælde, hvor der i henhold til § 3, stk. 4, i lov om aktiv socialpolitik er truffet afgørelse om hjemsendelse.

Med henblik på i fremtiden at undgå tvivl om rækkevidden af bestemmelsen i § 18 foreslås bestemmelsens ordlyd justeret i overensstemmelse med Indenrigsministeriets (i dag Integrationsministeriets) af Højesteret tiltrådte retsopfattelse, således at det præciseres, at ikke alene den opholdsret, som tilkommer en person, der er meddelt opholdstilladelse, men også den opholdsret, som tilkommer en person, der har ret til ophold her i landet uden en sådan tilladelse, bortfalder, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at en udlænding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.

Det bemærkes i den forbindelse, at en udlænding, der efter reglerne i kapitlerne 1 og 3-5 a i udlændingeloven, herunder § 18, ikke har ret til at opholde sig her i landet, skal udrejse, og at politiet, dersom udlændingen ikke udrejser frivilligt, drager omsorg for udrejsen, jf. udlændingelovens § 30, stk. 1 og 2, 1. pkt.

Til nr. 3

Der er tale om en lovteknisk ændring.

Til nr. 4

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt., kan en udlænding, der ikke har opholdstilladelse her i landet, og en nordisk statsborger, der ikke har fast bopæl her i landet, afvises ved indrejsen fra et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, hvis den pågældende udlæn-

ding ikke har de nødvendige midler til sit underhold her i landet og til hjemrejsen og ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve disse midler.

Det følger imidlertid af Schengenkonventionens artikel 5, stk. 1, litra c, jf. artikel 5, stk. 2, at en tredjelandsstatsborger ved indrejse i de kontraherende parter område (Schengenlandene) skal nægtes indrejse, hvis den pågældende ikke er i besiddelse af de nødvendige midler til sit underhold både med hensyn til hele det påtænkte ophold og til hjemrejsen til hjemlandet eller til gennemrejse til et tredjeland, hvor den pågældende er sikret indrejse, eller ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve sig disse midler.

Det foreslås på den baggrund i § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt., at en udlænding, der ikke har opholdstilladelse her i landet, og en nordisk statsborger, som ikke har fast bopæl her i landet, kan afvises ved indrejsen fra et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, hvis udlændingen ikke har de nødvendige midler til sit underhold både med hensyn til hele det påtænkte ophold i Schengenlandene og til enten hjemrejsen eller gennemrejsen til et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, og hvor den pågældende er sikret indrejse, og ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve disse midler.

Udlændingen skal således ikke alene have midler til opholdet i Danmark, men også til et eventuelt efterfølgende ophold i Schengenområdet og til hjemrejsen eller til gennemrejse til et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, og hvor den pågældende er sikret indrejse. Er udlændingen ikke i besiddelse af sådanne midler, skal den pågældende kunne erhverve dem lovligt.

Indrejsebetingsen i § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt., gælder dog ikke for udlændinge, som er omfattet af udlændingelovens § 2, stk. 1 eller 2 (EU/EØS-statsborgere samt udlændinge, der er omfattet af EU-rettens regler), jf. udlændingelovens § 28, stk. 1, nr. 5, 2. pkt.

Den foreslåede ændring af § 28, stk. 1, nr. 5, 1. pkt., betyder, at en udlænding, der er statsborger i et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen eller De Europæiske Fællesskaber, som udgangspunkt skal afvises ved indrejsen fra et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, hvis den pågældende ikke har de nødvendige midler til sit underhold både med hensyn til hele det påtænkte ophold i Schengenlandene og til enten hjemrejsen eller gennemrejsen til et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, og hvor den pågældende er sikret indrejse, og ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve disse midler, jf. udlændingelovens § 28, stk. 2.

Efter Schengenkonventionens regelsæt skal de enkelte Schengenlande årligt fastsætte vejledende beløbsgrænser for vurderingen af, om udlændingen er i besiddelse af de nødvendige midler til sit underhold m.v. De vejledende beløb, som fastsættes under henvisning til de gennemsnitlige priser for indlogering og forplejning, indberettes til Rådssekretariatet.

Det danske vejledende beløb fastsættes efter fast praksis af Rigspolitichefen. Beløbet er for tiden fastsat til 300 kr. pr. døgn. Det fastsatte beløb er imidlertid alene vejledende, idet der i hvert enkelt tilfælde skal udøves et konkret skøn ud fra udlændingens økonomiske forhold sammenholdt med udlændingens muligheder for logi og hjemrejse.

Afgørelse om afvisning ved indrejsen træffes af vedkommende politimester eller politidirektøren og kan påklages til integrationsministeren, jf. udlændingelovens § 48. Afgørelse om afvisning efter indrejsen træffes af Udlændingestyrelsen og kan påklages til integrationsministeren, jf. udlændingelovens § 46, stk. 1 og 2.

Til nr. 5

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 33, stk. 2, 2. pkt., fastsættes udrejsefristen til straks ved fastsættelse af en ny udrejsefrist, hvis der er meddelt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, efter at Udlændingestyrelsen i medfør af udlændingelovens § 53 b, stk. 1 (åbenbart grundløs-proceduren), eller Flygtningesnævnet har meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl).

Det betyder, at udrejsefristen i alle tilfælde fastsættes til straks i forbindelse med et afslag på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, hvis ansøgningen har haft opsættende virkning med hensyn til den udrejsefrist, der er fastsat ved afslaget på ansøgningen om asyl.

Efter de gældende regler kan kun asylansøgere, der er meddelt endeligt afslag på en ansøgning om asyl, indgive ansøgning om humanitær opholdstilladelse.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4, og den foreslåede bestemmelse i § 9 b, stk. 2, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil, foreslås det, at ansøgning om humanitær opholdstilladelse skal kunne indgives allerede efter, at Udlændingestyrelsen har meddelt afslag på en ansøgning om asyl i normalprocedure, dvs. med automatisk påklage til Flygtningesnævnet.

Endvidere foreslås det, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse kun tillægges opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen

indgives inden 15 dage efter meddelelsen af Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl, jf. lovforslagets § 1, nr. 6.

Det sædvanlige sagsbehandlingsforløb for en ansøgning om humanitær opholdstilladelse fra en udlænding, der får behandlet sin asylsag i normalprocedure, vil herefter være, at ansøgningen indgives inden 15 dage efter Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl, således at ansøgningen tillægges opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, og at Integrationsministeriet træffer afgørelse vedrørende ansøgningen om humanitær opholdstilladelse, inden Flygtningesnævnet træffer afgørelse i asylsagen. Meddeler Integrationsministeriet afslag på ansøgningen om humanitær opholdstilladelse, inden Flygtningesnævnet træffer afgørelse i asylsagen, fastsætter ministeriet ingen udrejsefrist, men pålægger udlændingen at udrejse i overensstemmelse med den udrejsefrist, som nævnet fastsætter i tilfælde af afslag på ansøgningen om asyl. Begrundelsen herfor er, at udlændingen har ret til at opholde sig her i landet under Flygtningesnævnets behandling af asylsagen.

Træffer Integrationsministeriet først afgørelse vedrørende en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, der har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, efter at Flygtningesnævnet har meddelt afslag på en ansøgning om asyl, bør udrejsefristen som i dag fastsættes til straks, uanset at der er meddelt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen forud for nævnets afgørelse i asylsagen.

Som konsekvens heraf foreslås det, at det fastslås udtrykkeligt i bestemmelsen i § 33, stk. 2, 2. pkt., at udrejsefristen fastsættes til straks, hvis en ansøgning om humanitær opholdstilladelse efter loven har eller af ganske særlige grunde er blevet tillagt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, og udrejsefristen først fastsættes, efter at Flygtningesnævnet har meddelt afslag på en ansøgning om asyl. Herved sikres det, at en udrejsefrist, der fastsættes efter et endeligt afslag på asyl, som hidtil altid fastsættes til straks.

Bestemmelsen forudsættes i øvrigt administreret i overensstemmelse med gældende praksis.

Til nr. 6

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 33, stk. 4, 1. pkt., har en ansøgning om humanitær opholdstilladelse opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen indgives i tilknytning til forkyndelsen for udlændingen af udrejsefristen i forbindelse med et afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl).

Det følger heraf, at udlændinge, der af Udlændingestyrelsen meddeles afslag på en ansøgning om asyl i medfør af udlændingelovens § 53 b, stk. 1 (åbenbart grundløs-proceduren), og udlændinge, der meddeles afslag på en ansøgning om asyl af Flygtningesnævnet, skal indgive ansøgning om humanitær opholdstilladelse i tilknytning til forkyndelsen af asylafslaget, hvis ansøgningen efter loven skal have opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4, og i den foreslåede bestemmelse i § 9 b, stk. 2, 1. pkt., jf. herved lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil, foreslås det, at ansøgning om humanitær opholdstilladelse skal kunne indgives allerede efter, at Udlændingestyrelsen har meddelt afslag på en ansøgning om asyl i normalprocedure, dvs. med automatisk påklage til Flygtningesnævnet, med henblik på, at ansøgningen om humanitær opholdstilladelse kan behandles sideløbende med Flygtningesnævnets behandling af asylsagen.

Det foreslås i den forbindelse i § 33, stk. 4, 1. pkt., at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen indgives inden 15 dage efter, at Udlændingestyrelsen har meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7. Fristen gælder alene for indgivelse af ansøgning om humanitær opholdstilladelse fra udlændinge, der er meddelt afslag på asyl af Udlændingestyrelsen i normalprocedure.

Den foreslåede frist tilskynder udlændingen til at indgive en eventuel ansøgning om humanitær opholdstilladelse inden for et kort tidsrum efter Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl i 1. instans, således at ansøgningen kan behandles sideløbende med Flygtningesnævnets behandling af asylsagen.

Når Udlændingestyrelsen meddeler afslag på en ansøgning om asyl i normalprocedure, sender styrelsen som udgangspunkt afgørelsen på dansk vedhæftet en kortfattet beskrivelse af indholdet og retsvirkningerne heraf på udlændingens eget sprog eller et sprog, som udlændingen forstår. Udlændingestyrelsen sender afgørelsen med bilag til udlændingen som almindeligt brev, og dette formodes at være kommet frem til udlændingen dagen efter afsendelsen. Herefter sender Udlændingestyrelsen afgørelsen til oversættelse, og efter modtagelsen af oversættelsen sendes denne til udlændingen.

Det forudsættes, at den vejledning om humanitær opholdstilladelse, som er omtalt i lovforslagets almin-

delige bemærkninger, afsnit 4, vil blive sendt samtidig med afgørelsen på dansk med bilag.

På den baggrund vil beregningen af starttidspunktet for 15-dages-fristen – når Udlændingestyrelsen har sendt afgørelsen på dansk med bilag pr. post – være således, at den første dag af 15-dages-fristen er anden arbejdsdag efter dateringen af Udlændingestyrelsens afgørelse. Herved tages højde for eventuel forsinkelse i postafsændelse eller -omdeling. Er Udlændingestyrelsens afgørelse f.eks. dateret den 1. februar, vil første dag i 15-dages-fristen være den 3. februar. Er den 3. februar en lørdag, søndag eller helligdag, rykkes den første dag i 15-dages-fristen til den førstkommande arbejdsdag herefter.

I visse tilfælde forkyndes Udlændingestyrelsens afslag på ansøgningen om asyl for udlændingen, når sagen er behandlet i normalprocedure. Er afslaget forkyndt for udlændingen, regnes starttidspunktet for 15-dages-fristen fra den første arbejdsdag efter forkyndelsen.

Kan udlændingen dokumentere først at have modtaget Udlændingestyrelsens afgørelse på dansk med bilag på et senere tidspunkt end den anden arbejdsdag efter dateringen, beregnes starttidspunktet for 15-dages-fristen fra den første arbejdsdag efter udlændingens modtagelse af afgørelsen.

Ansøgningen om humanitær opholdstilladelse skal være kommet frem til Integrationsministeriet senest ved kontortids ophør på 15. dagen for at have opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 4, 1. pkt. Det afgøres efter hidtidig praksis, om ansøgningen er kommet rettidigt frem til Integrationsministeriet.

Er ansøgningen om humanitær opholdstilladelse ikke indgivet rettidigt efter den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 4, 1. pkt., har ansøgningen ikke opsættende virkning efter loven. Der vil dog, som hidtil, være mulighed for, at ansøgningen kan tillægges opsættende virkning, hvis særlige grunde taler derfor, jf. den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 4, 3. pkt.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 4, 2. pkt., videreføres den hidtil gældende bestemmelse i udlændingelovens § 33, stk. 4, 1. pkt., vedrørende udlændinge, der meddeles afslag på en ansøgning om asyl af Udlændingestyrelsen i åbenbart grundløs-proceduren. Sådanne udlændinge skal som hidtil indgive ansøgning om humanitær opholdstilladelse i tilknytning til forkyndelsen af afslaget på ansøgningen om asyl og den i forbindelse hermed fastsatte udrejsefrist, hvis ansøgningen om humanitær opholdstilladelse skal have opsættende virkning efter loven.

Den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 4, 3. pkt., viderefører den hidtil gældende bestemmelse i udlændingelovens § 33, stk. 4, 2. pkt., om, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, der indgives på et senere tidspunkt end de i udlændingelovens § 33, stk. 4, 1. og 2. pkt., nævnte tidspunkter, ikke har opsættende virkning efter loven, medmindre ganske særlige grunde taler derfor. Det vil som hidtil have undtagelsens karakter, at der gives opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen om humanitær opholdstilladelse ikke indgives rettidigt. Som eksempel på, hvornår der kan gives opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen efter bestemmelsen kan nævnes tilfælde, hvor ansøgningen er indgivet for sent på grund af dokumenterbare undskyldelige forhold hos udlændingen (eksempelvis indlæggelse på hospital), eller hvor det ud fra det i ansøgningen anførte umiddelbart kan konstateres, at der er en overvejende sandsynlighed for, at sagsbehandlingen vil resultere i meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

Har en ansøgning om humanitær opholdstilladelse ikke opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen efter den foreslåede bestemmelse i § 33, stk. 4, skal udlændingen udrejse af landet, hvis Flygtningesnævnet meddeler afslag på ansøgningen om asyl, uanset at Integrationsministeriet ikke måtte have færdigbehandlet ansøgningen om humanitær opholdstilladelse. Det forventes dog, at Integrationsministeriet normalt træffer afgørelse vedrørende ansøgningen om humanitær opholdstilladelse, inden Flygtningesnævnets afgørelse i asylsagen, medmindre ansøgningen om humanitær opholdstilladelse indgives kort tid før asylsagens behandling i nævnet.

Bestemmelsen forudsættes i øvrigt administreret i overensstemmelse med gældende praksis.

Til nr. 7

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 33, stk. 6, har indbringelse af et afslag på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse for Folketingets Ombudsmand ikke opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis indbringelsen må anses for åbenlyst ubegrundet, eller udlændingens udrejsefrist er overskredet.

Det følger af den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 33, stk. 2, 2. pkt., at udrejsefristen skal fastsættes til straks ved afslag på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, hvis ansøgningen har haft opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen.

Det betyder i praksis, at et afslag på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse skal indbringes for Folketingets Ombudsmand i tilknytning til meddelelse

sen af afslaget, hvis indbringelsen skal have opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen.

Som anført i lovforslagets § 1, nr. 6, foreslås det, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse tillægges opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen indgives inden 15 dage efter Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) i normalprocedure, dvs. med automatisk påklage til Flygtningenævnet.

På den baggrund foreslås det, at bestemmelsen i § 33, stk. 6, ændres, således at det afgørende for, om indbringelsen for Folketingets Ombudsmand af et afslag på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, er, om indbringelsen sker i tilknytning til meddelelsen af afslaget.

Ændringen indebærer, at også udlændinge, der meddeles afslag på en ansøgning om humanitær opholdstilladelse inden Flygtningenævnets afgørelse vedrørende ansøgningen om asyl, og hvor der derfor ikke af ministeriet fastsættes en udrejsefrist, jf. herved bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5, skal indbringe afslaget på ansøgningen om humanitær opholdstilladelse for Folketingets Ombudsmand i tilknytning til meddelelsen af afslaget, hvis indbringelsen skal have opsættende virkning med hensyn til den af Flygtningenævnet senere fastsatte udrejsefrist.

Bestemmelsen forudsættes i øvrigt administreret i overensstemmelse med gældende praksis.

Til nr. 8

Efter udlændingelovens § 34, stk. 2, kan politiet, hvis det skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse, bestemme, at en udlænding skal give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter (meldepligt), såfremt udlændingen er omfattet af en af bestemmelserne i § 34, stk. 2, nr. 1-5.

Der kan således pålægges meldepligt, f.eks. hvis en udlænding indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) og ikke medvirker til sagens oplysning, eller hvis politiet drager omsorg for udlændingens udrejse og udlændingen ikke medvirker hertil.

Det fremgår af forarbejderne til udlændingelovens § 34, stk. 2, at bestemmelsen blev indsat med henblik på at gøre det så lidt attraktivt som muligt for udlændinge, hvis ansøgning om opholdstilladelse er under behandling, at modvirke sagens oplysning eller at forstyrre driften af det indkvarteringssted, hvor udlændingen er indkvarteret. Det fandtes ligeledes vigtigt at hindre, at udlændinge, der har fået endeligt afslag på

en ansøgning om opholdstilladelse, modvirker udsendelse af landet. Hensigten med ændringen var at give mulighed for en systematisk anvendelse af meldepligt (om fornødent dagligt). Der henvises til lovforslag nr. L 190 af 12. marts 1997 om ændring af udlændingeloven (Optagelse af fingeraftryk og personfotoграфи, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.), s. 13, jf. Folketingstidende 1996-97, Tillæg A, sp. 3994.

Med den nuværende ordlyd af udlændingelovens § 34, stk. 2, hvorefter meldepligten kan iværksættes "for at sikre udlændingens tilstedeværelse", er det i princippet afgørende for, at meldepligten kan iværksættes, at der er risiko for, at udlændingen forsvinder eller holder sig skjult. Bestemmelsens nuværende ordlyd findes således ikke at opfylde det formål, som bestemmelsen oprindeligt havde til hensigt at opfylde.

Bestemmelsen er kun blevet anvendt i ganske begrænset omfang i de senere år. Rigspolitiet har oplyst, at udlændingelovens § 34, stk. 2, nr. 1-4 (blandt andet tilfælde, hvor en udlænding ikke medvirker til asylsagens oplysning eller ikke efterkommer Udlændingestyrelsens bestemmelse om at tage ophold på et asylcenter), ikke er blevet anvendt siden 1997, og at udlændingelovens § 34, stk. 2, nr. 5 (tilfælde, hvor politiet drager omsorg for en udlændings udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil), kun er blevet anvendt i ganske få tilfælde i de seneste år. Dette skal ses i sammenhæng med, at der pr. 16. august 2002 var registreret 2.293 udlændinge med ophold her i landet, som efter udlændingeloven skal udrejse af landet, men hvor udrejse endnu ikke var sket eller udsendelse endnu ikke havde kunnet gennemføres. Heraf var der 561 udlændinge, der ikke ønskede at medvirke til udrejsen. Rigspolitichefen har oplyst, at pr. 5. december 2002 var 2 udlændinge pålagt meldepligt efter udlændingelovens § 34, stk. 2, nr. 5.

Ved den foreslåede ændring af bestemmelsen i § 34, stk. 2, præciseres politiets adgang til at pålægge en udlænding meldepligt, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse eller medvirken til sagens behandling eller udrejsen. Det er en betingelse for iværksættelse af meldepligt, at udlændingen er omfattet af udlændingelovens § 34, stk. 2, nr. 1-5.

Forslaget indebærer, at det ikke nødvendigvis er en betingelse for iværksættelse af meldepligten, at det sker for at sikre udlændingens tilstedeværelse. Meldepligten kan således også iværksættes med henblik på

at motivere udlændingen til at medvirke til sagens behandling eller til sin udrejse eller udsendelse af landet.

Bestemmelsen giver – som hidtil – mulighed for en systematisk anvendelse af meldepligt (om fornødent dagligt).

Afgørelse om iværksættelse af meldepligt vil som hidtil blive truffet af politiet med klageadgang til Integrationsministeriet, jf. udlændingelovens § 48, 2. og 4. pkt. Klagen vil ikke have opsættende virkning, jf. udlændingelovens § 48, 5. pkt.

Til nr. 9

Der er tale om en lovteknisk ændring.

Til nr. 10

Efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 4, kan politiet bestemme, at en udlænding, der er udvist ved endelig dom, og som ikke er varetægtsfængslet efter udlændingelovens § 35, skal give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter (meldepligt) med henblik på at sikre en effektiv fuldbyrdelse af bestemmelsen om udvisning.

Efter den foreslåede bestemmelse kan politiet pålægge de omhandlede udlændinge meldepligt. Det forudsættes, at politiet pålægger sådanne udlændinge meldepligt som udgangspunkt hver 14. dag med henblik på løbende at sikre, at politiet har kendskab til de pågældendes opholdssteder. Derved sikres det, at politiet umiddelbart kan drage omsorg for udlændingens udrejse, så snart der er mulighed herfor.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for efter en konkret vurdering at pålægge meldepligt oftere end hver 14. dag (om fornødent dagligt), ligesom den foreslåede bestemmelse giver mulighed for efter en konkret vurdering at pålægge sådanne udlændinge meldepligt med længere mellemrum.

Den foreslåede bestemmelse omfatter udlændinge, der er udvist med indrejseforbud ved endelig dom efter udlændingelovens §§ 22-24, som har afsonet den idømte straf, og som ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35. Bestemmelsen omfatter også sådanne udlændinge, der har indgivet ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl), dvs. at den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 4, finder anvendelse i stedet for udlændingelovens § 34, stk. 2, nr. 5, for denne persongruppe.

Hvis den ved dom udviste udlænding opholder sig her i landet på såkaldt tålt ophold, fordi udlændingen er meddelt afslag på en ansøgning om asyl, men ikke kan udsendes (tvangsmæssigt) af landet, jf. udlændingelovens § 31, er udlændingen ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 4, men af den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 34, stk. 3.

Det medfører, at udlændingen vil kunne frihedsberøves efter udlændingelovens § 36, stk. 5, der bliver stk. 7, jf. lovforslagets § 1, nr. 12, for ikke at efterkomme den pålagte meldepligt, såfremt det er nødvendigt for at afgøre, om der er opstået mulighed for udsendelse, jf. udlændingelovens § 32 b.

Afgørelse om iværksættelse af meldepligt træffes af politiet med klageadgang til Integrationsministeriet, jf. udlændingelovens § 48, 2. og 4. pkt. Klage har ikke opsættende virkning, jf. udlændingelovens § 48, 5. pkt.

Overtrædelse af meldepligt iværksat efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 4, kan straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder, jf. udlændingelovens § 60, stk. 1.

Til nr. 11

Der er tale om en lovteknisk præcisering, der indebærer, at udvisning efter udlændingelovens § 25 også nævnes i § 36, stk. 1, 1. pkt. Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 36, stk. 1, 2. pkt., en udlænding, der har fast bopæl her i landet, alene kan frihedsberøves for at sikre muligheden for udvisning efter udlændingelovens § 25.

Til nr. 12

Efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, kan politiet frihedsberøve en udlænding, hvis politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt., med henblik på at sikre, at udlændingen meddeler de nødvendige oplysninger til udrejsen og medvirker til tilvejebringelsen af den nødvendige rejselegitimation og visum og til udrejsen i øvrigt.

Den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, skal bl.a. understøtte den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, jf. herved lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2, men er dog ikke begrænset til udlændinge, der har fået afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl). Den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, vil kunne anvendes under hele udsendelsesforløbet, dvs. fra udløbet af en fastsat udrejsefrist til udlændingen udrejser eller udsendes (tvangsmæssigt) af landet.

De personer, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, er udlændinge, der er i udsendelsesposition, og som ikke konkret medvirker til udrejsen eller en udsendelse af landet. Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.3, vil bestemmelsen ikke kunne anvendes over for udlændinge, som ikke kan udsendes (tvangsmæssigt) grun-

det generelle udsendeshindringer, og hvor politiet ikke kan anvise en frivillig hjemrejs rute.

Henvisningen til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt., i den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, angiver omfanget og karakteren af den oplysnings- og handlepligt, der påhviler udlændingen. Den foreslåede bestemmelse giver således hjemmel til, at politiet kan frihedsberøve en udlænding, der ikke opfylder sin forpligtelse efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt.

Det er efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, ikke en betingelse, at de mindre indgribende foranstaltninger efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 34 ikke anses for tilstrækkelige til at sikre udlændingens tilstedeværelse eller medvirken til udrejsen i øvrigt. Det bemærkes i den forbindelse, at hensigten med frihedsberøvelsen er at motivere udlændingen til hurtigt at medvirke til udrejsen eller udsendelsen med henblik på en mere effektiv effektivering af udlændingemyndighedernes afgørelser om, at de pågældende udlændinge ikke har ret til at opholde sig her i landet og skal udrejse.

Politiet kan således frihedsberøve en udlænding efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, hvis udlændingen konkret nægter at medvirke til at afgive oplysninger, underskrive dokumenter, rette henvendelse til sit hjemlands repræsentation eller lignende, hvis sådanne oplysninger eller handlinger må anses for at være af væsentlig betydning for politiets mulighed for at drage omsorg for udlændingens udrejse.

Det forudsættes, at politiet alene iværksætter frihedsberøvelse efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, hvis politiet klart over for udlændingen kan angive, hvilken oplysning udlændingen skal give, eller hvilken handling udlændingen skal udføre, og udlændingen nægter at medvirke hertil.

Der vil ikke kunne ske frihedsberøvelse efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, hvis udlændingens manglende medvirken er undskyldelig eller bagatelagtig.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, er således, at politiet ved målrettet frihedsberøvelse kan motivere udlændingen til at opfylde en helt konkret oplysnings- eller handlepligt, som påhviler udlændingen, og som denne nægter at efterkomme.

Det følger heraf, at når udlændingen afgiver den påkrævede oplysning eller udfører den påkrævede handling, skal frihedsberøvelsen ophøre. Det må derfor antages, at frihedsberøvelse efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, normalt vil være relativt kortvarig. Den foreslåede bestemmelse giver dog mulighed

for konkret at opretholde frihedsberøvelsen, indtil udlændingen medvirker på den påkrævede måde eller udrejser af landet.

Nægter udlændingen efter løsladelse igen at medvirke, kan udlændingen frihedsberøves på ny efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, kan en udlænding, der har fået endeligt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl), og hvor politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt., frihedsberøves, hvis de mindre indgribende foranstaltninger nævnt i udlændingelovens § 34 og § 42 a, stk. 7, 1. pkt., og stk. 10, ikke er tilstrækkelige til at sikre udlændingens medvirken til udrejsen.

Den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, skal understøtte den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.

De personer, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, er afviste asylansøgere i udsendelsesposition, der ikke medvirker til udrejsen eller en (tvangsmæssig) udsendelse af landet. Det bemærkes, at bestemmelsen – som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.3. – ikke kan anvendes i forhold til afviste asylansøgere, der grundet generelle udsendeshindringer ikke kan udsendes (tvangsmæssigt), og hvor politiet ikke kan anvise en frivillig hjemrejs rute.

Den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, giver hjemmel til, at politiet kan frihedsberøve en afvist asylansøger, der ikke opfylder sin forpligtelse til at medvirke til udrejsen eller udsendelse af landet, jf. herved udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt. Det er dog en betingelse for frihedsberøvelse efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, at de mindre indgribende foranstaltninger i form af meldepligt, madkasseordningen og pålæg om at tage ophold i Center Sandholm ikke har vist sig tilstrækkelige til at sikre udlændingens medvirken til udrejsen.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, er, at give politiet mulighed for at frihedsberøve en udlænding, der mere konsekvent nægter at medvirke til udrejsen eller udsendelse af landet, og hvor politiet ikke på anden måde kan formå udlændingen til at medvirke hertil. I modsætning til den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 5, er der ikke i den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, tale om, at udlændingen nægter at medvirke til en konkret, enkeltstående oplysnings- eller handlepligt, men at udlændingen gene-

relt ikke medvirker til udrejsen eller udsendelse af landet.

Henvi­sin­gen i den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, til de mindre indgribende foranstaltninger vil normalt betyde, at frihedsberøvelse efter bestemmelsen først vil blive relevant sidst i den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere. Bestemmelsen vil dog kunne anvendes tidligere i den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, hvis det efter en konkret vurdering skønnes nødvendigt at frihedsberøve udlændingen for at sikre den pågældendes medvirken til udrejsen eller udsendelsen, fordi det vil være nytteløst at anvende de mindre indgribende foranstaltninger, der er et led i den nye procedure.

Det er ikke hensigten med den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6, at alle afviste asylansøgere, der ikke medvirker til udrejsen eller en udsendelse af landet, og som er pålagt meldepligt, indkvarteret i Center Sandholm og omfattet af madkasseordningen, skal frihedsberøves.

Det vil således bero på en konkret vurdering, om politiet finder, at frihedsberøvelse vil kunne motivere udlændingen til at medvirke til udrejsen. Er dette ikke tilfældet, skal politiet ikke iværksætte frihedsberøvelse efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 6.

Frihedsberøvelsen skal ophøre, når udlændingen medvirker til udrejsen eller udsendelse af landet på en sådan måde, at denne kan gennemføres, eller når det i øvrigt ikke længere beror på udlændingens forhold, at udrejsen eller udsendelsen ikke kan gennemføres.

Rigspolitichefen, vedkommende politimester eller politidirektøren træffer afgørelse om frihedsberøvelse efter de foreslåede bestemmelser i § 36, stk. 5 og 6, jf. den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 48, 2. pkt.

Politiets afgørelse kan påklages til Integrationsministeriet, såfremt afgørelsen ikke kan indbringes for domstolene, jf. den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 48, 6. pkt.

Efter udlændingelovens § 37, stk. 1, skal en udlænding, der er frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36, fremstilles for retten inden 3 døgn efter frihedsberøvelsens iværksættelse, medmindre den pågældende forinden løslades. Retten tager stilling til spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed og fortsatte opretholdelse.

Hvis en asylansøger er udvist ved endelig dom, afgøres det efter udlændingelovens § 35, stk. 2, om den pågældende kan varetægtsfængsles med henblik på at sikre en effektiv fuldbyrdelse af bestemmelsen om udvisning.

Til nr. 13

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt., skal en udlænding, hvis politiet drager omsorg for den pågældendes udrejse, meddele de nødvendige oplysninger hertil og medvirke til tilvejebringelse af nødvendig legitimation og visum og til udrejsen i øvrigt. Retten kan i den forbindelse på begæring af politiet, hvis det skønnes fornødent, bestemme, at en udlænding, der ikke ønsker at medvirke til sin udrejse af landet, skal fremstilles for hjemlandets eller et andet lands repræsentation, eller at udlændingens fingeraftryk kan videregives til hjemlandets eller et andet lands repræsentation, jf. den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40, stk. 3, 2. pkt.

Efter den foreslåede affattelse af § 40, stk. 3, 2. pkt., vil politiets adgang til at videregive fingeraftryk af en udlænding til hjemlandets eller et andet lands repræsentation i forbindelse med politiets bestræbelser på at udsende den pågældende ikke længere være omfattet af bestemmelsen.

Politiets adgang til videregivelse af fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation foreslås således flyttet til den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 17. I den forbindelse foreslås kravet om retskendelse i forbindelse med politiets videregivelse af udlændingens fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation ophævet.

Det findes retssikkerhedsmæssigt ubetænkeligt at ophæve kravet om retskendelse i forbindelse med videregivelse af fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation. Det bemærkes i den forbindelse, at de øvrige bestemmelser i udlændingeloven vedrørende politiets muligheder for elektronisk eller manuelt at sammenholde og videregive fingeraftryk ikke indeholder krav om retskendelse. Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 9, kan politiet således i forbindelse med behandlingen af udlændingessager videregive fingeraftryk til udenlandske udlændingemyndigheder uden retskendelse og uden samtykke fra udlændingen. Det bemærkes endvidere, at Rigspolitiet har oplyst, at politiet i praksis ikke har problemer med at opnå rettens tilladelse til videregivelse af fingeraftryk, og at kravet om retskendelse således alene vurderes at være et sagsforlængende skridt. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 5.

Endvidere bemærkes, at de betingelser, som retten i dag tager stilling til, jf. herved lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 5, er af begrænset skønmæssig karakter. Det findes derfor ubetænkeligt at undlade at kræve retskendelse, men i stedet lade poli-

tiet træffe afgørelse om, hvorvidt videregivelse af oplysningerne er lovlig.

Det bemærkes, at en sådan afgørelse efter udlændingelovens § 48 vil kunne påklages til Integrationsministeriet. Hertil kommer den almindelige adgang til at indbringe administrationens afgørelser for Folketingets Ombudsmand samt muligheden for efter grundlovens § 63 at indbringe lovligheden for domstolene. Forslaget har derfor efter Integrationsministeriets opfattelse det fornødne retssikkerhedsmæssige grundlag.

Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 17 og 23.

Til nr. 14

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 2, kan der optages fingeraftryk af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Bestemmelsen foreslås opdelt, således at der efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 2, nr. 1, kan optages fingeraftryk af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende, og efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 2, nr. 2, kan optages fingeraftryk af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende.

De foreslåede bestemmelser i § 40 a, stk. 2, nr. 1 og 2, svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 2.

Det bemærkes i den forbindelse, at den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 2, vedrørende fingeraftryksoptagelse med henblik på identifikation af den pågældende udlænding efter praksis alene har fundet anvendelse i de tilfælde, hvor der ved indrejsen er tvivl om identifikationen af udlændingen, idet dette følger af bestemmelsens forarbejder.

Den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 2, blev indsat i udlændingeloven ved lov nr. 482 af 24. juni 1992 om ændring af udlændingeloven (Familiesammenføring, effektivisering af asylsagsbehandlingen m.v.). Der henvises til Folketingstidende 1991-1992, Tillæg C, sp. 1399. Det følger i den forbindelse af Retsudvalgets betænkning af 11. juni 1992 over lovforslaget, at adgangen til at optage fingeraftryk kun skal anvendes i tilfælde, hvor der ved indrejsen kan være tvivl om identitetsspørgsmålet. Der henvises til Folketingstidende 1991-1992, Tillæg B, sp. 2445.

Efter Danmarks indtræden i det praktiske Schengensamarbejde den 25. marts 2001 kan udlændinge indrejse i Danmark uden at blive kontrolleret af politiet ved de indre grænser til andre Schengenlande. På den baggrund præciseres det, at den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 2, nr. 1, også finder anvendelse i tilfælde, hvor politiet efter udlændingens indrejse her i landet skønner det hensigtsmæssigt at optage udlændingens fingeraftryk med henblik på identifikation af den pågældende.

Med denne præcisering forudsættes de foreslåede bestemmelser i § 40 a, stk. 2, nr. 1 og 2, anvendt i overensstemmelse med gældende praksis.

Til nr. 15

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 3, 3. pkt., fastsætter integrationsministeren efter den lovgivning, der gælder for førelsen af offentlige myndigheders registre, nærmere regler eller forskrifter for det edb-register over fingeraftryk af asylansøgere m.v., der er nævnt i udlændingelovens § 40 a, stk. 3, 1. pkt. Der blev således den 17. november 1995 med hjemmel i udlændingelovens § 40 a, stk. 3, og § 4, stk. 2, jf. § 13, stk. 5, i lov om offentlige myndigheders registre udstedt forskrifter for Det Centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v., som blev ændret ved forskrifter udstedt den 9. december 1997.

Ved ikrafttrædelsen den 1. juli 2000 af lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger (persondataloven), jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg C, sp. 874, blev den tidligere gældende registerlovgivning, herunder lov om offentlige myndigheders registre, ophævet, ligesom de forskrifter, der var udstedt med hjemmel i lov om offentlige myndigheders registre, bortfaldt.

Efter persondatalovens § 72 er der mulighed for, at vedkommende minister i særlige tilfælde kan fastsætte nærmere regler for en behandling, som udføres for den offentlige forvaltning. Reglerne udstedes i givet fald i form af en bekendtgørelse efter forud indhentet udtalelse fra Datatilsynet. Det er Rigspolitiets og Integrationsministeriets opfattelse, at der ikke er behov for udstedelse af en særlig bekendtgørelse vedrørende Det Centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v.

De regler om behandlingssikkerhed m.v., der tidligere var fastsat i forskrifterne for Det Centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v., findes i persondataloven og i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af

personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning. Hertil kommer, at udlændingelovens § 40 a indeholder regler om bl.a. søgning og videregivelse af oplysninger fra registre og om sletning af de registrerede fingeraftryk.

Det foreslås på den baggrund, at den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 3, 3. pkt., udgår, og at det i stedet i § 40 a, stk. 3, 3. pkt., anføres, at Rigspolitechefen er dataansvarlig myndighed for registeret.

Det bemærkes, at Rigspolitechefen i overensstemmelse med persondatalovens § 45, stk. 1, nr. 1, jf. § 43 har anmeldt Det Centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v. til Datatilsynet den 30. marts 2001.

Til nr. 16

Der er tale om en lovteknisk ændring.

Til nr. 17

Efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 1. pkt., kan politiet og Udlændingestyrelsen uden udlændingens samtykke elektronisk eller manuelt videregive fingeraftryk, der er registreret i det i udlændingelovens § 40 a, stk. 3, nævnte edb-register, til udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager.

De foreslåede bestemmelser i § 40 a, stk. 9, 1. pkt., svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 9.

I overensstemmelse med forarbejderne til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 9, vil manuel eller elektronisk videregivelse af fingeraftryk efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 1. pkt., også kunne finde sted, selv om lovgivningens almindelige betingelser for videregivelse af fortrolige oplysninger eller oplysninger om rent private forhold til andre offentlige myndigheder ikke er til stede. Videregivelsen vil endvidere i overensstemmelse med forarbejderne til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 9, kunne ske til udenlandske udlændingemyndigheder, dvs. myndigheder, som efter det pågældende lands ressortfordeling har ansvaret for indsamling af oplysninger om optagne fingeraftryk fra udlændinge og eventuelt ansvaret for et oprettet register herom, samt til andre myndigheder, som fører register over fingeraftryk af udlændinge. Videregivelse vil således efter omstændighederne kunne ske til udenlandske politi. Der henvises til lovforslag nr. L 194 af 4. april 1995 om ændring af udlændingeloven (Effektivisering af asylsagsbehandlingen i Flygtningenevnet, rådgivning af asylansøgere, overførsel af opgaven med at afhøre asylansøgere fra politiet til Di-

rektoratet for Udlændinge, optagelse af fingeraftryk af asylansøgere m.v.), s. 33, jf. Folketingstidende 1994-1995, Tillæg A, sp. 2599.

Videregivelsen kan alene ske med henblik på en udlænderetlig anvendelse af fingeraftrykkene. Det skal således i forbindelse med videregivelsen oplyses, at fingeraftrykkene ikke er optaget i forbindelse med strafbart forhold, og at fingeraftrykkene alene må anvendes i en udlænderetlig sammenhæng.

Videregivelsen kan, såfremt det skønnes hensigtsmæssigt, ske på ethvert tidspunkt under myndighedernes behandling af udlændingesagen. Dog vil politiet i overensstemmelse med hidtidig praksis i forbindelse med videregivelsen skulle præcisere, at fingeraftrykkene er optaget i forbindelse med en udlændingesag.

Endvidere vil politiet skulle følge sin hidtidige praksis, hvorefter der ikke kan videregives fingeraftryk optaget af en asylansøger til hjemlandets myndigheder, før asylsagen er endeligt afgjort, og hvorefter der i forbindelse med videregivelse til hjemlandets myndigheder af fingeraftryk af udlændinge, der har fået endeligt afslag på asyl, ikke oplyses om, at udlændingen har indgivet ansøgning om asyl i Danmark og har fået afslag herpå. I en situation, hvor en asylansøger inden udsendelse anmoder om genoptagelse af asylsagen, og asylsagen genoptages, vil politiet ligeledes i overensstemmelse med gældende praksis skulle undlade udsendelsesforanstaltninger, der indebærer henvendelse til hjemlandets myndigheder.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 2. pkt., kan politiet endvidere med henblik på identifikation af en udlænding eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejseudokument videregive fingeraftryk, der er registreret i det i udlændingelovens § 40 a, stk. 3, nævnte edb-register, til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer.

Ved at foreslå, at bestemmelsen om politiets mulighed for at videregive en udlændings fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation flyttes fra den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40, stk. 3, 2. pkt., til den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 2. pkt., foreslås kravet om retskendelse i forbindelse med en sådan videregivelse ophævet. Der henvises herved til lovforslagets § 1, nr. 13, og bemærkningerne hertil.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 2. pkt., kan politiet således uden retskendelse og uden udlændingens samtykke videregive en udlændings fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation med henblik på identifikation af udlændin-

gen eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende.

Efter den foreslåede bestemmelse vil politiet endvidere få adgang til at videregive fingeraftryk af udlændinge til internationale politisamarbejdsorganisationer med henblik på identifikation af udlændingen eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende. Det bemærkes i den forbindelse, at Rigspolichefen har oplyst, at samarbejdet inden for internationale politisamarbejdsorganisationer i høj grad vil kunne anvendes til at fremskaffe oplysninger om en udlændings identitet. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 5.

Ved internationale politisamarbejdsorganisationer forstås Interpol, Europol og nuværende og kommende institutioner inden for Schengensamarbejdet og lignende institutioner eller organisationer.

Videregivelse efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 2. pkt., kan alene ske med henblik på identifikation af en udlænding eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende. Det skal således i forbindelse med videregivelsen oplyses, at fingeraftrykkene ikke er optaget i forbindelse med strafbart forhold, og at fingeraftrykkene alene må anvendes i en udlændingeretlig sammenhæng.

Videregivelsen kan, såfremt det skønnes hensigtsmæssigt, ske på ethvert tidspunkt under politiets behandling af udlændingesagen. Dog vil politiet i overensstemmelse med hidtidig praksis i forbindelse med videregivelsen skulle præcisere, at fingeraftrykkene er optaget i forbindelse med en udlændingesag.

Endvidere vil politiet skulle følge sin hidtidige praksis, hvorefter der ikke kan videregives fingeraftryk optaget af en asylansøger til hjemlandets myndigheder, før asylsagen er endeligt afgjort, og hvorefter der i forbindelse med videregivelse af fingeraftryk til hjemlandets myndigheder af udlændinge, der har fået endeligt afslag på asyl, ikke oplyses om, at udlændingen har indgivet ansøgning om asyl i Danmark og har fået afslag herpå. I en situation, hvor en asylansøger inden udsendelse anmoder om genoptagelse af asylsagen, og asylsagen genoptages, vil politiet ligeledes i overensstemmelse med gældende praksis skulle undlade udsendelsesforanstaltninger, der indebærer henvendelse til hjemlandets myndigheder.

Det bemærkes, at videregivelse efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, alene vil kunne finde sted, når dette kan ske i overensstemmelse med lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplys-

ninger (persondataloven), jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg C, sp. 874.

Det fremgår af persondatalovens § 27, stk. 1, at der som udgangspunkt kun må overføres oplysninger til et tredjeland, såfremt dette land sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Loven definerer tredjeland som et land, der ikke indgår i Det Europæiske Fællesskab, og som ikke i henhold til en aftale med Det Europæiske Fællesskab har gennemført regler svarende til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EF-Tidende 1995, L 281, s. 31).

Persondatalovens § 27, stk. 3, foreskriver, under hvilke betingelser udgangspunktet i § 27, stk. 1, kan fraviges. Der kan således ske overførsel til et tredjeland, som ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, bl.a. hvis den registrerede giver sit samtykke hertil (nr. 1). Endvidere kan der ske overførsel til et tredjeland, som ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, bl.a. såfremt det er nødvendigt eller følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov for at beskytte en vigtig samfundsmæssig interesse eller for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares (nr. 4).

Persondataloven gælder for behandling af personoplysninger, som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling, og for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Videregivelse af fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer med henblik på identifikation af en udlænding eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument er nødvendigt for at gøre et retskrav gældende, jf. persondatalovens § 27, stk. 3, nr. 4. Det bemærkes i den forbindelse, at begrebet "retskrav" i persondatalovens § 27, stk. 3, nr. 4, også omfatter offentlige myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse, og at videregivelse af fingeraftryk til udenlandske udlændingemyndigheder, hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer med henblik på identifikation af en udlænding eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument i mange tilfælde vil være afgørende for, at politiet i henhold til udlændingelovens § 30, stk. 2, kan drage omsorg for, at en udlænding, der ikke udrejser frivilligt og ikke ønsker at medvirke til sin udrejse, udsendes (tvangsmæssigt) af landet.

Videregivelse af fingeraftryk til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer med henblik på identifikation af en udlænding eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument er endvidere begrundet i en vigtig samfundsmæssig interesse omfattet af persondatalovens § 27, stk. 3, nr. 4. Det bemærkes i den forbindelse, at videregivelsens formål – identifikation eller udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument – som ovenfor anført i mange tilfælde vil være afgørende for, at politiet i henhold til udlændingelovens § 30, stk. 2, kan drage omsorg for, at en udlænding, der ikke udrejser frivilligt og ikke ønsker at medvirke til sin udrejse, udsendes (tvangsmæssigt) af landet.

De ovenfor anførte betragtninger vedrørende reglerne i persondatalovens § 27 vil på tilsvarende måde gælde for politiets adgang til efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 1. pkt., at videregive fingeraftryk til udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med politiets behandling af en udlændingesag.

For så vidt angår Udlændingestyrelsens adgang til efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 1. pkt., at videregive fingeraftryk til udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med Udlændingestyrelsens behandling af udlændingesager bemærkes, at denne adgang i praksis navnlig anvendes i forbindelse med videregivelse af fingeraftryk med henblik på fastlæggelse af, hvilket EU-land der efter Dublinkonventionens regler er ansvarligt for behandlingen af en udlændings ansøgning om asyl. Udlændingestyrelsens videregivelse af fingeraftryk efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 1. pkt., vil således i praksis navnlig ske til de øvrige EU-lande og tredjelande, der har indgået overenskomst med EU-landene om at tilslutte sig Dublinkonventionen eller et tilsvarende arrangement, eller som på andet grundlag har forpligtet sig til at anvende Dublinkonventionens regler.

Det forudsættes, at Udlændingestyrelsens videregivelse af fingeraftryk til andre udenlandske udlændingemyndigheder end de ovenfor anførte efter den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, 1. pkt., alene vil finde sted, når dette kan ske i overensstemmelse med reglerne i persondataloven.

Det forudsættes endvidere, at Rigspolitichefen ændrer anmeldelsen til Datatilsynet af Det Centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v. i det omfang, de foreslåede ændringer nødvendiggør dette.

For en beskrivelse af den foreslåede bestemmelses forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskon-

ventions artikel 8 henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 8.

Til nr. 18

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 b, stk. 2, kan der optages personfotografi af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende, med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Bestemmelsen foreslås opdelt, således at der efter den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 2, nr. 1, kan optages personfotografi af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende. Efter den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 2, nr. 2, kan der optages personfotografi af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument til den pågældende, og efter den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 2, nr. 3, kan der optages personfotografi af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

De foreslåede bestemmelser i § 40 b, stk. 2, nr. 1-3, svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 b, stk. 2.

Den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 b, stk. 2, blev indsat i udlændingeloven ved lov nr. 407 af 10. juni 1997 om ændring af udlændingeloven (Optagelse af fingeraftryk og personfotografi, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.). Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår, at bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse om optagelse af fingeraftryk i udlændingelovens § 40 a, stk. 2, dog således, at personfotografi efter udlændingelovens § 40 b, stk. 2 også kan optages med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument fra inden- eller udenlandske myndigheder. Der henvises til lovforslag nr. L 190 af 12. marts 1997, s. 18, jf. Folketingstidende 1996-1997, Tillæg A, sp. 3994.

For så vidt angår gældende praksis efter udlændingelovens § 40 a, stk. 2, henvises til de foreslåede bestemmelser i § 40 a, stk. 2, nr. 1 og 2, og bemærkningerne hertil, jf. lovforslagets § 1, nr. 14.

Den præcisering af praksis, der er beskrevet i forbindelse med den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 2, nr. 1, foreslås at finde tilsvarende anvendelse i forhold til den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 2,

nr. 1. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 19

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 b, stk. 3, 1. pkt., kan de personfotografier, der optages af asylansøgere m.v. efter udlændingelovens § 40 b, stk. 1 og 2, registreres i et særligt edb-register, der føres af Rigspolitechefen.

Der er endnu ikke oprettet et edb-register over personfotografier af asylansøgere m.v. Derimod fører Rigspolitechefen et manuelt register over personfotografier af asylansøgere m.v. Rigspolitechefen, Afdeling E, har den 30. marts 2001 anmeldt "Samling af visumansøgninger, paskopier og fotos af asylansøgere" til Datatilsynet.

Som følge heraf foreslås det, at der i § 40 b, stk. 3, 1. pkt., ikke henvises til et edb-register, men alene til et register.

Det bemærkes, at den foreslåede ændring ikke betyder, at det i § 40 b, stk. 3, 1. pkt., nævnte register ikke på et senere tidspunkt kan føres elektronisk.

Det forudsættes, at Rigspolitechefen ændrer anmeldelsen til Datatilsynet af "Samling af visumansøgninger, paskopier og fotos af asylansøgere" i det omfang, de ved lovforslagets § 1, nr. 19-23, foreslåede ændringer nødvendiggør dette.

Der er endvidere tale om en lovteknisk ændring.

Til nr. 20

Bestemmelsen svarer til den ved lovforslagets § 1, nr. 15, foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 3, 3. pkt. Der henvises herved til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 15.

Til nr. 21

Der er tale om en lovteknisk ændring og om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 19.

Til nr. 22

Der er tale om konsekvensændringer som følge af lovforslagets § 1, nr. 19.

Til nr. 23

Efter den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 9, 1. pkt., kan politiet og Udlændingestyrelsen uden udlændingens samtykke elektronisk eller manuelt videregive personfotografi, der er registreret i det i den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 3, nævnte register, til indenlandske og udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager. Politiet kan endvidere med henblik på identifikation af udlændingen eller med henblik på udstedelse

af eller fremskaffelse af rejседokument videregive personfotografi, der registreret i det i den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 3, nævnte register, til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer, jf. den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 9, 2. pkt.

Bestemmelsen svarer til den ved lovforslagets § 1, nr. 17, foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 9, vedrørende videregivelse af fingeraftryk, dog således at der efter den foreslåede bestemmelse i § 40 b, stk. 9, 1. pkt., også kan videregives personfotografi til indenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 17.

I overensstemmelse med forarbejderne til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 40 b, stk. 9, forstås ved indenlandske udlændingemyndigheder, de myndigheder m.v., der efter udlændingeloven træffer afgørelse i eller medvirker til at træffe afgørelse i sager, der henhører under denne lov. Der henvises til lovforslag nr. L 190 af 12. marts 1997 om ændring af udlændingeloven (Optagelse af fingeraftryk og personfotografi, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.), s. 18, jf. Folketingstidende 1996-1997, Tillæg A, sp. 3994.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 19.

For en beskrivelse af den foreslåede bestemmelses forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 henvises til lovforslagets almindelige bemærkning, afsnit 8.

Til nr. 24

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 8, 1. pkt., bestemmer Udlændingestyrelsen, medmindre særlige grunde taler derimod, at en udlænding, der er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7 eller 8 (asyl), men som ikke kan udsendes (tvangsmæssigt) af landet, jf. udlændingelovens § 31, skal tage ophold på et bestemt indkvarteringssted for de udlændinge, der er omfattet af styrelsens underholdsforpligtelse, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 1 og 2. Bestemmelsen vedrører udlændinge med såkaldt tålt ophold her i landet.

Afgørelser efter udlændingelovens § 42 a, stk. 8, 1. pkt., træffes af Udlændingestyrelsen, jf. udlændingelovens § 46, stk. 1, og kan ikke påklages til Integrationsministeriet, jf. udlændingelovens § 46, stk. 2.

Det fremgår af forarbejderne til udlændingelovens § 42 a, stk. 8, at Udlændingestyrelsen som udgangspunkt skal pålægge sådanne udlændinge at tage ophold i Center Sandholm, som er indhegnet, og hvor der er adgangskontrol og polititilstedeværelse. Det er endvidere i forarbejderne anført, hvornår Udlændingestyrelsen kan undlade at træffe bestemmelse om, at en sådan udlænding skal tage ophold i Center Sandholm. Der henvises til lovforslag nr. L 152 om ændring af udlændingeloven og ægteskabsloven med flere love (Afskaffelse af de facto-flygtningebegrebet, effektivisering af asylsagsbehandlingen, skærpede betingelser for meddelelse af tidsubegrænset opholdstiladelse og stramning af betingelserne for familiesammenføring m.v.), s. 86 ff., jf. Folketingstidende 2001-2002, Tillæg A, sp. 3952.

Det fremgår heraf, at Udlændingestyrelsen efter udlændingelovens § 42 a, stk. 8, 1. pkt., vil kunne undlade at træffe afgørelse om, at sådanne udlændinge skal tage ophold i Center Sandholm, hvis særlige grunde taler derimod. Der er således tale om en skønmæssig adgang for Udlændingestyrelsen til at undlade at træffe en sådan afgørelse, hvorfor styrelsen i hvert enkelt tilfælde vil skulle vurdere, om særlige grunde taler derimod.

Det forudsættes endvidere, at Udlændingestyrelsen kun undlader at træffe afgørelse om, at en udlænding på såkaldt tålt ophold skal tage ophold i Center Sandholm, hvis det findes at være helt ubetænkeligt. Da det er et afgørende hensyn bag den foreslåede bestemmelse at sikre myndighedernes kendskab til de pågældende udlændinges opholdssted, skal det indgå i vurderingen, om der er fare for, at udlændingen vil skjule sig for myndighederne. Det skal endvidere indgå i vurderingen, om der er fare for, at den pågældende vil begå kriminalitet. Såvel udlændingens aktuelle som tidligere adfærd kan inddrages i vurderingen heraf. Er der således f.eks. tale om en udlænding, der tidligere gentagne gange har begået kriminalitet, vil dette tale imod, at Udlændingestyrelsen undlader at træffe bestemmelse om, at den pågældende skal tage ophold i Center Sandholm.

Det kan endvidere indgå i vurderingen, om udlændingen har en ægtefælle eller mindreårige børn her i landet.

Med den foreslåede ændring af § 42 a, stk. 8, 1. pkt., bliver udlændinge, der er udvist ved dom, og som ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, omfattet af bestemmelsen.

Begrundelsen for, at udlændinge, der er udvist ved dom, og som ikke er varetægtsfængslede efter udlæn-

dingelovens § 35, skal kunne pålægges at tage ophold på et bestemt indkvarteringssted, er, at disse udlændinge – ligesom udlændinge på såkaldt tålt ophold – er uønskede i Danmark. Det er derfor vigtigt at sikre, at politiet løbende har kendskab til sådanne udlændinges opholdssteder. I det omfang, sådanne udlændinge ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, bør de pågældende således være indkvarteret i Center Sandholm.

Det forhold, at en udlænding udvist ved dom har en ægtefælle eller mindreårige børn her i landet, vil ikke – som det er tilfældet for udlændinge på såkaldt tålt ophold – i almindelighed tale for, at Udlændingestyrelsen undlader at træffe bestemmelse om, at udlændingen skal tage ophold i Center Sandholm. Dette gælder også, hvis den ved dom udviste udlænding har såkaldt tålt ophold her i landet. Baggrunden herfor er, at retten ved afgørelsen om udvisning har taget stilling til, hvorvidt de humanitære hensyn, som er nævnt i udlændingelovens § 26, herunder udlændingens tilknytning til herboende personer, bør føre til, at der ikke træffes afgørelse om udvisning.

Ved den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, foreslås det, at udlændinge, der er udvist ved dom, og som ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, kan pålægges meldepligt. Det forudsættes, at politiet pålægger udlændinge, der er pålagt at tage ophold i Center Sandholm, meldepligt – som udgangspunkt hver uge. Herved sikres det, at politiet løbende holder opsyn med de pågældende udlændinges tilstedeværelse.

I de tilfælde, hvor Udlændingestyrelsen undlader at træffe bestemmelse om, at udlændingen skal tage ophold i Center Sandholm, vil politiet efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 4, kunne pålægge den pågældende meldepligt hos det stedlige politi som udgangspunkt hver 14. dag.

Efterkommer udlændingen ikke Udlændingestyrelsens bestemmelse efter den foreslåede affattelse af § 42 a, stk. 8, 1. pkt., kan den pågældende straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel i indtil 4 måneder, jf. udlændingelovens § 60, stk. 1.

Endvidere kan Udlændingestyrelsen med den foreslåede ændring af § 42 a, stk. 9, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 26, bestemme, at en udlænding, der ikke efterkommer styrelsens bestemmelse om at tage ophold i Center Sandholm, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser (madkasseordningen).

Til nr. 25

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 9, kan Udlændingestyrelsen i visse nærmere angivne situationer bestemme, at en udlænding, der er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 1 og 2, jf. stk. 3 (asylansøgere m.v.), ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser (den såkaldte madkasseordning). Udlændingestyrelsen kan træffe sådan bestemmelse, f.eks. hvis udlændingen ikke efterkommer styrelsens bestemmelse om, at udlændingen skal tage ophold efter Udlændingestyrelsens nærmere bestemmelse, eller hvis udlændingen tilsidesætter et pålæg om at udføre nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet.

Madkasseordningen indebærer, at udlændingen ikke får udbetalt kontante ydelser, men får ydet kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsydelser.

Det foreslås på denne baggrund præciseret i § 42 a, stk. 9, at Udlændingestyrelsen kan bestemme, at asylansøgere m.v. ikke skal have dækket deres udgifter til underhold, men alene skal modtage kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsmæssige ydelser, når de i bestemmelsen anførte betingelser er opfyldt.

Madkasseordningen blev indført ved lov nr. 407 af 10. juni 1997 om ændring af udlændingeloven (Optagelse af fingeraftryk og personfoto, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.). Det fremgår af forarbejderne, at Udlændingestyrelsen efter en konkret vurdering kan undlade at træffe bestemmelse om iværksættelse af madkasseordningen, selv om udlændingen er omfattet af de i bestemmelsen nævnte situationer, hvis udlændingens manglende medvirken er bagatelagtig eller undskyldelig, eller hvis inddragelse af lomme- og tøjpenge efter udlændingens personlige og familiemæssige forhold vil virke særlig belastende for udlændingen, f.eks. hvis udlændingen har børn i den undervisningspligtige alder, eller hvis den udlænding, afgørelsen omfatter, er mindreårig. Der henvises til lovforslag nr. L 190 af 12. marts 1997, s. 19, jf. Folketingstidende 1996-97, Tillæg A, sp. 3976.

På baggrund heraf anvendes madkasseordningen i dag ikke over for familier med børn under 18 år, gravide og uledsagede mindreårige asylansøgere. Udlændingestyrelsen afgør konkret, om sygdom i øvrigt kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse.

Som anført i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.2, har Arbejdsgruppen vedrørende udsendelse af

afviste asylansøgere og udlændinge, der er udvist ved dom, i sin redegørelse fra oktober 2002 anbefalet, at madkasseordningen skal kunne anvendes over for familier med børn, som er væsentligt yngre end 18 år, når der er tale om asylansøgere i udsendelsesposition.

På den baggrund foreslås det, at madkasseordningen også skal kunne anvendes over for familier med børn, som er yngre end 18 år. Kun hvis familien har børn under den undervisningspligtige alder – dvs. under 7 år – skal familien generelt undtages fra madkasseordningen.

Madkasseordningen vil herved kunne anvendes over for familier med børn i eller over den undervisningspligtige alder, hvis betingelserne herfor i øvrigt er til stede, og ingen af de andre undtagelsesgrunde, jf. ovenfor, foreligger. Hvorvidt en familie med børn i eller over den undervisningspligtige alder skal omfattes af ordningen, beror på en konkret vurdering af den enkelte sag. Sygdom hos barnet kan således f.eks. føre til, at madkasseordningen ikke finder anvendelse over for familien.

Den foreslåede udvidelse af madkasseordningen til at omfatte familier med børn i eller over den undervisningspligtige alder vil gælde i alle de tilfælde, hvor udlændingelovens bestemmelser om madkasseordningen finder anvendelse.

For så vidt angår de sager, hvor Udlændingestyrelsen efter en konkret vurdering afgør, om en udlændings eller dennes barns sygdom kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse, henvises til lovforslagets § 1, nr. 29, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 26

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 9, nr. 3, kan Udlændingestyrelsen bestemme, at en udlænding, der er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser (madkasseordningen), såfremt udlændingen ikke efterkommer styrelsens bestemmelse om at tage ophold, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt.

Bestemmelsen betyder, at udlændinge, der er omfattet af Udlændingestyrelsens underholdsforpligtelse, bliver omfattet af madkasseordningen, hvis de ikke efterkommer styrelsens pålæg om at tage ophold på et indkvarteringssted for asylansøgere m.v., jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt.

Efter udlændingelovens § 42 a, stk. 8, 1. pkt., bestemmer Udlændingestyrelsen, medmindre særlige grunde taler derimod, at en udlænding, der er meddelt

F. t. 1. vedr. udlændingeloven

afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7 eller 8 (asyl), men som ikke kan udsendes (tvangsmæssigt) af landet, jf. udlændingelovens § 31, skal tage ophold på et bestemt indkvarteringssted for udlændinge, der er omfattet af styrelsens underholdsforpligtelse.

De udlændinge, som er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 8, 1. pkt., jf. herved den ved lovforslagets § 1, nr. 24, foreslåede ændring af bestemmelsen, er således ikke efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 9, nr. 3, omfattet af madkasseordningen i tilfælde af, at udlændingen ikke efterkommer Udlændingestyrelsens bestemmelse om at tage ophold på et bestemt indkvarteringssted.

Med den foreslåede ændring af § 42 a, stk. 9, nr. 3, kan Udlændingestyrelsen bestemme, at udlændinge, der er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 8, 1. pkt., skal være omfattet af madkasseordningen, hvis de pågældende ikke efterkommer styrelsens bestemmelse om at tage ophold i Center Sandholm.

Ændringen af § 42 a, stk. 9, nr. 3, indebærer således, at madkasseordningen vil kunne anvendes over for både udlændinge på såkaldt tålt ophold og udlændinge, der er udvist ved dom, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 24.

Til nr. 27

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 28.

Til nr. 28

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 10, skal Udlændingestyrelsen – medmindre særlige grunde taler derimod – bestemme, at en udlænding, der indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) ved eller efter indrejsen og ikke medvirker til sagens oplysning, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser (madkasseordningen).

Madkasseordningen indebærer, at udlændingen ikke får udbetalt kontante ydelser, men får ydet kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsydelser.

Det foreslås på den baggrund præciseret i § 42 a, stk. 10, at Udlændingestyrelsen, medmindre særlige grunde taler derimod, skal bestemme, at en udlænding, der er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3 (asylansøgere m.v.), ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, men alene skal modtage kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsmæssige ydelser, når de i bestemmelsen anførte betingelser er opfyldt.

Bestemmelsen i udlændingelovens § 42 a, stk. 10, blev indført ved lov nr. 473 af 1. juli 1998 om ændring af udlændingeloven og straffeloven (Tidsubegrænset opholdstilladelse, asyl, familiesammenføring og udvisning m.v.). Det fremgår af forarbejderne, at Udlændingestyrelsen alene kan træffe bestemmelse om, at udlændingen skal have dækket sine udgifter til underhold på almindelig vis efter udlændingelovens § 42 a, stk. 1, hvis særlige grunde taler derfor, d.v.s. hvis inddragelse af kost-, tøj- og lommepenge efter udlændingens personlige og familiemæssige forhold vil virke særlig belastende for udlændingen, f.eks. hvis udlændingen har børn i eller under den undervisningspligtige alder, eller hvis udlændingen er en mindreårig uledsaget asylansøger. Der henvises til lovforslag nr. L 59 af 16. april 1998, s. 33, jf. Folketingstidende 1997-98, Tillæg A, sp. 1554.

På baggrund heraf anvendes madkasseordningen i dag ikke over for familier med børn under 18 år, gravide og uledsagede mindreårige asylansøgere. Udlændingestyrelsen afgør konkret, om sygdom i øvrigt kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse.

Det foreslås, at madkasseordningen også skal kunne anvendes over for familier med børn, som er yngre end 18 år, i de tilfælde, hvor udlændingelovens § 42 a, stk. 10, finder anvendelse. Kun hvis familien har børn under den undervisningspligtige alder – dvs. under 7 år – skal familien generelt undtages fra madkasseordningen. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 25.

For så vidt angår de sager, hvor Udlændingestyrelsen efter en konkret vurdering afgør, om en udlændings eller dennes barns sygdom kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse, henvises til lovforslagets § 1, nr. 29, og bemærkningerne hertil.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 10, nr. 1, skal Udlændingestyrelsen, medmindre særlige grunde taler derimod, jf. ovenfor, bestemme, at en udlænding, der er omfattet af underholdsforpligtelsen, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, men alene skal modtage kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsmæssige ydelser, såfremt udlændingen indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. udlændingelovens § 40, stk. 1, 1. og 2. pkt.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 10.

Rigspolitichefen fører statistik over antallet af personer, som har søgt om asyl, fordelt på ansøgningssteder.

Det fremgår af statistikken for 2001, at 7.171 personer indgav ansøgning om asyl på et af de ansøgningssteder, der ikke anses for at være et grænseansøgningssted. 3.182 personer indgav ansøgning om asyl på et af de ansøgningssteder, der anses for at være et grænseansøgningssted.

Ifølge en foreløbig opgørelse over antallet af personer, som har søgt asyl i perioden fra januar 2002 til og med oktober 2002 fremgår det, at 2.492 personer indgav ansøgning om asyl på et af de ansøgningssteder, der ikke anses for at være et grænseansøgningssted. 1.241 personer indgav ansøgning om asyl på et af de ansøgningssteder, der anses for at være et grænseansøgningssted.

Det fremgår således af statistikken, at størstedelen af asylansøgerne først indgiver ansøgning om asyl efter indrejsen i Danmark.

De asylansøgere, der først indgiver ansøgning om asyl efter indrejsen, har ofte hverken rejseudokumenter eller identitetspapirer på sig, hvilket vanskeliggør myndighedernes efterforskning af deres sag. I en del tilfælde er de pågældende asylansøgere bragt til Danmark af menneskesmuglere, der har pålagt de pågældende at holde deres rejserute skjult for de danske myndigheder. I den forbindelse vælger eller pålægges de pågældende asylansøgere ofte først at indgive ansøgning om asyl efter indrejsen i Danmark – i visse tilfælde først efter en ikke helt kort periode – således at myndighederne ikke uden asylansøgerens oplysning herom eller nærmere efterforskning kan blive bekendt med, fra hvilket land de pågældende er indrejst i Danmark.

I asylsager er det ofte af betydning for afgørelser om f.eks. overførsel til et andet EU-land efter Dublin-konventionens regler eller om afvisning til et sikkert tredjeland, jf. udlændingelovens § 48 a, eller for mulighederne for udsendelse efter endeligt afslag på asyl, jf. udlændingelovens § 30, stk. 2, at asylansøgerens rejserute til Danmark er kendt af myndighederne.

I tilfælde, hvor asylansøgeren indgiver ansøgning om asyl ved indrejsen, vil myndighederne blive bekendt med, fra hvilket land den pågældende indrejser i Danmark, hvilket vil lette myndighedernes efterforskning af den resterende del af asylansøgerens rejserute til Danmark.

I tilfælde, hvor asylansøgeren først indgiver ansøgning om asyl efter indrejsen i Danmark, vil der ved afgørelser efter den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 10, nr. 1, særskilt skulle lægges vægt på, om asyl-

ansøgeren afgiver en troværdig forklaring til myndighederne om, fra hvilket land asylansøgeren er indrejst i Danmark, og om, hvorfor ansøgningen om asyl først er indgivet efter indrejsen. Dette gælder særligt i tilfælde, hvor der er forløbet en længere periode fra asylansøgerens indrejse i Danmark til dennes indgivelse af ansøgning om asyl.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.2, har Arbejdsgruppen vedrørende udsendelse af afviste asylansøgere og udlændinge, der er udvist ved dom, i sin redegørelse fra oktober 2002 anbefalet, at madkasseordningen indgår som et fast element i den nye udsendelsesprocedure. Vil en udlænding, der er pålagt at udrejse af landet, ikke underskrive en erklæring om at medvirke til udrejsen – eller medvirker udlændingen efterfølgende ikke – indstiller politiet til Udlændingestyrelsen, at madkasseordningen skal finde anvendelse for udlændingen.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 10, nr. 2, skal Udlændingestyrelsen således, medmindre særlige grunde taler derimod, bestemme, at en udlænding, der er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3 (asylansøgere m.v.), ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, men alene skal modtage kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsmæssige ydelser, såfremt politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 9, nr. 7, idet anvendelsen af madkasseordningen i de nævnte tilfælde dog er skærpet, således at Udlændingestyrelsen nu *skal* træffe bestemmelse om anvendelse af madkasseordningen, medmindre særlige grunde taler derimod, jf. ovenfor, hvor Udlændingestyrelsen efter den gældende bestemmelse *kan* træffe sådan bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 10, nr. 2, omfatter både afviste asylansøgere og udlændinge, der er udvist ved dom, jf. dog nedenfor.

Bestemmelsen omfatter derimod ikke udlændinge på såkaldt tålt ophold, dvs. udlændinge, der har fået afslag på en ansøgning om asyl, men som ikke kan udsendes (tvangsmæssigt) af landet, jf. udlændingelovens § 31, medmindre der er mulighed for at udsende udlændingen til et tredjeland, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. udlændingelovens § 40, stk. 3, 1. pkt. Dette gælder også udlændinge på såkaldt tålt ophold, der samtidig er udvist ved dom.

Den foreslåede bestemmelse finder endvidere ikke anvendelse over for udlændinge i udsendelsespositi-

on, hvis der er generelle hindringer for udsendelse af udlændingen, dvs. hindringer, der ikke relaterer sig til udlændingens egne forhold, og politiet ikke kan anvisse en frivillig hjemrejs rute. Endvidere finder den foreslåede bestemmelse ikke anvendelse, hvis Danmark er internationalt forpligtet til at sikre en udlændings tilstedeværelse her i landet med henblik på undersøgelser vedrørende evt. strafforfølgning.

Når den pågældende udsendelses- eller udrejseshindring ophører, vil madkasseordningen i den foreslåede § 42 a, stk. 10, nr. 2, som udgangspunkt igen finde anvendelse.

Til nr. 29

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 9, kan Udlændingestyrelsen i visse nærmere angivne situationer bestemme, at en udlænding, der er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 1 og 2, jf. stk. 3 (asylansøgere m.v.), ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser (den såkaldte madkasseordning).

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 10, skal Udlændingestyrelsen, med mindre særlige grunde taler derimod, bestemme, at madkasseordningen skal finde anvendelse for en udlænding, der indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) ved eller efter indrejsen og ikke medvirker til sagens oplysning.

Bestemmelserne foreslås ændret ved lovforslagets § 1, nr. 25, 27 og 28.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 25 og 28, afgør Udlændingestyrelsen konkret, om sygdom kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse over for en udlænding.

Til brug for afgørelsen herom har Udlændingestyrelsen tidligere i sager, hvor styrelsen har fundet grund til at overveje, om sygdom kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse, indhentet en udtalelse (attest) fra den lægefaglige konsulent i Dansk Røde Kors' Asylafdeling om den pågældende udlændings helbredsforhold. Udlændingestyrelsen har herefter på grundlag af attesten fra den lægefaglige konsulent truffet afgørelse om, hvorvidt den pågældende udlændings helbredsforhold er til hinder for anvendelse af madkasseordningen.

Dansk Røde Kors' Asylafdeling har i den forbindelse fundet, at organisationens læger har været forpligtede til at udstede sådanne attester i henhold til lægelovens § 8, stk. 3, hvorefter læger er forpligtede til på begæring af en offentlig myndighed i det efter øjemedet fornødne omfang at afgive attest til offentligt brug

om de lægelige iagttagelser, som lægen er i stand til at meddele oplysning om, vedrørende en af lægen undersøgt eller behandlet person, der søger eller oppebærer pension, understøttelse eller anden offentlig hjælp, herunder hjælp i henhold til forsikrings- og forsørgelseslovene.

Den Danske Lægeforening har imidlertid ved brev af 10. marts 1999 til Rigspolitichefen og Dansk Røde Kors' Asylafdeling tilkendegivet, at det er foreningens klare opfattelse, at det må anses for uforeneligt med foreningens etiske regler at imødekomme anmodninger om sådanne attester, som efter foreningens opfattelse foretages med tvivlsom lovhjæmmel, og som under alle omstændigheder ikke sker i patientens egen interesse.

Sundhedsstyrelsen har endvidere i brev af 17. maj 2001 til Dansk Røde Kors' Asylafdeling tilkendegivet, at der efter Sundhedsstyrelsens opfattelse ikke er hjemmel i lægelovens § 8, stk. 3, til at pålægge læger en pligt til at udstede attest til brug for Udlændingestyrelsens vurdering af, om madkasseordningen kan bringes i anvendelse over for en udlænding.

Lægeforeningens og Sundhedsstyrelsens tilkendegivelser har betydet, at Udlændingestyrelsen i sager, hvor styrelsen finder grund til at overveje, om sygdom kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse, anmoder den pågældende udlænding om samtykke til, at styrelsen indhenter nærmere oplysninger om den pågældendes helbredsforhold i form af sygejournaler m.v. fra indkvarteringsoperatørerne. I de tilfælde, hvor udlændingen ikke giver samtykke hertil, træffer Udlændingestyrelsen afgørelse på det foreliggende grundlag, hvilket i langt de fleste tilfælde indebærer, at styrelsen ikke kan træffe afgørelse om anvendelse af madkasseordningen over for den pågældende, da det ikke kan afvises, at den pågældendes helbredsforhold er til hinder for en sådan anvendelse.

Det foreslås på den baggrund i § 42 a, stk. 11, at Udlændingestyrelsen til brug for afgørelser om anvendelse af madkasseordningen efter udlændingelovens § 42 a, stk. 9 og 10, uden udlændingens samtykke kan indhente oplysninger fra indkvarteringsoperatørerne om udlændingens helbredsforhold.

Bestemmelsen indebærer, at en indkvarteringsoperatør på Udlændingestyrelsens forlangende videregiver de oplysninger om en udlændings helbredsforhold, som indkvarteringsoperatøren er i besiddelse af, og som kan være af betydning for Udlændingestyrelsens afgørelse om anvendelse af madkasseordningen efter udlændingelovens § 42 a, stk. 9 og 10, uanset om den pågældende udlænding giver samtykke hertil. Herved gives der mulighed for, at Udlændingestyrel-

sen i sager, hvor styrelsen finder grund til at overveje, om sygdom kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse, kan blive bekendt med relevante oplysninger om udlændingens helbredsforhold, som indkvarteringsoperatørerne måtte være i besiddelse af i form af sygejournaler m.v.

Ved indkvarteringsoperatørerne forstås de operatører, der efter udlændingelovens § 42 a, stk. 5, driver indkvarteringssteder for asylansøgere m.v. Det drejer sig for tiden om Dansk Røde Kors' Asylafdeling, Beredskabsstyrelsen og Hanstholm Kommune.

Det forudsættes, at Udlændingestyrelsen normalt forsøger at indhente asylansøgerens samtykke før anvendelse af den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 11.

Det bemærkes, at Udlændingestyrelsen alene vil træffe afgørelse om, at madkasseordningen skal bringes i anvendelse over for en udlænding, såfremt der på baggrund af de indhentede helbredsoplysninger fra indkvarteringsoperatøren ikke er tvivl om, at udlændingens helbredsforhold ikke taler imod anvendelse af madkasseordningen. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis baggrunden for, at Udlændingestyrelsen indhenter de nævnte oplysninger, er et anbringende fra udlændingen om, at madkasseordningen ikke kan bringes i anvendelse over for den pågældende, fordi den pågældende lider af f.eks. diabetes eller hjertesygdom, og de indhentede oplysninger fra indkvarteringsoperatøren viser, at dette ikke er tilfældet.

Det bemærkes, at videregivelsen af de nævnte oplysninger antages at kunne ske indenfor rammerne af persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det fremgår således af persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4, at behandling af følsomme oplysninger, såsom helbredsoplysninger, kan ske uden samtykke, hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det fremgår af bemærkningerne hertil, at bestemmelsen bl.a. omfatter offentlige myndigheds behandling af oplysninger i forbindelse med myndighedsudøvelse. Der henvises herved til lovforslag nr. L 147, Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, sp. 3971 ff.

Det følger af § 26 i lov nr. 482 af 1. juli 1998 om patienters retsstilling, at sundhedspersoner med patientens samtykke kan videregive oplysninger om patientens helbredsforhold, øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger til myndigheder, organisationer, private personer m.fl. Videregivelsen af oplysningerne kan ske uden patientens samtykke, bl.a. når det følger af lov, at oplysningen skal videregives, og oplysningen må antages at have væsentlig betydning for den modtagende myndigheds sagsbehandling, jf.

§ 26, stk. 2, nr. 1. Den sundhedsperson, der er i besiddelse af en fortrolig oplysning, afgør, hvorvidt videregivelse efter bl.a. § 26, stk. 2, nr. 1, er berettiget.

Det forudsættes, at sundhedspersonen i almindelighed, medmindre der foreligger særlige grunde, forinden en videregivelse finder sted, forsøger at indhente patientens samtykke.

Det bemærkes hertil, at der ved den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 11, tilvejebringes lovhjemmel til, at oplysningerne kan indhentes fra indkvarteringsoperatørerne. Det bemærkes endvidere, at oplysningerne er af afgørende betydning for Udlændingestyrelsens afgørelser om anvendelse af madkasseordningen, når der er tale om sager, hvor styrelsen finder grund til at overveje, om sygdom kan begrunde, at madkasseordningen ikke bringes i anvendelse.

Udlændingestyrelsens afgørelser om anvendelse af madkasseordningen kan indbringes for Integrationsministeriet, jf. udlændingelovens § 46, stk. 2.

Til nr. 30

Den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 1, svarer til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 1.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, kan der ydes hjælp til tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland til udlændinge, der opholder sig her i landet og er registreret som asylansøgere efter udlændingelovens § 48 e, stk. 1, og er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) af Udlændingestyrelsen eller Flygtninge-nævnet, hvis udlændingen medvirker til at udrejse uden ugrundet ophold.

Den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, er et led i den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, jf. herved lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.

De personer, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, er udlændinge, der har indgivet en ansøgning om asyl, og hvor Udlændingestyrelsen har besluttet, at denne ansøgning skal behandles her i landet, dvs. at de pågældende er registreret som asylansøgere her i landet, jf. udlændingelovens § 48 e, stk. 1.

Det er endvidere en betingelse for at kunne modtage hjælp efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, at udlændingen er meddelt afslag på ansøgningen om asyl af Udlændingestyrelsen eller Flygtninge-nævnet, jf. dog nedenfor om den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 4.

Udlændinge, der er meddelt afslag på en ansøgning om asyl af Udlændingestyrelsen i normalprocedure,

dvs. med automatisk påklage til Flygtningenævnet, og som frafaldet klage til nævnet, og udlændinge, der er meddelt endeligt afslag på en ansøgning om asyl af Flygtningenævnet, er således omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, kan der ydes hjælp til tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland. Der kan derimod ikke efter den foreslåede bestemmelse ydes hjælp til rejse til et tredjeland. En sådan hjælp kan eventuelt ydes efter § 43 a, stk. 1.

Det er endvidere en betingelse for ydelse af hjælp efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, at udlændingen medvirker til at udrejse uden ugrundet ophold. Det vil bero på en samlet vurdering af sagens omstændigheder, om en udlænding medvirker til udrejsen på en sådan måde, at der kan ydes hjælp.

I vurderingen skal bl.a. indgå, om udlændingen i forbindelse med politiets udrejsekontrol har tilkendegivet at ville medvirke til udrejsen og har underskrevet en erklæring herom. Det kan i den forbindelse tillægges en vis betydning, om udlændingen ved politiets udrejsekontrol kan godtgøre, at den pågældende har søgt at overholde det pålagte udrejsepålæg, men at det endnu ikke har været muligt at udrejse, og at dette ikke beror på udlændingens egne forhold. Endvidere skal det indgå, om udlændingen efterfølgende aktivt medvirker til udsendelsesbestræbelserne, herunder om udlændingen efter anmodning underskriver nødvendige ansøgninger om rejselegitimation m.v. og frivilligt møder frem på hjemlandets repræsentation eller lignende, hvis dette er nødvendigt for udrejsen. Det skal endvidere indgå i vurderingen, om udlændingen løbende holder sig i kontakt med politiet med henblik på at fremme udrejsen. Endelig skal det indgå i vurderingen, om udlændingen udrejser af landet, så snart forudsætningerne herfor er til stede.

Har udlændingen ikke aktivt medvirket til udrejsen, eller har udlændingen søgt at forsinke udrejsen eller forsinket udrejsen, f.eks. ved at indgive ansøgninger om opholdstilladelse på andet grundlag eller anmodninger om genoptagelse af asylsagen, uden at der er grundlag herfor, vil udlændingen normalt ikke kunne anses for at have medvirket til udrejsen på en sådan måde, at der kan ydes hjælp efter § 43 a, stk. 2. Det vil dog kunne indgå i vurderingen, om den manglende medvirken eller forsinkelsen af udrejsen er undskyldelig eller bagatelagtig.

Det bemærkes, at såfremt et medlem af en familie nægter at medvirke til udrejsen, kan der ydes hjælp til de øvrige familiemedlemmer, såfremt de opfylder betingelserne herfor. Det betyder, at de øvrige familie-

medlemmer fortsat skal medvirke aktivt til udrejsebestræbelserne, uanset at hele familien ikke kan udrejse samlet.

Det afgøres i umiddelbar tilknytning til udrejsen, om der kan ydes hjælp efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2. Det forudsættes således, at afgørelsen om, hvorvidt der kan ydes hjælp efter den foreslåede bestemmelse træffes i forlængelse af den endelige planlægning af udrejsen. Afgørelsen vil dog være betinget af, at udlændingen rent faktisk udrejser som planlagt. Der kan således først ske udbetaling af hjælp efter § 43 a, stk. 2, når der er sikkerhed for, at udlændingen udrejser som planlagt. Det kan således være nødvendigt, at politiet påser udlændingens udrejse, medmindre der er tilstrækkelig sikkerhed for, at udlændingen udrejser, uanset at dette ikke påses.

Rigspolitichefen træffer afgørelse om ydelse af hjælp efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, jf. den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 48, 3. pkt. Afgørelsen kan ikke påklages til Integrationsministeriet, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 35.

Integrationsministeriet vil – når den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, har været anvendt i et år – foretage en erfaringsbaseret vurdering af, hvorvidt ordningen har den tilsigtede motivationsfremmende effekt. Integrationsministeriet vil orientere Folketingets udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik om resultatet af evalueringen.

Den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 3, svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 2, bortset fra tilføjelsen af en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2. Efter bestemmelsen kan der ikke ydes hjælp efter de foreslåede bestemmelser i § 43 a, stk. 1 og 2, til udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet, som er statsborgere i et af de nordiske lande eller i et EU-land, eller som er omfattet af EØS-aftalen.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 4, er en udlænding ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, hvis udlændingen er meddelt afslag på asyl af Udlændingestyrelsen i medfør af udlændingelovens § 53 b, stk. 1 (åbenbart grundløs-proceduren), eller hvis udlændingen er omfattet af udlændingelovens § 10 om udelukkelse fra opholdstilladelse.

Den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 5, svarer til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 3.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 6, udgør den hjælp, der kan udbetales efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, 3.000 kr. pr. voksen og 1.500 kr. pr. barn under 18 år.

Alderen på tidspunktet for den fastsatte udrejsefrists udløb er afgørende for, efter hvilken takst der kan ydes hjælp.

Den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 7, svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 4, bortset fra tilføjelsen af en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2. Bestemmelsen indebærer bl.a., at en udlænding kun kan modtage hjælp efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, én gang.

Den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 8, svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 43 a, stk. 5, bortset fra tilføjelsen af en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 6. Bestemmelsen indebærer bl.a., at hjælp efter de foreslåede bestemmelser i § 43 a, stk. 2, jf. § 43 a, stk. 6, reguleres én gang årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent.

Til nr. 31

Efter den foreslåede bestemmelse i § 43 b kan integrationsministeren bestemme, at der kan ydes økonomisk støtte til frivillig tilbagevenden til hjemlandet til grupper af udlændinge, der opholder sig her i landet, og som har indgivet ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) og ikke har opholdstilladelse her i landet, når særlige repatrieringshensyn taler derfor.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at integrationsministeren, hvis særlige hensyn af repatrieringsmæssig karakter taler derfor, kan beslutte at yde støtte til grupper af asylansøgere, der opholder sig her i landet, og som ikke har opholdstilladelse.

Med udtrykket ”repatrieringshensyn” menes, at der skal være tale om personer, der generelt på tidspunktet for deres udrejse fra hjemlandet må antages at have haft en berettiget forventning om at blive anerkendt som flygtninge, men som efter indrejsen og registreringen som asylansøgere her i landet, jf. udlændingelovens § 48 e, stk. 1, typisk på grund af ændrede forhold i hjemlandet ikke kan anerkendes som flygtninge.

Det forudsættes, at integrationsministeren i forbindelse med iværksættelse af en sådan støtteordning indhenter samtykke fra Folketingets Finansudvalg ved et aktstykke, hvori baggrunden for, at integrationsministeren ønsker at iværksætte støtteordningen, er beskrevet, ligesom det nærmere er beskrevet og afgrænset, hvilke grupper af asylansøgere der er omfattet, og hvilke betingelser der kræves opfyldt for at blive omfattet af støtteordningen.

Til nr. 32

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 33

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 47 a kan integrationsministeren fastsætte nærmere regler om, at Udlændingestyrelsen og politiet kan udstede visum ved indrejsen i landet samt udstede tilbagerejsetilladelse til en udlænding, der lovligt opholder sig her i landet.

Efter Schengenkonventionens artikel 17, stk. 3, litra c, træffer Eksekutivkomitéen de nødvendige afgørelser om, på hvilke betingelser visum kan udstedes ved grænsen. Eksekutivkomitéen har på baggrund heraf den 26. april 1994 truffet afgørelse om, at et visum, der udstedes ved grænsen, ikke må være gyldigt for mere end én indrejse og kun op til 15 dage, og at et visum kun kan udstedes ved grænsen, hvis den pågældende udlænding kan påberåbe sig en uforudset og tvingende indrejsegrund, der så vidt muligt er dokumenteret. I forbindelse med Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 er Schengenkonventionens regelsæt blevet integreret i Den Europæiske Union.

Det bemærkes, at der i EU forberedes et nyt retsgrundlag for udstedelse af visum ved grænsen, der vil erstatte ovennævnte Eksekutivkomitéens afgørelse af 26. april 1994. Der er således den 16. april 2002 blevet fremsat et forslag til rådsforordning om udstedelse af visum ved grænsen, herunder udstedelse af visum ved grænsen til søfolk i transit. Udkastet er offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende den 12. juni 2002 (EF-Tidende, C 139, s. 6). Forslaget til forordningen indeholder ikke væsentlige forskelle i forhold til de gældende regler for udstedelse af visum på grænsen. En egentlig vedtagelse forventes at ske i foråret 2003, når Europa-Parlamentet har udtalt sig om forslaget. Forordningen er omfattet af det danske forbehold.

Integrationsministeren har med hjemmel i udlændingelovens § 47 a fastsat nærmere regler om udstedelse af visum ved indrejsen her i landet i udlændingebekendtgørelsens § 17, stk. 4 og 6.

Efter udlændingebekendtgørelsens § 17, stk. 4, 1. pkt., kan Udlændingestyrelsen, når særlige grunde taler derfor, udstede visum for op til 15 dages ophold med én indrejse eller transitvisum ved indrejsen her i landet.

Efter udlændingebekendtgørelsens § 17, stk. 6, 1. og 2. pkt., kan politiet efter bemyndigelse fra Udlændingestyrelsen i særlige tilfælde udstede visum for op

til 15 dages ophold med én indrejse eller transitvisum ved indreisen her i landet, medmindre udlændingen er indberettet til Schengeninformationssystemet som uønsket eller har indrejseforbud til Danmark.

På den baggrund foreslås bestemmelsen i § 47 a præciseret, således at det fremgår heraf, at integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at Udlændingestyrelsen og politiet i særlige tilfælde kan udstede visum ved indreisen i landet samt udstede tilbagerejsetilladelse til en udlænding, der lovligt opholder sig her i landet.

Til nr. 34

Der er tale om en lovteknisk præcisering.

Til nr. 35

Den foreslåede tilføjelse til § 48, 7. pkt., betyder, at politiets afgørelser efter den foreslåede bestemmelse i § 43 a, stk. 2, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 30, ikke kan påklages til integrationsministeren.

Til nr. 36

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 58 f kan integrationsministeren fastsætte nærmere regler om politiets betaling for udgifter, som andre Schengenlande har afholdt i forbindelse med udsendelse af udlændinge.

Bestemmelsen blev indsat i udlændingeloven ved lov nr. 410 af 10. juni 1997 om ændring af udlændingeloven (Schengen-konventionen m.v.). Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at Schengenlandene efter artikel 24 i Schengenkonventionen indbyrdes skal udligne uligevægten i de udgifter, som udsendespligten i Schengenkonventionens artikel 23 måtte medføre, når disse udgifter ikke kan afholdes af udlændingen selv. De nærmere vilkår og kriterier herfor fastsættes af Eksekutivkomitéen. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at bestemmelsen i udlændingelovens § 58 f bemyndiger indenrigsministeren (nu integrationsministeren) til at fastsætte nærmere regler om, at politiet kan afholde udgifter til opfyldelse af Danmarks forpligtelser efter artikel 24, såfremt en udligningsordning måtte blive vedtaget af Eksekutivkomitéen. Der henvises til lovforslag nr. L 222 af 10. april 1997, jf. Folketingstidende 1996-1997, Tillæg A, sp. 4757.

Det fremgår af artikel 7 i direktiv 2001/40/EF af 28. maj 2001 om gensidig anerkendelse af afgørelser om udsendelse af tredjelandstatsborgere (EF-Tidende 2001, L 149, s. 34), at medlemsstaterne indbyrdes udligner de finansielle ubalancer, som måtte opstå som følge af anvendelsen af direktivet, hvis udsendelsen ikke kan ske på den pågældende tredjelandstatsbor-

gers regning. Med henblik på anvendelsen af artikel 7 vedtager Rådet senest den 2. december 2002 de relevante kriterier og nærmere bestemmelser vedrørende denne udligning. Disse kriterier og nærmere bestemmelser gælder tilsvarende for anvendelsen af artikel 24 i Schengenkonventionen.

Rådets vedtagelse af de relevante kriterier og nærmere bestemmelser skal ske på baggrund af et forslag herom fra Kommissionen. Der foreligger endnu ikke et sådant forslag.

Det bemærkes, at direktiv 2001/40/EF af 28. maj 2001 om gensidig anerkendelse af afgørelser om udsendelse af tredjelandstatsborgere er gennemført i dansk ret ved lov nr. 134 af 20. marts 2002 om ændring af udlændingeloven (Rådets forordning om fri bevægelighed for indehavere af visum til længerevarende ophold og Rådets direktiv om gensidig anerkendelse af afgørelser om udsendelse af tredjelandstatsborgere), jf. Folketingstidende 2001-2002, Tillæg C, sp. 26. Loven trådte i kraft den 2. december 2002.

Udover Schengenlandene deltager også Storbritannien og Irland i vedtagelsen og anvendelsen af direktivet. Storbritannien og Irland har således i overensstemmelse med artikel 3 i Protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands Stilling meddelt, at landene ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af direktivet, jf. direktivets præambel. Dette indebærer, at direktivet fuldt ud er gældende i relation til Storbritannien og Irland.

Ved den foreslåede ændring af bestemmelsen i § 58 f gives integrationsministeren derfor bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om politiets betaling for udgifter, som andre Schengenlande eller EU-lande har afholdt i forbindelse med udsendelse af udlændinge, når Rådet har vedtaget de relevante kriterier og nærmere bestemmelser herom, jf. ovenfor.

Til § 2

Det foreslås i § 2, at loven træder i kraft den 1. maj 2003.

Den ved lovforslagets § 1, nr. 1 og 5-7, foreslåede sagsbehandlingsprocedure for ansøgninger om humanitær opholdstilladelse finder anvendelse fra og med den 1. maj 2003, uanset om udlændingen har indgivet ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) forud for denne dato. Den foreslåede procedure finder ikke anvendelse for udlændinge, der efter endeligt afslag på en ansøgning om asyl har indgivet ansøgning om humanitær opholdstilladelse forud for den 1. maj 2003.

Den foreslåede overgangsordning indebærer, at udlændinge, der fra og med den 1. maj 2003 meddeles

afslag på en ansøgning om asyl af Udlændingestyrelsen i normalprocedure, dvs. med automatisk påklage til Flygtningenævnet, skal indgive en eventuel ansøgning om humanitær opholdstilladelse inden 15 dage efter Udlændingestyrelsens meddelelse af afslag på en ansøgning om asyl, hvis ansøgningen om humanitær opholdstilladelse skal have opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen. Sådanne udlændinge vil fra og med den 1. maj 2003 modtage skriftlig vejledning i forbindelse med Udlændingestyrelsens meddelelse af afslag på en ansøgning om asyl vedrørende muligheden for at indgive en ansøgning om humanitær opholdstilladelse. Vejledningen vil bl.a. indeholde oplysning om, at ansøgningen om humanitær opholdstilladelse skal indgives inden 15 dage efter Udlændingestyrelsens meddelelse af afslag på en ansøgning om asyl i normalprocedure, hvis ansøgningen om humanitær opholdstilladelse skal have opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen.

Den foreslåede overgangsordning indebærer endvidere, at udlændinge, der er meddelt afslag på en ansøgning om asyl af Udlændingestyrelsen i normalprocedure forud for den 1. maj 2003, i forbindelse med lovens ikrafttræden vil modtage en særlig, skriftlig vejledning med oplysning om muligheden for at indgive en ansøgning om humanitær opholdstilladelse og med oplysning om, at en ansøgning herom – medmindre særlige grunde gør sig gældende – alene vil have opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen indgives inden 15 dage efter modtagelsen af vejledningen. De pågældende udlændinge har således mulighed for at opnå opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, selv om ansøgningen om humanitær opholdstilladelse indgives mere end 15 dage efter Udlændingestyrelsens meddelelse af afslag på en ansøgning om asyl i 1. instans.

Den foreslåede nye procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, der er beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.3, og de ved lovforslagets § 1, nr. 8, 12, 27, 30 og 35, foreslåede bestemmelser, finder anvendelse for udlændinge, der har fået endeligt afslag på en ansøgning om asyl og er blevet pålagt at udrejse, og som den 1. maj 2003 er i reel udsendelsesposition, dvs. at der ikke er meddelt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen i forbindelse med en ansøgning om opholdstilladelse på andet grundlag eller en anmodning om genoptagelse af asylsagen, eller som fra og med den 1. maj 2003 kommer i udsendelsesposition. Dette gælder uanset, hvornår ansøgningen om asyl er indgivet.

Den foreslåede overgangsordning indebærer, at afviste asylansøgere, der fra og med den 1. maj 2003

kommer i udsendelsesposition, bliver omfattet af den foreslåede nye udsendelsesprocedure, der indeholder en indgående personlig samtale mellem udlændingen og politiet ved udrejsekontrollen og tilsagn om udbetaling af 3.000 kr. pr. voksen og 1.500 kr. pr. barn ved medvirken til udrejse uden ugrundet ophold. Medvirker udlændingen ikke til udrejsen, er konsekvenserne som udgangspunkt anvendelse af madkasseordningen, overflytning til Center Sandholm, pålæggelse af meldepligt og eventuelt frihedsberøvelse.

Den foreslåede overgangsordning indebærer endvidere, at afviste asylansøgere, som den 1. maj 2003 er i reel udsendelsesposition, i forbindelse med lovens ikrafttræden vil modtage en skriftlig vejledning om den foreslåede nye udsendelsesprocedure. Det vil heraf fremgå, at afviste asylansøgere, der senest den 15. maj 2003 retter henvendelse til politiet og erklærer at ville medvirke til udrejsen, har mulighed for at få udbetalt 3.000 kr. pr. voksen og 1.500 kr. pr. barn efter den ved lovforslagets § 1, nr. 30, foreslåede bestemmelse, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Det vil endvidere fremgå, at den foreslåede nye udsendelsesprocedure vil finde anvendelse over for de pågældende, såfremt de fortsat ikke ønsker at medvirke til udrejsen. Det betyder, at politiet skal gennemgå sagerne vedrørende afviste asylansøgere i reel udsendelsesposition, hvor den manglende udrejse eller udsendelse ikke beror på generelle udsendeshindringer, og hvor politiet ikke kan anvise en frivillig hjemrejserute, med henblik på at indstille til Udlændingestyrelsen, om madkasseordningen skal anvendes over for de personer, der ikke ønsker at medvirke til udrejsen. Politiet har endvidere mulighed for at anvende de øvrige elementer i den foreslåede nye udsendelsesprocedure over for denne gruppe af afviste asylansøgere.

Det bemærkes i den forbindelse, at Udlændingestyrelsen ved afgørelser om overflytning til Center Sandholm kan tage hensyn til de kapacitetsmæssige forhold i centret. Dette gælder særligt i perioden frem til efteråret 2003, hvorefter centret forventes at være udbygget med yderligere 300 pladser i forhold til kapaciteten ultimo 2002.

De ved lovforslagets § 1, nr. 10 og 24, foreslåede bestemmelser om, at udlændinge udvist ved dom skal tage ophold i Center Sandholm og pålægges meldepligt, finder anvendelse for udlændinge, der den 1. maj 2003 er udvist ved dom, eller som fra og med den 1. maj 2003 bliver udvist ved dom. Dette gælder uanset, hvornår de pågældende er blevet udvist ved dom.

Den foreslåede overgangsordning indebærer, at udlændinge, der fra og med den 1. maj 2003 bliver løsladt efter afsoning af en straffedom, hvorved de på-

gældende tillige er blevet udvist, som udgangspunkt skal pålægges at tage ophold i Center Sandholm og pålægges meldepligt, hvis de ikke varetægtsfængsles efter udlændingelovens § 35.

Den foreslåede overgangsordning indebærer endvidere, at politiet skal gennemgå sagerne vedrørende udlændinge, der den 1. maj 2003 er udvist ved dom, som har afsonet straffen og ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, og hvor udlændingen endnu ikke er udrejst, med henblik på at pålægge udlændingen meldepligt og indstille til Udlændingestyrelsen, om udlændingen skal pålægges at tage ophold i Center Sandholm.

De ved lovforslagets § 1, nr. 13, 17 og 23, foreslåede ændringer i forhold til bestemmelserne i udlændingelovens § 40, stk. 3, 2. pkt., § 40 a, stk. 9, og § 40 b, stk. 9, om videregivelse af en udlændings fingeraftryk og personfotografi finder anvendelse fra og med den 1. maj 2003, uanset om fingeraftrykket eller personfotografiet er optaget inden denne dato.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens ikrafttræden for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

I det følgende gengives de relevante dele af de relevante gældende bestemmelser i udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 608 af 17. juli 2002, som ændret ved lov nr. 134 af 20. marts 2002 og § 2 i lov nr. 1044 af 17. december 2002:

§ 9 b. - - -

Stk. 2. Ansøgning om opholdstilladelse efter stk. 1 kan kun indgives af udlændinge, der opholder sig her i landet. Ved behandlingen af en ansøgning om opholdstilladelse efter stk. 1 kan Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration uden ansøgerens samtykke indhente de akter, der er indgået i sagen om opholdstilladelse til ansøgeren efter § 7, fra Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet.

§ 18. En opholdstilladelse bortfalder, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at en udlænding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.

§ 19. - - -

Stk. 2. - - -

Stk. 3. En tidsbegrænset eller tidsubegrænset opholdstilladelse kan altid inddrages, såfremt en udlænding, der ikke er statsborger i et Schengenland eller et land, der er tilsluttet De Europæiske Fællesskaber, er indberettet til Schengeninformationssystemet som uønsket i medfør af Schengenkonventionen på baggrund af omstændigheder, der her i landet kunne medføre udvisning efter udlændingelovens kapitel 4. Inddragelse efter 1. pkt. sker i forbindelse med konsultationer i medfør af Schengenkonventionens artikel 25 med myndighederne i et andet Schengenland.

Stk. 4-7. - - -

Lovforslaget

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 608 af 17. juli 2002, som ændret ved lov nr. 134 af 20. marts 2002 og § 2 i lov nr. 1044 af 17. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 b, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter ”her i landet”: ”, og som er registrerede som asylansøgere efter § 48 e, stk. 1, og er meddelt afslag på ansøgningen om opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen”.

2. § 18 affattes således:

”§ 18. Retten til ophold her i landet bortfalder, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at en udlænding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.”

3. I § 19, stk. 3, ændres ”udlændingelovens kapitel 4” til: ”kapitel 4”.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 28. En udlænding, der ikke har opholdstilladelse her i landet, og en nordisk statsborger, som ikke har fast bopæl her i landet, kan afvises ved indrejsen fra et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, i følgende tilfælde:

1)-4) - - -

5) Hvis udlændingen ikke har de nødvendige midler til sit underhold her i landet og til hjemrejsen og ikke er i stand til på lovlig vis at erhverve disse midler. Udlændinge, der er omfattet af § 2, stk. 1 eller 2, kan dog ikke afvises af denne grund.

6)-7) - - -

Stk. 2-9. - - -

§ 33. - - -

Stk. 2. Meddeler Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, eller Flygtningenævnet afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7, pålægges udlændingen at udrejse straks. Det samme gælder ved fastsættelse af en ny udrejsefrist, hvis der er meddelt opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, efter at Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, eller Flygtningenævnet har meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7. Ved afgørelser om udsendelse efter § 27 b kan udlændingen pålægges at udrejse straks. I andre tilfælde må fristen bortset fra påtrængende tilfælde ikke være kortere end 15 dage eller, hvis udlændingen er statsborger i et andet nordisk land og har haft bopæl her i landet, eller hvis udlændingen hidtil har haft opholdstilladelse, 1 måned.

4. I § 28, *stk. 1, nr. 5, 1. pkt.*, ændres ”her i landet og til hjemrejsen” til: ”både med hensyn til hele det påtænkte ophold i Schengenlandene og til enten hjemrejsen eller gennemrejsen til et land, der ikke er tilsluttet Schengenkonventionen, og hvor den pågældende er sikret indrejse,”.

5. I § 33, *stk. 2, 2. pkt.*, indsættes efter ”§ 7”: ”, eller hvis der er meddelt opsættende virkning i medfør af § 33, stk. 4, 1. eller 3. pkt., og udrejsefristen først fastsættes, efter at Flygtningenævnet har meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7”.

Gældende formulering

Stk. 3. ---

Stk. 4. En ansøgning om opholdstilladelse efter § 9 b har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen indgives i tilknytning til forkyndelsen for udlændingen af udrejsefristen i forbindelse med et afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7. En ansøgning om opholdstilladelse efter § 9 b, der indgives på et senere tidspunkt end det i 1. pkt. nævnte, har ikke opsættende virkning, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

Stk. 5. ---

Stk. 6. Indbringes en afgørelse truffet af ministeren for flygtninge, indvandrere og integration efter § 9 b for Folketingets Ombudsmand, har dette ikke opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis indbringelsen må anses for åbenlyst ubegrundet eller udlændingens udrejsefrist er overskredet.

Stk. 7-12. ---

§ 34. ---

Stk. 2. Politiet kan, hvis det skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse, bestemme, at en udlænding skal give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter, såfremt

1) udlændingen indgiver ansøgning om asyl ved eller efter indreisen og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1, 1. og 2. pkt.,

2)-5) ---

Stk. 3. ---

Lovforslaget

6. § 33, stk. 4, affattes således:

”*Stk. 4.* En ansøgning om opholdstilladelse efter § 9 b har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen, hvis ansøgningen indgives inden 15 dage efter, at Udlændingestyrelsen har meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7. Har Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7, har ansøgningen om opholdstilladelse efter § 9 b dog alene opsættende virkning, hvis ansøgningen indgives i tilknytning til forkyndelsen af udrejsefristen i forbindelse med afslaget på opholdstilladelse efter § 7. En ansøgning om opholdstilladelse efter § 9 b, der indgives på et senere tidspunkt end de i 1. og 2. pkt. nævnte tidspunkter, har ikke opsættende virkning, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.”

7. I § 33, stk. 6, ændres ”udlændingens udrejsefrist er overskredet” til: ”indbringelsen ikke sker i tilknytning til meddelelsen af afslaget på opholdstilladelse efter § 9 b”.

8. I § 34, stk. 2, indsættes efter ”tilstedeværelse”: ”eller medvirken til sagens behandling eller udreisen”.

9. § 34, stk. 2, nr. 1, affattes således:

”1) udlændingen indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1, 1. og 2. pkt.”.

Gældende formulering

§ 36. Såfremt de i § 34 nævnte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre muligheden for afvisning, for udvisning efter §§ 25 a og 25 b, for overførsel eller tilbageførsel eller for udsendelse af en udlænding, der efter reglerne i kapitlerne 1 og 3-5 a i øvrigt ikke har ret til at opholde sig her i landet, kan politiet bestemme, at den pågældende skal frihedsberøves. Har udlændingen fast bopæl her i landet, kan den pågældende alene frihedsberøves for at sikre muligheden for udvisning efter § 25. En udlænding, hvis ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 forventes eller er udtaget til behandling efter den i § 53 b, stk. 1, nævnte procedure, kan efter en konkret, individuel vurdering frihedsberøves, såfremt det er påkrævet for at fastholde udlændingens tilstedeværelse under asylsagsbehandlingen, medmindre de i § 34 nævnte foranstaltninger er tilstrækkelige.

Stk. 2-5. ---

Lovforslaget

10. I § 34 indsættes som stk. 4:

”*Stk. 4.* Politiet kan bestemme, at en udlænding, der er udvist ved endelig dom efter §§ 22-24, og som ikke er varetægtsfængslet efter § 35, skal give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter med henblik på at sikre en effektiv fuldbyrdelse af bestemmelsen om udvisning.”

11. I § 36, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres ”§§ 25 a og 25 b” til: ”§§ 25, 25 a og 25 b”.

12. I § 36 indsættes efter stk. 4 som nye stykker:

”*Stk. 5.* Drager politiet omsorg for en udlændings udrejse, og medvirker udlændingen ikke hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt., kan udlændingen frihedsberøves med henblik på at sikre, at udlændingen meddeler de nødvendige oplysninger til udrejsen og medvirker til tilvejebringelse af den nødvendige rejselegitimation og visum og til udrejsen i øvrigt.

Stk. 6. En udlænding, der af Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, eller Flygtningenaevnet er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse i medfør af § 7, og hvor politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt., kan frihedsberøves, såfremt de i §§ 34 og 42 a, stk. 7, 1. pkt., og stk. 10, nævnte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre udlændingens medvirken til udrejsen.”

Stk. 5 bliver herefter stk. 7.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 40. - - -

Stk. 2. - - -

Stk. 3. Drager politiet omsorg for en udlændings udrejse, skal udlændingen meddele de nødvendige oplysninger hertil og medvirke til tilvejebringelse af nødvendig rejselegitimation og visum og til udreisen i øvrigt. Retten kan på begæring af politiet, hvis det skønnes fornødent, bestemme, at en udlænding, der ikke ønsker at medvirke dertil, skal fremstilles for hjemlandets eller et andet lands repræsentation, eller at udlændingens fingeraftryk, der er optaget i medfør af § 40 a, stk. 1 og 2, kan videregives til hjemlandets eller et andet lands repræsentation. Retten beskikker en advokat for udlændingen. Rettens afgørelse træffes ved kendelse, der kan kæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 37. Kæremål har ikke opsættende virkning. Ved rettens behandling af sagen finder retsplejelovens kapitel 43 a i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 40 a. - - -

Stk. 2. Der kan endvidere optages fingeraftryk af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Stk. 3. Fingeraftryk, der optages i medfør af stk. 1 eller 2, kan registreres i et særligt edb-register, der føres af Rigspolicehøved. Politiet og Udlændingestyrelsen kan anvende registret i forbindelse med behandlingen af udlændingesager. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration fastsætter efter den lovgivning, der gælder for førelsen af offentlige myndigheders registre, nærmere regler eller forskrifter for registret.

Stk. 4-5. - - -

13. § 40, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

”Retten kan på begæring af politiet, hvis det skønnes fornødent med henblik på udsendelse af udlændingen, bestemme, at en udlænding, der ikke ønsker at medvirke dertil, skal fremstilles for hjemlandets eller et andet lands repræsentation.”

14. § 40 a, stk. 2, affattes således:

”Stk. 2. Der kan endvidere optages fingeraftryk af en udlænding,

- 1) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende, eller
- 2) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende.”

15. § 40 a, stk. 3, 3. pkt., affattes således:

”Rigspolicehøved er dataansvarlig myndighed for registret.”

Gældende formulering

Stk. 6. Fingeraftryk, der registreres i det i stk. 3 nævnte edb-register, kan til brug for identifikation af den pågældende udlænding manuelt eller elektronisk sammenholdes med fingeraftryk optaget efter retsplejelovens bestemmelser herom.

Stk. 7-8. - - -

Stk. 9. Politiet og Udlændingestyrelsen kan uden udlændingens samtykke elektronisk eller manuelt videregive oplysninger fra registret vedrørende fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i edb-registret, til udenlandske udlændingemyndigheder.

§ 40 b. - - -

Stk. 2. Der kan optages personfotografi af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende, med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Stk. 3. Personfotografi optaget i medfør af stk. 1 eller 2 kan registreres i et særligt edb-register, der føres af Rigspolitechefen. Politiet og Udlændingestyrelsen kan anvende registret i forbindelse med behandlingen af udlændingesager. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration fastsætter efter den lovgivning, der gælder for førelsen af offentlige myndigheders registre, nærmere regler eller forskrifter for registret.

Lovforslaget

16. I § 40 a, stk. 6, ændres "registreres" til: "i medfør af stk. 3 og 4 er registreret".

17. § 40 a, stk. 9, affattes således:

"Stk. 9. Politiet og Udlændingestyrelsen kan uden udlændingens samtykke elektronisk eller manuelt videregive fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, til udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager. Politiet kan endvidere med henblik på identifikation af en udlænding eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument videregive fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer."

18. § 40 b, stk. 2, affattes således:

"Stk. 2. Der kan endvidere optages personfotografi af en udlænding,

- 1) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende,
- 2) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument til den pågældende, eller
- 3) hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument til den pågældende."

19. I § 40 b, stk. 3, 1. pkt., ændres "Personfotografi optaget i medfør af stk. 1 eller 2 kan registreres i et særligt edb-register" til: "Personfotografi, der optages i medfør af stk. 1 eller 2, kan registreres i et særligt register".

20. § 40 b, stk. 3, 3. pkt., affattes således:

"Rigspolitechefen er dataansvarlig myndighed for registret".

Gældende formulering

Stk. 4. Personfotografi, der er modtaget fra udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager, kan registreres i det i stk. 3 nævnte edb-register.

Stk. 5. Personfotografi, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, slettes 10 år efter registreringen af personfotografiet i registret.

Stk. 6. Personfotografi, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, kan til brug for identifikation af den pågældende udlænding manuelt eller elektronisk sammenholdes med personfotografi optaget efter retsplejelovens bestemmelser herom.

Stk. 7. Personfotografi, der er optaget efter retsplejelovens bestemmelser herom, kan til brug for efterforskningen af et strafbart forhold manuelt eller elektronisk sammenholdes med personfotografi, der er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register.

Stk. 8. Personfotografi, der modtages som led i en international efterlysning, kan manuelt eller elektronisk sammenholdes med personfotografi, der er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register. Oplysninger fra edb-registret kan til brug for besvarelse af en international efterlysning videregives til den internationale politisamarbejdsorganisation eller den udenlandske myndighed, der har udsendt efterlysningen.

Stk. 9. Personfotografi, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, kan uden udlændingens samtykke manuelt eller elektronisk videregives til indenlandske og udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager.

Lovforslaget

21. I § 40 b, stk. 4, ændres ”er modtaget” til: ”modtages”, og ”edb-register” ændres til: ”register”.

22. I § 40 b, stk. 5-8, ændres ”edb-register” til: ”register”.

23. § 40 b, stk. 9, affattes således:

”*Stk. 9.* Politiet og Udlændingestyrelsen kan uden udlændingens samtykke elektronisk eller manuelt videregive personfotografi, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte register, til indenlandske og udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager. Politiet kan endvidere med henblik på identifikation af udlændingen eller med henblik på udstedelse af eller fremskaffelse af rejsedokument videregive personfotografi, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte register, til hjemlandets eller et andet lands repræsentation eller til internationale politisamarbejdsorganisationer.”

Bilag til f. t. l. vedr. udlændingeloven

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 42 a. ---

Stk. 2-7. ---

Stk. 8. Udlændingestyrelsen bestemmer, medmindre særlige grunde taler derimod, at en udlænding, der er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter §§ 7 eller 8, men som ikke kan udsendes af landet, jf. § 31, skal tage ophold på et bestemt indkvarteringssted for de i stk. 1 og 2 nævnte udlændinge. Stk. 7, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Udlændingestyrelsen kan bestemme, at en udlænding, der er omfattet af stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser, såfremt

1)-2)- - -

3) udlændingen ikke efterkommer Udlændingestyrelsens bestemmelse om, at udlændingen skal tage ophold efter Udlændingestyrelsens nærmere bestemmelse, jf. stk. 7, 1. pkt.,

4)-6)- - -

7) politiet drager omsorg for udlændingens udrejse og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt.

Stk. 10. Udlændingestyrelsen skal, medmindre særlige grunde taler derimod, bestemme, at en udlænding, der indgiver ansøgning om asyl ved eller efter indrejsen og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1, 1. og 2. pkt., ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser.

24. I § 42 a, stk. 8, 1. pkt., indsættes efter ”§ 31, ”: ”og en udlænding, der er udvist ved endelig dom efter §§ 22-24, og som ikke er vare-tægtsfængslet efter § 35, ”.

25. I § 42 a, stk. 9, ændres ”Udlændingestyrelsen kan bestemme, at en udlænding, der er omfattet af stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser” til: ”Udlændingestyrelsen kan bestemme, at en udlænding, der er omfattet af stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, men alene skal modtage kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsmæssige ydelser”.

26. I § 42 a, stk. 9, nr. 3, indsættes efter ”stk. 7, 1. pkt.”: ”eller stk. 8, 1. pkt.”

27. § 42 a, stk. 9, nr. 7, udgår.

28. § 42 a, stk. 10, affattes således:

”Stk. 10. Udlændingestyrelsen skal, medmindre særlige grunde taler derimod, bestemme, at en udlænding, der er omfattet af stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, men alene skal modtage kost og logi i naturalier samt nødvendige sundhedsmæssige ydelser, såfremt

Gældende formulering

§ 43 a. Til udlændinge, der opholder sig her i landet, og hvis ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 er taget under behandling, kan der, hvis vedkommende ikke selv har midler hertil, ydes hjælp til rejse til et tredjeland, hvor vedkommende efter indrejsen i Danmark og inden udløbet af en fastsat udrejsefrist har opnået indrejse- og opholdstilladelse, hvis den pågældende har fået afslag på eller frafalder en ansøgning om opholdstilladelse her i landet.

Stk. 2. Der kan ikke ydes hjælp til

- 1) udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet,
- 2) udlændinge, der er statsborgere i et af de nordiske lande,
- 3) udlændinge, der er statsborgere i et land, som er tilsluttet Det Europæiske Fællesskab, og
- 4) udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Lovforslaget

- 1) udlændingen indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1, 1. og 2. pkt., eller
- 2) politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt.”

29. I § 42 a indsættes som stk. 11:

”*Stk. 11.* Udlændingestyrelsen kan til brug for en afgørelse efter stk. 9 eller 10 uden udlændingens samtykke indhente oplysninger om udlændingens helbredsforhold hos indkvarteringsoperatøren, jf. stk. 5.”

30. § 43 a affattes således:

”§ 43 a. Til en udlænding, der opholder sig her i landet, og hvis ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 er taget under behandling, kan der, hvis udlændingen ikke selv har midler hertil, ydes hjælp til rejse til et tredjeland, hvor udlændingen efter indrejsen i Danmark og inden udløbet af en fastsat udrejsefrist har opnået indrejse- og opholdstilladelse, hvis udlændingen har fået afslag på eller frafalder en ansøgning om opholdstilladelse her i landet, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Til en udlænding, der opholder sig her i landet, og som er registreret som asylansøger efter § 48 e, stk. 1, og er meddelt afslag på opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet, kan der ydes hjælp til tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland, hvis udlændingen medvirker til at udrejse uden ugrundet ophold, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Der kan ikke ydes hjælp efter stk. 1 og 2 til

- 1) udlændinge, der har opholdstilladelse her i landet,
- 2) udlændinge, der er statsborgere i et af de nordiske lande,
- 3) udlændinge, der er statsborgere i et land, der er tilsluttet De Europæiske Fællesskaber, og
- 4) udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Hjælpen efter stk. 1 omfatter

- 1) udgifter til billet til fly, tog m.v.,
- 2) nødvendige udgifter til transport af personlige ejendele,
- 3) højst 5.000 kr. pr. familie til transport af udstyr, der er nødvendigt for den pågældendes eller familiens erhverv i det pågældende tredjeland, og
- 4) andre udgifter, der er forbundet med rejsen.

Stk. 4. En udlænding kan kun modtage hjælp efter stk. 1 én gang.

Stk. 5. Beløbet i stk. 3, nr. 3, reguleres én gang årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent.

§ 46 a. Afgørelser efter § 9 b og § 33, stk. 4, 2. pkt., træffes af ministeren for flygtninge, indvandrere og integration.

§ 47 a. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan fastsætte nærmere regler om, at Udlændingestyrelsen og politiet kan udstede visum ved indrejsen i landet samt udstede tilbagejasetilladelse til en udlænding, der lovligt opholder sig her i landet.

Stk. 4. Der kan endvidere ikke ydes hjælp efter stk. 2 til

- 1) udlændinge, som er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 af Udlændingestyrelsen i medfør af § 53 b, stk. 1, og
- 2) udlændinge, der er omfattet af § 10.

Stk. 5. Hjælpen efter stk. 1 omfatter

- 1) udgifter til billet til fly, tog m.v.,
- 2) nødvendige udgifter til transport af personlige ejendele,
- 3) højst 5.000 kr. pr. familie til transport af udstyr, der er nødvendigt for den pågældendes eller familiens erhverv i det pågældende tredjeland, og
- 4) andre udgifter, der er forbundet med rejsen.

Stk. 6. Hjælpen efter stk. 2 udgør 3.000 kr. pr. person over 18 år og 1.500 kr. pr. person under 18 år.

Stk. 7. En udlænding kan kun modtage hjælp efter stk. 1 og 2 én gang.

Stk. 8. Beløbene i stk. 5, nr. 3, og stk. 6, reguleres én gang årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent."

31. Efter § 43 a indsættes:

"§ 43 b. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan, når særlige repatrieringshensyn taler derfor, bestemme, at der kan ydes økonomisk støtte til frivillig tilbagevenden til hjemlandet til grupper af udlændinge, der opholder sig her i landet, og som har indgivet ansøgning om opholdstilladelse efter § 7 og ikke har opholdstilladelse her i landet."

32. I § 46 a ændres "§ 33, stk. 4, 2. pkt." til: "§ 33, stk. 4, 3. pkt."

33. § 47 a affattes således:

"§ 47 a. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan fastsætte nærmere regler om, at Udlændingestyrelsen og politiet i særlige tilfælde kan udstede visum ved indrejsen her i landet samt udstede tilbagejasetilladelse til en udlænding, der lovligt opholder sig her i landet."

Gældende formulering

§ 48. Afgørelse om afvisning ved indrejsen, jf. § 28, stk. 1-4, kan træffes af vedkommende politimester eller politidirektøren. Afgørelser efter § 30, § 33, stk. 9, § 34, § 36, § 37 c, stk. 5, § 37 d, stk. 1 og 3, § 37 e, stk. 1 og 4, § 40, stk. 6 og 7, § 40 a, stk. 1 og 2, § 40 a, stk. 3, 1. pkt., § 40 a, stk. 4-9, § 40 b, stk. 1 og 2, § 40 b, stk. 3, 1. pkt., § 40 b, stk. 4-9, og § 43, stk. 2 og 3, kan træffes af Rigspolitichefen, vedkommende politimester eller politidirektøren. Afgørelser om ydelse af hjælp efter § 43 a kan træffes af Rigspolitichefen. De i 1.-3. pkt. nævnte afgørelser kan påklages til ministeren for flygtninge, indvandrere og integration. Klagen har ikke opsættende virkning. Politiets afgørelse om iværksættelse af foranstaltninger efter § 36 og §§ 37 c-37 e kan dog kun påklages til ministeren for flygtninge, indvandrere og integration, såfremt afgørelsen ikke kan indbringes for domstolene efter § 37 eller §§ 37 c-37 e. Politiets afgørelser efter § 33, stk. 9, kan ikke indbringes for ministeren for flygtninge, indvandrere og integration.

§ 58 f. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan fastsætte nærmere regler om politiets betaling for udgifter, som andre Schengenlande har afholdt i forbindelse med udsendelse af udlændinge.

Lovforslaget

34. I § 48, 4. pkt., indsættes efter ”integration”:
”, jf. dog 6. og 7. pkt.”

35. I § 48, 7. pkt., indsættes efter ”§ 33, stk. 9,”:
”og § 43 a, stk. 2,”.

36. I § 58 f ændres ”andre Schengenlande” til:
”andre Schengenlande eller EU-lande”.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. maj 2003.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 2

Spalte- og sidehenvisninger til Folketingstidende vedrørende behandlingen i Folketinget af den oprindelige udlændingelov og senere relevante ændringslove

Lov nr. 226 af 8. juni 1983 (Udlændingeloven) (Lovforslag nr. L 105 af 20. januar 1983)

Skriftlig fremsættelse den 20. januar 1983:	Folketingstidende 1982/83 FF	sp. 4502
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1982/83 Tillæg A	sp. 2027
1. behandling den 2. februar 1983:	Folketingstidende 1982/83 FF	sp. 5316
Betænkning afgivet den 27. maj 1983:	Folketingstidende 1982/83 Tillæg B	sp. 1935
1. del af 2. behandling den 30. maj 1983:	Folketingstidende 1982/83 FF	sp. 12152
Tilføjelse til betænkning den 31. maj 1983:	Folketingstidende 1982/83 Tillæg B	sp. 2775
2. del af 2. behandling den 2. juni 1983:	Folketingstidende 1982/83 FF	sp. 12587
Tillægsbetænkning afgivet den 2. juni 1983:	Folketingstidende 1982/83 Tillæg B	sp. 2845
3. behandling den 3. juni 1983:	Folketingstidende 1982/83 FF	sp. 12847
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1982/83 Tillæg C	sp. 609

Lov nr. 232 af 6. juni 1985 om ændring af udlændingeloven (Lovforslag nr. L 201 af 19. marts 1985)

Skriftlig fremsættelse den 19. marts 1985:	Folketingstidende 1984/85 Tillæg A	sp. 7584
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1984/85 Tillæg A	sp. 4089
1. behandling den 22. marts 1985:	Folketingstidende 1984/85 FF	sp. 7833
Betænkning afgivet den 30. april 1985:	Folketingstidende 1984/85 Tillæg B	sp. 1309
2. behandling den 9. maj 1985:	Folketingstidende 1984/85 FF	sp. 9824
Tillægsbetænkning afgivet den 23. maj 1985:	Folketingstidende 1984/85 Tillæg B	sp. 1731
1. del af 3. behandling den 30. maj 1985:	Folketingstidende 1984/85 FF	sp. 11074
2. del af 3. behandling den 31. maj 1985:	Folketingstidende 1984/85 FF	sp. 11214
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1984/85 Tillæg C	sp. 675

Lov nr. 482 af 24. juni 1992 om ændring af udlændingeloven m.v. (Familiesammenføring, effektivisering af asylsagsbehandlingen m.v.) (Lovforslag nr. L 257 af 1. april 1992)

Skriftlig fremsættelse den 1. april 1992:	Folketingstidende 1991/92 FF	sp. 8499
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1991/92 Tillæg A	sp. 6207
1. behandling den 8. april 1992:	Folketingstidende 1991/92 FF	sp. 8839
Betænkning afgivet den 11. juni 1992:	Folketingstidende 1991/92 Tillæg B	sp. 2445
2. behandling den 16. juni 1992:	Folketingstidende 1991/92 FF	sp. 10551
3. behandling den 18. juni 1992:	Folketingstidende 1991/92 FF	sp. 10871
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1991/92 Tillæg C	sp. 1399

Lov nr. 421 af 1. juni 1994 om ændring af udlændingeloven og lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. (Effektivisering af asylsagsbehandlingen, foranstaltning af isolation og brev- og besøgskontrol over for frihedsberøvede udlændinge, betalingsordning for asylansøgere underhold m.v.) (Lovforslag nr. L 214 af 2. marts 1994)

Skriftlig fremsættelse den 2. marts 1994:	Folketingstidende 1993/94 FF	sp. 7345
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1993/94 Tillæg A	sp. 7295
1. behandling den 15. marts 1994:	Folketingstidende 1993/94 FF	sp. 7681
Betænkning afgivet den 5. maj 1994:	Folketingstidende 1993/94 Tillæg B	sp. 1257
2. behandling den 10. maj 1994:	Folketingstidende 1993/94 FF	sp. 10912
3. behandling den 17. maj 1994:	Folketingstidende 1993/94 FF	sp. 11142
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1993/94 Tillæg C	sp. 1049

Lov nr. 33 af 18. januar 1995 om ændring af udlændingeloven, lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. og lov om social bistand (Opstramninger i åbenbart grundløs-proceduren m.v.) (Lovforslag nr. L 85 af 30. november 1994)

Skriftlig fremsættelse den 30. november 1994:	Folketingstidende 1994/95 FF	s. 1188
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1994/95 Tillæg A	s. 895
1. behandling den 6. december 1994:	Folketingstidende 1994/95 FF	s. 1453
Betænkning afgivet den 13. december 1994:	Folketingstidende 1994/95 Tillæg B	s. 191
2. behandling den 15. december 1994:	Folketingstidende 1994/95 FF	s. 1817
3. behandling den 12. januar 1995:	Folketingstidende 1994/95 FF	s. 2123
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1994/95 Tillæg C	s. 217

Lov nr. 382 af 14. juni 1995 om ændring af udlændingeloven (Effektivisering af asylsagsbehandlingen i Flygtningenævnet, rådgivning af asylansøgere, overførsel af opgaven med at afhøre asylansøgere fra politiet til Direktoratet for Udlændinge, optagelse af fingeraftryk af asylansøgere m.v.) (Lovforslag nr. L 194 af 4. april 1995)

Skriftlig fremsættelse den 4. april 1995:	Folketingstidende 1994/95 FF	s. 4516
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1994/95 Tillæg A	s. 2599
1. behandling den 18. april 1995:	Folketingstidende 1994/95 FF	s. 4731
Betænkning afgivet den 23. maj 1995:	Folketingstidende 1994/95 Tillæg B	s. 728
2. behandling den 31. maj 1995:	Folketingstidende 1994/95 FF	s. 6347
Tillægsbetænkning afgivet den 31. maj 1995:	Folketingstidende 1994/95 Tillæg B	s. 991
3. behandling den 2. juni 1995:	Folketingstidende 1994/95 FF	s. 6627
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1994/95 Tillæg C	s. 608

Lov nr. 381 af 22. maj 1996 om ændring af udlændingeloven (Fremstilling for fremmede repræsentationer med henblik på udsendelse) (Lovforslag nr. L 150 B af 2. maj 1996)

Skriftlig fremsættelse den 17. januar 1996:	Folketingstidende 1995/96 Tillæg A	s. 2744
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1995/96 Tillæg A	s. 3176
1. behandling den 2. februar 1996:	Folketingstidende 1995/96 FF	s. 3529
Betænkning afgivet den 23. april 1996:	Folketingstidende 1995/96 Tillæg B	s. 577

2. behandling den 2. maj 1996:	Folketingstidende 1995/96 FF	s. 6100*
3. behandling den 7. maj 1996:	Folketingstidende 1995/96 FF	s. 6155
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1995/96 Tillæg C	s. 522

* *Oprindelig L 150 Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Opholdstilladelser til voldsramte kvinder m.v., fremstilling for fremmede repræsentationer med henblik på udsendelse). Lovforslag delt 2. maj 1996 i: L 150 A og L 150 B*

Lov nr. 407 af 10. juni 1997 om ændring af udlændingeloven (Optagelse af fingeraftryk og personfotografi, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v. og foranstaltninger overfor den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig m.v.) (Lovforslag nr. L 190 af 12. marts 1997)

Skriftlig fremsættelse den 12. marts 1997:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg A	s. 3996
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg A	s. 3976
1. behandling den 2. april 1997:	Folketingstidende 1996/97 FF	s. 5210
Betænkning afgivet den 26. maj 1997:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg B	s. 1301
2. behandling den 28. maj 1997:	Folketingstidende 1996/97 FF	s. 8022
3. behandling den 30. maj 1997:	Folketingstidende 1996/97 FF	s. 8288
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg C	s. 636

Lov nr. 410 af 10. juni 1997 om ændring af udlændingeloven (Schengenkonventionen m.v.) (Lovforslag nr. L 222 af 10. april 1997)

Skriftlig fremsættelse den 10. april 1997:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg A	s. 4804
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg A	s. 4757
1. behandling den 17. april 1997:	Folketingstidende 1996/97 FF	s. 5812
Betænkning afgivet den 20. maj 1997:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg B	s. 1061
2. behandling den 22. maj 1997:	Folketingstidende 1996/97 FF	s. 7580
Tillægsbetænkning afgivet den 28. maj 1997:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg B	s. 1414
3. behandling den 30. maj 1997:	Folketingstidende 1996/97 FF	s. 8288
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1996/97 Tillæg C	s. 809

Lov nr. 473 af 1. juli 1998 om ændring af udlændingeloven og straffeloven (Tidsubegrænset opholdstilladelse, asyl, familiesammenføring og udvisning m.v.) (Lovforslag nr. L 59 af 16. april 1998)

Skriftlig fremsættelse den 16. april 1998:	Folketingstidende 1997/98 Tillæg A	s. 1648
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1997/98 Tillæg A	s. 1554
1. behandling den 30. april 1998:	Folketingstidende 1997/98 FF	s. 977
Betænkning afgivet den 23. juni 1998:	Folketingstidende 1997/98 Tillæg B	s. 610
2. behandling den 25. juni 1998:	Folketingstidende 1997/98 FF	s. 2420
Tillægsbetænkning afgivet den 25. juni 1998:	Folketingstidende 1997/98 Tillæg B	s. 728
3. behandling den 26. juni 1998:	Folketingstidende 1997/98 FF	s. 2566
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1997/98 Tillæg C	s. 503

Lov nr. 140 af 17. marts 1999 om ændring af udlændingeloven og lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. (Ophævelse af revisionsbestemmelser, registrering af personfotografi m.v.) (Lovforslag nr. L 71 af 29. oktober 1998)

Skriftlig fremsættelse den 29. oktober 1998:	Folketingstidende 1998/99 Tillæg A	s. 1864
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 1998/99 Tillæg A	s. 1832
1. behandling den 12. november 1998:	Folketingstidende 1998/99 FF	s. 1040
Betænkning afgivet den 23. februar 1999:	Folketingstidende 1998/99 Tillæg B	s. 374
2. behandling den 2. marts 1999:	Folketingstidende 1998/99 FF	s. 4251
3. behandling den 4. marts 1999:	Folketingstidende 1998/99 FF	s. 4363
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 1998/99 Tillæg C	s. 333

Lov nr. 458 af 7. juni 2001 om ændring af udlændingeloven (Frihedsberøvelse af asylansøgere og administrativ udvisning m.v.) (Lovforslag nr. L 191 af 20. marts 2001)

Skriftlig fremsættelse den 20. marts 2001:	Folketingstidende 2000/01 Tillæg A	s. 5648
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 2000/01 Tillæg A	s. 5618
1. behandling den 27. marts 2001:	Folketingstidende 2000/01 FF	s. 5736
Betænkning afgivet den 10. maj 2001:	Folketingstidende 2000/01 Tillæg B	s. 1297
2. behandling den 23. maj 2001:	Folketingstidende 2000/01 FF	s. 8649
Tillægsbetænkning afgivet den 30. maj 2001:	Folketingstidende 2000/01 Tillæg B	s. 1824
3. behandling den 1. juni 2001:	Folketingstidende 2000/01 FF	s. 9256
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 2000/01 Tillæg C	s. 1043

Lov nr. 362 af 6. juni 2002 om ændring af udlændingeloven (Initiativer mod terrorisme m.v. – opfølgning på FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1373 af 28. september 2001 om bekæmpelse af terrorisme) (Lovforslag nr. L 32 af 13. december 2001)

Skriftlig fremsættelse den 31. december 2001:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg A	s. 806
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg A	s. 751
1. behandling den 31. januar 2002:	Folketingstidende 2001/2002 FF	s. 1354
Betænkning afgivet den 21. maj 2002:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg B	s. 1451
2. behandling den 28. maj 2002:	Folketingstidende 2001/2002 FF	s. 7450
3. behandling den 31. maj 2002:	Folketingstidende 2001/2002 FF	s. 7766
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg C	s. 653

Lov nr. 365 af 6. juni 2002 om ændring af udlændingeloven og ægteskabsloven med flere love (Afskaffelse af de facto-flygtningebegrebet, effektivisering af asylsagsbehandlingen, skærpede betingelser for meddelelse af tidsubegrænset opholdstilladelse og stramning af betingelserne for familiesammenføring m.v.) (Lovforslag nr. L 152 af 28. februar 2002)

Skriftlig fremsættelse den 28. februar 2002:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg A	s. 4091
Lovforslaget som fremsat:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg A	s. 3952
1. behandling den 21. marts 2002:	Folketingstidende 2001/2002 FF	s. 3885
Betænkning afgivet den 17. maj 2002:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg B	s. 1389

2. behandling den 23.maj 2002:	Folketingstidende 2001/2002 FF	s. 7049
Tillægsbetænkning afgivet den 28. maj 2002:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg B	s. 1616
1. del af 3. behandling den 30. maj 2002:	Folketingstidende 2001/2002 FF	s. 7575
2. del af 3. behandling den 31. maj 2002:	Folketingstidende 2001/2002 FF	s. 7774
Lovforslaget som vedtaget:	Folketingstidende 2001/2002 Tillæg C	s. 678

Til lovforslag nr. L 156. Skriftlig fremsættelse (29. januar 2003)

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven (Skærpelse af udsendelsesforanstaltningerne, effektivisering af sagsbehandlingen vedrørende ansøgninger om humanitær opholdstilladelse m.v.)

(Lovforslag nr. L 156).

I sommeren 2002 blev regeringens forslag til stramninger af betingelserne for asyl og familiesammenføring vedtaget af Folketinget. Herefter er antallet af udlændinge, der søger om asyl eller familiesammenføring i Danmark, faldet markant. Det giver den fornødne ro og frigør ressourcer til at kunne løfte den store integrationsindsats, der ligger foran os. Samtidig med nærværende lovforslag fremsætter jeg således et forslag om bedre danskuddannelse til voksne udlændinge, og i marts fremsætter jeg et lovforslag om forbedring af integrationsindsatsen samtidig med beskæftigelsesministerens lovforslag om udmøntning af aftalen om "Flere i arbejde".

Reformen af udlændingeområdet er ikke fuldt tilendebragt, selvom den stramning af betingelserne for asyl og familiesammenføring, som blev vedtaget i juni 2002, har medført det ønskede fald i antallet af udlændinge, der kommer til landet. De led, der stadig mangler, er dels en styrket indsats for at hjemsende afviste asylansøgere, dels en reform af aktiverings- og undervisningsindsatsen over for asylansøgere og af systemet vedrørende økonomiske ydelser til asylansøgere. Jeg fremsætter derfor i dag to lovforslag om ændring af udlændingeloven vedrørende disse områder. Endvidere forventer jeg i marts at fremsætte et lovforslag, der skal muliggøre Danmarks deltagelse i Dublinsystemet (Eurodac- og Dublinforordningerne) på mellemstatsligt grundlag.

Et afslag på en asylansøgning medfører, at den afviste asylansøger pålægges straks at udrejse af Danmark. Sker udrejsen ikke frivilligt, drager politiet omsorg herfor (udsendelse). Det har i praksis vist sig vanskeligt at udsende nogle af de afviste asylansøgere – særligt fordi disse personer ikke medvirker til udrejsen eller udsendelsen, f.eks. ved at nægte at underskrive nødvendige ansøgninger om rejselegitimation eller ved at nægte at give de nødvendige oplysninger til identifikation.

En sådan manglende medvirken til at udrejse er ikke acceptabel. Det skal så vidt muligt sikres, at afviste asylansøgere overholder udrejsepligten og ubetinget medvirker til de foranstaltninger, der kan være nødvendige for udrejsen.

På den baggrund indebærer nærværende lovforslag en ny konsekvent procedure for udsendelse af afviste asylansøgere, hvor de udsendesfremmende foranstaltninger stiger i intensitet, jo længere henne i udsendelsesfasen, udlændingen befinder sig. Elementerne i udsendelsesproceduren er, at asylansøgere under sagens behandling skal rådgives om pligten til at udrejse ved et eventuelt afslag på asylansøgningen, og at politiet – hvis det ved udrejsekontrollen i forlængelse af et asylafslag konstateres, at udlændingen ikke er udrejst – skal søge at motivere til frivillig udrejse ved at stille i udsigt, at udlændingen kan få 3.000 kr. pr. voksen og 1.500 kr. pr. barn til genetablering i hjemlandet ved udrejse uden ugrundet ophold. Medvirker udlændingen ikke til udrejsen, indebærer udsendelsesproceduren obligatorisk anvendelse af madkasseordningen og herefter overflytning til Center Sandholm, der skal fungere som et pengeløst center for denne persongruppe – med meldepligt, indhegning og adgangskontrol. Endvidere får politiet øget mulighed for at frihedsberøve udlændinge med henblik på at motivere til udrejsen.

Herudover indebærer lovforslaget bl.a., at udlændinge, der er udvist ved dom, og som ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens regler herom, vil blive pålagt at tage ophold i Center Sandholm og pålagt systematisk meldepligt.

Endvidere indebærer lovforslaget, at sagsbehandlingen vedrørende ansøgninger om humani-

tær opholdstilladelse effektiviseres ved en fremrykning af tidspunktet for indgivelse af ansøgning herom. Forslaget skal imødegå, at stadig flere tilsyneladende anser en ansøgning om humanitær opholdstilladelse som en mulighed for at opnå udsættelse i forhold til pålægget om at udrejse, når der gives afslag på asyl.